

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1764

Periodus IV. Sive Bernhardiana

[urn:nbn:de:bsz:31-295098](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295098)

PERIODUS IV.

SIVE

BERNHARDIANA.

CAPUT I.

BERNHARDUS I.

AB A. 1372 --- 1431.

§. I.

Periodum Badensis Historiæ aggredior, multitudine Introitus.
 & gloria rerum gestarum præ ceteris elaram.
 Tribus ea superbit Marchionibus, patre, filio,
 nepote, qui singuli Marchiam omnem soli rexe-
 runt potenter; nominis sui fama per orbem illu-
 stres, magnitudine mentis in Annalibus noti. Bernhardum, Ja-
 cobum, Carolum intelligo, qui 103. annorum epocham complent.

Hos inter omnium judicio primatum tenet Bernhardus, ^{Bernhar-}
 princeps ad ardua natus; regiminis diuturnitate & gloria avis suis ^{us I,}

Tom. II.

I

BERNH. I.

& omnibus seculi sui Marchionibus major; dignus, qui non Marchionatum modo, sed Imperium regeret.

Regimen ejus in turbida illa tempora incidit, quibus Wenceslaus Cæsar Imperiales Civitates in Principum ordinem, Principes vicissim in Civitates commoverat. Bernardi pater distracta quædam Marchionatus Badensis membra revocavit ad corpus. Bernhardus Hachbergensem Marchiam eidem conjunxit; quin & terras novas adjecit. His nervis instructus prudens & bellicæ indolis princeps, fratre quoque sine prole defuncto, solus Marchiam regens, in Martis theatro comparere cœpit, ut contra multiplices hostes jura sua sociosque defenderet, bellaque undique illata repelleret.

§. II.

Tutela
ejus.

Bernhardi & Rudolphi fratris ejus tutelam gessit Rupertus I. Palatinus Elector, qui jus torcularis Monasterio Albæ Dominorum A. 1377. tutor confirmavit. Bernhardus regimen adiens, Rudolphi fratris tutelam ad annum usque 1380. gessit, quo divisionis pactum inivit cum fratre, sibi que Pforzheimium atque Durlacum cum inferioribus terris retinuit; Badam cum superiori Marchia fratri relinquens; (a) qui A. 1391. extinctus, Bernhardo soli Marchiam omnem reliquit.

(a) Instrumentum divisionis non reperi. Verisimile est, divisionem eodem anno 1380. factam, quo pacta familiæ inter se fratres inierunt. Legitimam ætatem attingisse tum videtur Rudolphus, cujus tutelam adhuc gesserat frater A. 1379.

§. III.

Bernhardus Equestribus ludis A. 1374. Eslingæ adole-
scens interfuit. (b) Initia
Bernhar-
di.

Quadriennio post ei & Electori Palatino Spirensis Episco-
patus defensio, a Carolo IV. Imperatore, commissa est. (c)

A. 1379. Rupertus senior & junior, Otto, Stephanus,
Fridericus, Johannes & Rupertus, Palatini Ducesque Bavariæ
& Bernhardus Marchio noster, suo & tutorio Rudolphi fratris no-
mine, foedus mutui auxilii cum Civitatibus Sueviæ Imperialibus,
in quinque annos Badæ, die Sancti Ulrici iniverunt. (d) Pactum
familie
cum fra-
tre.

Unde factum, ut in magno illo VII. Rhenensium &
XXXIII. Suevicarum Civitatum foedere A. 1381. Spiræ con-
tracto, & accedente paulo post Ratisbona, in decennium renova-
to, Bernhardus & Rudolphus, Marchiones Badenses, nominatim
exciperentur; (e) nisi alteruter unam ex foederatis Civitatibus in-
juste petierit bello. (f)

Tom. II.

I 2

(b) CRUSIUS *Suevicor. Annal.* Part. III. Lib. V. pag. 285.

(c) SIMONIS *historische Beschreibung aller Bischöffe von Speyer*, in Adolpho
Episcopo pag. 138.

(d) DATT. *de pace publica* Lib. I. Cap. 6. pag. 39.

(e) LEHMANN. in *Chronico Spirensi* Lib. VII. Cap. 66. pag. 747. & 748.

(f) DATT. l. c. Cap. 8. n. 12.

§. IV.

A. 1380. die Sancti Galli Heidelbergæ, inter Bernhardum & Rudolphum Marchiones, fratres, conditum est Familiæ Pactum in has leges:

1. Marchionatus Badensis nunquam plures, quam duo, habeat Regentes, five maneat in statu præfenti, five ditionibus augeatur.
2. Marchiones Regentes sint compotes mentis, animo & corpore fani.
3. Jus primogenituræ in utraque linea observetur.
4. Appanagiati singuli annuos 500. florenos accipiant.
5. Dos filiæ principis sit 6000. florenorum.
6. Alienatio terrarum prohibetur.
7. Oppigneratio earum limitatur.
8. Prohibetur, ne quid ex Marchicis terris Argentinensi aut Spirensi Episcopis, nec Comiti Wirtenbergiæ vendatur; vicinorum Magnatum ne augeatur potentia.

§. V.

Acta
A. 1381.
& sq.

A. 1381. Bernhardus, cum Rudolpho fratre, Albertum de Enzberg, dictum Schuhelin, de parte sua munimenti Enzberg, reservato sibi jure aperturæ, investivit. Eodem anno Eberhardus & Ulricus filius ejus, Wirtenbergæ Comites, Bernhardo & Ru-

dolpho fratribus omnem se duros operam promiserunt, ne munimentum Straubenhart, communi ipsorum consilio destructum, restauraretur.

A. 1382. Argentinenses una cum Lüzelsteinensibus, castrum *Chatelot* in Montisbeliardensi Comitatu, ob frequentes rapinas, ex eo in finitimos exercitas, funditus destruxerant. Vergius, Burgundiæ Comes, ad quem Castrum pertinuerat, vindictam sumpturus, collecta magna militum manu, Dominorum de Lüzelstein & de Vinstingen terras ferro & igne delevit. Argentinenses eorumque Episcopus, Marchiones Badenses, alique Barones, Civitates & Nobiles, junctis inter se armis, in bellum adversus Comitem profecti sunt, qui, cum viribus suis diffideret, celeri fuga sibi consulere, quam dubio Marti se suorumque fortunas committere maluit. (g)

§. VI.

Eodem anno Wenceslaus Cæsar Bernhardum de Marchionatu & terris, a Graba usque ad flumen Schwarzach, investivit Francofurti. Feudalibus literis Castrum *Iberg* quoque infer-
Investitura Wenceslai Imp.

tum. (h) Quin & mentio fit Provincialis Judicii, vectigalium in

I 3

(g) KOENIGSHOV. Chron. Cap. 5. §. 160. aliaque Chronica Mscpta Argent.

(h) *Iberg* castrum hodie dirutum est in Marchionatu Badensi, supra Steinbacum.

BERNH. I.

Sellingen ad Rhenum, in vico Raftatt, in oppido Ettlingen, in Schreck ad Rhenum, ut & aliorum jurium, quæ in terris ejus ipsi competebant. Nec omitti Judæi. (i) Posteriores hæ partes in literis feudalibus Caroli IV. omiffæ fuerunt.

Biennio post Leopoldus, Austriæ Dux, Aufriacarum in Brisgovia terrarum advocatum constituit Bernhardum. (k)

A. 1383. Bernhardus oppida Bellichheim & Bellheim, Imperii pignora, quæ jam a Rudolpho, Bernhardi patre, Elector Palatinus ante vicennium redemerat, eidem redimenda concessit, addita quoque facultate Civitatem Elpingensem (Eppingen) reluendi; (e) quam tamen A. 1424. demum Electori dimisit.

A. 1387. Wenceslaus Imperator Marchioni privilegium de non evocando indulgit; ne ministeriales ejus vel subditi in aliis, quam Marchicis Judiciis convenirentur.

§ VII.

Bellum
cum Sue-
vici Civitatis.

A. 1388. diurnæ Principes inter & Suevici Fœderis Civitates discordiæ eruperunt in bellum; quo durante Badenses quoque ditones vastatæ sunt. Stephanus & Fridericus, Bavaricæ

(i) Literæ hæ investituræ extant in Cod. Diplom.

(k) Tabularium Bada-Badenfe.

(e) Electa juris publici Hist. Palat. illustrantia pag. 160. 162.

Duces, A. 1387. Salisburgensem Archi-Præfulem Pilegrinum, memoratas ob Civitatum cum Principibus lites, captivum tenuerunt. (l) Civitatibus autem, Pilegrini fociis, cum quoque damna inferrent, fœderatæ per Sueviam, Bavariam & Franco-
 niam Civitates, communicato cum Rhenensibus consilio, Bavar-
 iæ Ducibus eorumque fociis bellum denuntiarunt. (m). Præci-
 pius turbarum auctor fuit Wenceslaus Cæsar, Principibus infensus,
 quod de eo deponendo consilia nuper agitassent. (n) Unde non
 solum de patrocínio suo certas jussit esse Civitates, sed & ipse in-
 dicto Bavarie Ducibus bello, publice Civitatum partes ample-
 xus est. (o) Bellum hoc in Bavaria initium ceperat, inde per
 Franconiam Sueviamque se extendit ad Rhenum. Rhenenses,
 Alfaticæ & Wetteravicæ Civitates, a Wenceslao excitatæ, Ru-
 perti Electoris Palatini terras invaserunt, ut ab auxilio Bavarie
 Ducibus ferendo eum arcerent, sed victæ sunt à Ruperto Civi-

(l) AVENTIN. *Hist. Bojor.* Lib. VII. Cap. 22. §. 8. HUNDII *Metrop. Salis-
 burg.* Tom. I. pag. 17. ADLZREITTER *Annal.* Part. II. Lib. VI. §. 17.

(m) De bello hoc scripsit TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1388.
 KOENIGSHOV. in *Chron.* Cap. 5. §. 178. sqq. AVENTINUS Lib. VIII,
Chron. Mscpta Muegii aliorumque.

(n) LEHMANN. Lib. VII. Cap. 69. pag. 766. ubi literas Wenceslai exhibet,
 quæ id manifeste docent.

(o) Idem l. c. pag. 756.

BERNHI.

tatum copiae, duobus proeliis; altero ad Spiram, altero ad Francofurtum commisso. In Suevia praesertim atque Bavaria, magno animorum ardore res gesta. Vici utrimque magno numero exusti.

§. VIII.

Pax
Egrana.

At Wenceslaus, semper animo hærens, prodita denique Civitatum causa, transfuit ad Principes. Literas dehortatorias ad Salisburgensem Archiepiscopum dedit, (p) quem paulo ante adversus Principes in bellum stimulerat. Unde, confluentibus ad Wenceslaum Principibus Civitatumque legatis, A. 1389. mense Majo funesta Civitatibus illa Pax Egræ composita, qua rescisso Civitatum & Principum foedere, pax publica ad Rhenum, in Suevia, Bavaria, Franconia, Thuringia, Misnia, in sexennium ordinata, atque statutum, ut Civitates tum demum pacis hujus essent participes, si vel amice, vel coram arbitris, ad id electis, de bello cum Principibus transfegerint. Civitates, magno ære Principibus soluto, Egranæ Paci accesserunt paulatim. (q) Bernhardus Marchio, ipse licet non implicitus bello, damni tamen nomine

(p) Exhibet illas LEHMANNUS l. c. pag. 765.

(q) Vid. KOENIGSHOV. Cap. 5. §. 196. & LEHMANNUS in Chron. Spir. Lib. VII. Cap. 69. pag. 767.

ne XV. mille florenos a Spirensibus postulavit. (r) Argentinenses paulo post suam quoque partem solverunt. (s)

§. 1X.

Principes & Civitates, in varios districtus divisi, totidem ^{Rhenensis.} paces particulares condiderunt. Ad Rhenum Moguntinus Antistes, Ruperti, Comites Palatini, Fridericus Argentinensis Episcopus, Bernhardus & Rudolphus Marchiones Badenses, cum Civitatibus Moguntia, Argentorato, Wormatia, Spira, Francofurto, Fridberga, Gelnhusa, Hagenoa, Selsa, Wisenburgo, Selestadio & Ehenhemio, peculiari formula, jurejurando firmata, mense Junio A. 1389. pacem fecerunt. Conventum quoque de numero hastiferorum, (*Gleven*) quos singuli, redigendis in ordinem turbatoribus pacis, contributorent. Bernhardus & Rudolphus Marchiones quisque duodecim milites darent. (t)

A. 1391. Fleckensteinsibus Dynastis auxilio fuit Bernhardus contra Advocatum provincialem & civitatem Hagenoensem, qui de vicis quibusdam cum Fleckensteinsibus litesalebant. (u)

Tom. II.

K

(r) LEHMANNUS l. cit.

(s) Vid. infra ad A. 1393.

(t) Instrument. exhibet WENCKER *de Uffburgeris* pag. 150.(u) HERZOG *Chron. Alsat.* Lib. IV. Cap. 7. pag. 159.

Eodem anno Marchio noster Ruperto II. Electori Palatino concessit, ut novo Rheni alveo ad Lidolsheimium ducto, Gemersheimensis oppidi ruinam præverteret. (x)

§. X.

Bellum
Argenti-
nense.

A. 1392. (y) Bernhardus novo cum Argentinensibus bello implicitus est; cujus originem & fata paucis exponam. Bruno, Rapoltsteinensis Dynasta, cui civitatis jus concesserant Argentinenses, A. 1388. militem Anglum Johannem de Harleston, custodiæ mandaverat in Gemariæ Castro. (z) Rex Angliæ de liberando hoc milite literis aliquoties cum Argentinensibus egit. Bruno jure suo se usum cum pertinaciter contenderet, vimque ei inferre nolissent Argentinenses, res a Rege Angliæ ad Wenceslaum Imperatorem delata, qui civitatem indicta causa proscripsit, sententia Burglitzii data A. 1390. Dimissus e captivitate Harlestonius. Argentinenses de abolenda proscriptione Pragam miserant legatos, qui ne in conspectum quidem Regis ad-

(x) Agri tum Lidolsheimensis pars, quam WILDICH appellant, trans Rhenum rejecta.

(y) Errant Auctor Anonym. Paraleipom. *Urspergenfi Chronico* additorum pag. 282. CASPAR HEDION *Chron.* pag. 598. alique plures, qui bellum hoc ad A. 1388. referunt.

(z) Causas hujus detentionis ex Archivo Rapoltsteinensi narrat WENCKE-
RUS *de Usburgeris* pag. 179. qui & alia huc spectantia documenta ex Archivo Argent. producit.

missi, re infecta domum redierunt. Sed intercedentibus Argentinensium amicis, Lambertus Bambergensis Episcopus & Worzi-
bojus de Swimar, Advocatus provincialis Alsatiae, a Rege nomi-
nati, A. 1391. Moguntiae cum Argentinensibus transfegerunt,
ut solutis 4500. florenis, a proscriptione liberarentur. Verum
enimvero Bernhardus Marchio Badensis, ut & Hachbergæ ac
Saufenbergæ Marchiones, Fridericus Argentinensis Antistes, (a)
Eberhardus Wirtembergæ Comes, Dux Geldriae, Dux Juliaci,
Comites Kiburgi, Leiningæ, Lützelsteinii, Fürstenbergæ, Nassov-
iæ, Salmæ, Blanckenbergæ, Sarwerdæ, Dynastæ Thierstei-
nii, Bitenses, Lichtenbergenses, Geroldseckii, & Offenfarum pri-
mus auctor Bruno Rapoltsteinensis, aliique longo numero fo-
cii, (b) pacem impediverunt.

§. XI.

Argentinensium dominatus in Rheno, quem firmo pon-
te flumini imposito, (c) præfidiisque firmato, haud ita pridem

Ejus cau-
sæ.

Tom. II.

K 2

(a) Continuator KOENIGSHOVII apud SCHILTERUM pag. 757. auctor
nobis est Episcopum Argent. ad centum membranas blancas (*Cartes
blanches*) a Wenceslao impetrasse, figillo Imperiali munitas, quibus ille
principes multos ad bellum excitavit.

(b) Continuator KOENIGSHOVII l. c. pag. 756. & 758. CRUSIUS *Annal.
Suevicor.* Part. III. Lib. VI. p. 314. & *Chronica Mſpta Argent. Muegii &
aliorum.*

(c) Vid. infra in Rudolpho ad A. 1388.

BERNH. I.

stabiliverant, odia vicinorum adauxit; quibus periculosum videbatur, quod liberum Argentinatibus esset, finitimos trans Rhenum agros, quoties libuisset, aggredi & infestare impune. De vectigali non loquor; nec de veteri querela, quod externos subditos in cives, quos Usburgeros & Pfalburgeros vocant, aliarum quoque Civitatum receperint more. Quin & ex Magnatibus plures oppignationibus, ære alieno censibusque Civitati pridem fuerant obstricti; quæ debita bello se extincturos speraverant. Bernhardum speciatim stimulabat Selsa, majoribus ejus ab Argentinensibus ademta atque everfa; Marchionatus Badensis, in nupero inter Civitates & Principes bello per Argentinenses eorumque socios vastatus. (d)

§. XII.

Fata.

Principes ergo, junctis cum Advocato provinciali Alfatiae copiis, A. 1392. mense Septembri inopinato Argentoratum aggressi sunt bello; positisque cis & trans Rhenum castris omnem ejus agrum ferro & igne vastarunt; velitationibus multis ad ipsa civitatis moenia commissis. Pontem novum Rheni ab utraque fluminis parte oppugnarunt foederati. Dimissæ versus eum naves sulphure & pice ardenti refertæ, sed Argentinensium industria depulsæ. Aliæ prægrandes adversus pontem actæ, pilas everfuræ, caruerunt quoque successu.

(d) Literæ Bernhardi de A. 1392. infra pag. 77. not. h.

Inter hæc Argentinenses frequentes ex urbe irruptiones fecerunt, multis hostium occisis, vel in captivitatem abductis. Quin & ipsi in Episcopi terras & Marchionatum Badensem, bis facta incursione, magna cum præda redierunt in urbem.

Eodem tempore Spanheimensis Comes & Scultetus Oppenheimensis cum Wormatiensium, Moguntinensium & Spirensium legatis Argentinam venerunt, de bello componendo tractaturi. Centum millia florenorum, inter Principes dividenda, ab Argentinensibus petebantur. Judicem litium sese obtulit Provincialis Advocatus Alsatiae: sed conditiones ab Argentinensibus rejectæ. Advocatus cum parte copiarum in Bohemiam mox abiit. Marchio Badensis cum Wirtembergico Comite aliisque fœderatis, reversi sunt domum. Argentinenses, missis Pragam legatis, pacem a Wenceslao tandem obtinuerunt.

§. XIII.

A. 1393. Pax Betteleriae conclusa. Argentinenses, soluti Exitus. 32000. florenis, in gratiam reducti. (e) Compensata sunt damna durante bello illata; restituti captivi. Confirmatus Argentinensibus Rheni pons & jura ponti annexa. (f)

K 3

(e) Instrumentum extat apud WENCKERUM *de Ußburgeris* pag. 191.

(f) Peculiare Diploma Wenceslai pro ponte Rhenensi A. 1393. datum, exhibet.

IDEM l. c. pag. 197.

Dies brevi post Hagenoam indictus est, quo reliqua componerentur gravamina. (g) Comparuit inter Principes Bernhardus, & bis mille florenis ab urbe acceptis, omni, quam ante bellum intenderat, liti renunciavit. (h)

(g) DANIEL SPECKLIN *Chron. Mfpt.* & HERZOG. *Chron. Aft.* Lib. IV. p. 104. Conventum hunc Hagenoensem locum habuisse tradunt. HERZOGIUS loc. alleg. exhibet literas reversales Principum & Civitatis, quibus sub pœna amittendæ actionis Hagenoæ se comparituros promittunt.

(h) Instrumentum ea super re confectum die Lunæ post S. Crucem repertam in Archivo Argent. extat. In eo hæc leguntur: „ Wir Bernhart von „ Gots Gnaden Marggrafe zu Baden bekennen uns offenbar und tun „ kunt menglich mit diesem Briefe, um soliche Vorderung und An- „ sprache, so Wir lange Zit an die Erbern Wifen den Meyster, den „ Rate, und an die Burgere gemeiniglich der Stat zu Strasburg ge- „ habt hant, von soliche Schaden und Ubergrifs wegen, so uns und „ den unfern u. auch unfern Dienern von In, In Burgern, helffern „ und dienern mit Dotschlegen, Brande, Nome und ander Verlust „ und Schaden geschach und geschehen ist, in Unfrer Marggrafeschaft, „ in unfrer Pfantschaft zu Herrenberg und zu Hochberg zu den Ziten, „ da fürsten und herrn mit In und andern Steten Krieg hatten, der „ uns doch nit angieng, - - - - - und ist darum ein solich ke- „ runge mit einer Summe gelts, mit Namen zweytausend Guldin „ von In, als verre sie das eintrift, dafür worden u. bezahlt, damit „ uns gen In begnüget &c.

§. XIV.

A. 1394. Ordinis S. Wilhelmi Monachi in Valle S. Mariae prope Hagenoviam a Bernhardo Marchione in tutelam recepti, perpetuam missam pro eo se dicturos promiserunt. Acta
A. 1394.
& seq.

Eodem anno Johannes Conzmannus, Nicolaus Conzmannus & Conzmannus de Staffurt fratres, scripto promiserunt, se majorum suorum exemplo, in perpetuo Marchionis ejusque posterorum perstituros servitio, nec corpora sua, nec bona, ab ipsis unquam alienaturos. In omnibus quoque munimentis & castris suis, quæ jam possideant & quæ acquisituri sint, jus aperturæ sponderunt Marchionibus. Ex castris his nominantur Meyenfels & Staffurt.

A. 1395. (i) Bernhardus cum Conrado Moguntino Electore, Ruperto seniore Comite Palatino & Nicolao Spirensi Episcopo, mutui auxilii foedus adversus societatem Nobilium, quam vocabant *der Schlegel*, (k) publicæ paci exitiosam, Heidelbergæ inivit. (l). Foederi huic eodem anno (m) Leopoldus Austriae

(i) Die Dominica ante Festum Pentecostes.

(k) De societate hac vid. WENCKER *de Ußburg*. pag. 98. sqq. & in *Apparatu Archiv.* pag. 249. sqq.

(l) GUDENUS *Cod. Diplom. Mog.* Tom. III. pag. 6. unde Ruperti Comites Palatini in foedere, eodem anno cum Civitate Spirensi in triennium inito, Marchionem Badensem nominatim exceperunt. LEHMANN *Lib. VII.* Cap. 69. pag. 768.

(m) Die Saturni ante Festum S. Thomæ.

BERNH. I.

Dux, Eberhardus Wirtenbergæ Comes, pluresque Sueviæ Civitates, Pforzhemii (n) accesserunt. Anno sequenti nova illa Nobilitium Societas periit. (o)

§. XV.

Ordinatio monasterii Albæ feminarum.

A. 1396. 15. Jul. Bernhardus cum Marquardo Albæ Dominorum & Alberto Gotfaviensi Abbatibus, in monasterium Albæ feminarum se contulit ibique compositis, quæ dudum inter Abbatissam & Conventum agitabantur, controversiis, novas monasterio leges præscripsit, quas mutandi, minuendi, augendive potestatem sibi diserte servavit. (p)

Pacta Moguntina.

Eodem anno feria sexta post Martini Bernhardus noster Moguntinæ Godefrido Liningensi Comiti, quem Capitulum Moguntinum in Conradi, Archiepiscopi defuncti, locum elegerat, decem millia florenorum intra proximum quadrimestre spatium mutuo se daturum promisit. Summa hæc, tuendæ in Romana Curia electioni destinata, ex Gernsheimenfi telonio restituenda

Bern-

(n) WENCKER *de Uffburgeris* pag. 103.

(o) LEHMANN *in Chron. Spir.* l. c.

(p) Ordinationem hanc vide in scripto: *Supplication pro mandato pœnali &c. in Sachen Frauen Marggräfin zu Baden Baden, als Vormünderin, contra Frauen Mariam Gertrudera von Ichtersheim Abtiffin, so dann Priorin und Convent des Jungfrauen Closters Frauenalb* pag. 97.

Bernhardo. (q) At Bonifacius Pontifex Johannem Nassoviæ Comitum Archiepiscopum nominavit (r) reprobato Godefrido: unde pacta caruerunt effectu.

§. XVI.

A. 1397. feria 3. ante Dominicam Palmarum, Bernhardus ob damnum, ex Hohenbergenfi Comitatu, ab officialibus Lites cum Leopoldo Auftriæ Duce Auftriacis illatum, cum Leopoldo Auftriæ Duce, Enfishemii convenit, ut rei amice componendæ duo ab utraque parte nominarentur consiliarii, quibus inter se dissidentibus, vel Hugo Montfortii Comes, vel Johannes Lupfensis, vel Fridericus de Fledenitz, superarbiter adderetur. (s)

Iisdem temporibus Bernhardus graves cum Spirensibus cum Spirensibus. dissensiones alebat, quod plures ejus homines proprios, Pforzhemii atque Etlingæ habitantes, A. 1394. cives recepissent, damnaque in bello inter Principes atque Civitates Marchioni illata, refarcire noluisse. Res multis utrimque turbis præbuit occasionem, donec A. 1397. Rupertus senior, Elector Palatinus, suam auctoritatem interponeret.

Hic inspectis Bernhardi & Spirensium privilegiis ab Imperatore & Imperio acceptis, cum ea sibi invicem viderentur contra-

Tom. II.

L

(q) GUDENI *Cod. Dipl. Mog.* Tom. III. pag. 634. SERARI *res Mogunt.*

(r) GUDENUS pag. 623.

(s) HERRGOTT *Genealog. Diplom. Gentis Austr.* Tom. III. pag. 776.

BERNH.I.

riari, Cæsaris cognitioni litem reservavit. Idem quoque egit Rupertus junior Elector, senioris filius, qui sententia A. 1398. Bruchsaliae data, declaravit, Bernhardum coram nullo alio, quam Cæsaris, Francofurtum, Heidelbergam vel alio ad Rhenum venientis, tribunali, a Spirensibus conveniri debere. His autem Wenceslaus Francofurti privilegium, de hominibus quibuscunque in gremium civitatis suæ recipiendis, eodem anno confirmavit, ita tamen, ut intra annale tempus homines proprios vindicandi Dominis salva esset potestas. (t)

§. XVII.

Paeta
cum
Eberstei-
nenfibus.

A. 1399. die Lunæ post Dominicam Lætare, Bernhardus cum Comitibus Ebersteinensibus, Bernharo & Wilhelmo fratribus, conventionem de dividendis, quæ in monasteria Reichenbach & Albam Dominorum utrisque competebant juribus, inivit. (u)

Die insequenti de modo administrandæ Advocatiæ monasterii Albæ Feminarum cum iisdem Comitibus transegit. (x) Margaretha Abbatissa, Ebersteinensium amita, cum monialium conventu, Marchionem & Comites eorumque successores, acceptis

(t) LEHMANN. in Chron. Spirensi Lib. VII. Cap. 71. pag. 769. & WENCKER de Pfalburgeris pag. 42.

(u) Conventio hæc indicatur in scripto Bada-Badensium contra Abbatissam & Conventum Albæ feminarum, supra ad A. 1396. allegato, pag. 138.

(x) Transactio hæc legitur ibidem pag. 102.

nonnullis privilegiis, perpetuos Advocatos agnovit; publice professâ, sine eorum consensu, neque præbendas augere, neque res & jura monasterii oppignerare aut vendere, neque ære alieno illud onerare se posse. Ad rationes etiam Marchioni & Comitibus quotannis reddendas, prioribus Advocatiæ literis abolitis, sese obstrinxit. (y)

Eodem anno die Jacobi Bernardus cum Comitibus Ebersteinii, de litibus ratione banni ferini per Comitatum, amice convenit. (z)

§. XVIII.

A. 1401. Bernardus ad Rupertum Palatinum, Wenceslai Regis nuper depositi, successorem Moguntiae hærentem, misit legatos, qui de investitura cum eo agerent. Rupertus diem Marchioni constituit; quo Heidelbergæ eum se investiturum promisit. Ceremonia die Martis post D. Jacobi solenni more peracta est. (a) At literarum, a Wenceslao datarum, confirmationem constanter denegavit Rupertus; easque peculiari diplomate, eodem

Investitura
Ruperti I.
Imper.

Tom. II.

L 2

(y) Literæ hæc reverales Abbatissæ & Conventus Albæ Feminarum extant in citato scripto pag. 104.

(z) Vid. Script. allegat. pag. 330.

(a) Literas investituræ, ex Tabulario Palatino depromtas, Codici Diplomatico inferuimus.

BERNH.

anno & die dato, irritas declaravit. (b) Perpetuarum cum Ruperto Imperatore litium Marchionis origo.

§. XIX.

Fœdus
cum Au-
relianen-
sium Du-
ce.

Eodem certe anno Italicam expeditionem quo susceperat Rupertus, Galeacium Mediolanensi ut ejiceret Ducatu; Bernhardus non modo non abrogavit vectigalia, quæ Wenceslai liberalitate ad Rhenum acceperat, sed & cum Ludovico Aurelianensium Duce, Caroli VI. Galliæ Regis fratre, qui A. 1389. Valentiam, Johannis Galeacii filiam, in matrimonium duxerat, contra Rupertum inivit consilia.

Ludovicus Wenceslao, deposito Cæsari, at hereditario Bohemiæ Regi, amicitia junctus, (c) Germanico folio eum restituere voluisset, si fuisset potentior. Jodocus, Moraviæ Marchio, cum indigeret pecunia, Luxemburgicum Ducatum, consentiente Wenceslao, iisdem conditionibus, quibus a Wenceslao fratre eum acceperat, Ludovico Duci concessit. (d) Ludovicus mense Septembri ejusdem anni Luxemburgum contendens, obvium habuit Bernhardum Marchionem, qui eum una cum Lo-

(b) Chartam hanc ex Tabulario Palatino exhibemus. Add. Diarium Mfcept. ad vitam Ruperti Regis Rom.

(c) WINDECK *Histor. Sigismundi Imp.* Cap. 13. apud MENCEN Tomo I. scriptor.

(d) BERTHOLET *Histoire du Duché de Luxembourg* Tom. VII. pag. 160. &

tharingiae Duce, aliisque principibus Luxemburgum comitatus est. (e)

Ludovicus cum Bernhardo foedus contra Rupertum inivit; Bernhardo privilegia, a Wenceslao collata, retinere, Ludovico, Mediolanensem Ducatum Johanni Galeacio, focero suo, conservare cupientibus. Conventum, ut Ludovicus copias adduceret Marchioni, quibus Rupertum Palatinum, tum Imperatorem aggredierentur. (f) Ludovicus annuam bis mille aureorum (g) pensionem Marchioni ad dies vitae promisit. (h) Errant, qui Marchionem Ludovici vasallum fuisse scribunt. (i) Prodigus Princeps, Carolo VI. Galliae Rege mente capto, perpetuis cum Burgundiae Duce turbis ob regimen implicitus, Germanicis rebus se haud diu immiscuit.

L 3

190. SAN MARTHANI fratres *hist. genealog. de la Maison de France* Tom. I. pag. 574. & Auctor Anonymus *histor. Caroli VI.* pag. 452. Ludovicus Gubernatorem Ducatus Luxemb. se vocat in Chartis apud BERTHOLETUM. Add. BROWERUS *Annal. Trevir.* Tom. II. pag. 251.

(e) REMBOLDUS SLECHT, Canonicus Argent. D. Petri Jun. in *Chron. Mscpt.* ad A. 1402. Chronicon hoc dabimus inter Scriptores Rerum Alsatiar. Add. Auctor *histor. Caroli VI.* loc. alleg.

(f) REMBOLDUS SLECHT loc. alleg.

(g) Pistolet.

(h) Tabular. Bada-Badenfe.

(i) WENCKER. in *Apparatu Archiv.* pag. 294. & in *Collectan. Archiv.* pag. 405.

§. XX.

Bellum
cum Ru-
perto
Imp.

Cæsar, post infelicem Italianam expeditionem in Germaniam redux, repetitis mandatis Marchioni injunxit, ut a societate cum Aurelianensium Duce discederet, atque vectigalia abrogaret ad Rhenum Bernhardus, datis ad Rupertum literis, de singulari in eum studio multa præfatus, adversus Imperatorem vel Imperium se nihil machinatum, Aurelianensium Duci vero fidem, salvo semper & excepto Germaniæ Rege, se obstrinxisse ostendit, eaque de re ad Electorum Principumque provocavit judicium. De cetero Cæsarem ad amicum Bruchsalis Martio mense invitavit colloquium. Missi ab utraque parte conciliatores; qui cum re infecta discessissent, Rupertus vicinos Principes adversus Marchionem concitavit in bellum.

Ipse irruptione in inferiorem Marchionatum facta, Mühlbergam obsidione cinxit. Advocatus autem Imperii per Alsatiam, adjunctis sibi Argentinenfi Episcopo & Lichtenbergæ Dynasta, superiorem Marchionatum aggressus est. Wirtembergæ Comes terras sibi propiores bello vastavit. Basilienses cum Civitatibus Imperii Alsatice (k) & Rapolsteinenfi Dynasta, Ge-

(k) Literas Argentinenfium hæc super re ad civitatem Metensem exhibet
WENCKERUS in *Collectaneis Archiv.* pag. 405. add. *Trithem. Chron.*
Hirsaug. ad A. 1402.

mariam in potestatem suam redegerunt. Staffordia quoque, Muckensturm, aliaque castra a foederatis occupata. Monasterium Albæ Dominorum in bello hoc flammis deletum. Rupertus mense Majo A. 1403. Abbati & Conventui Albæ Dominorum injunxit, ut muris, turribus & fossa monasterium cingerent. (l)

§. XXI.

Paulo ante Bernhardus, Friderici Colonienfis Archiepiscopi, Friderici Episcopi Ultrajectni & Simonis Spanheimensis Comititis opera, cum Cæsare redierat in gratiam, resque Wormatiæ (m) fuerat transacta: Cæsar omnia Bernhardi jura atque privilegia novo firmaret diplomate, ejusque filiabus jus succedendi defectu filiorum tribueret: (n) Staffordiæ castrum Cæsar redderet Marchioni, qui damno Cæsari id non futurum suis caverat literis: (o) dimidia Gemariæ pars ad Marchionem rediret, isque pacem Castrensem cum Maximino, Rapoltsteinensi Dynasta, juraret: de vectigalibus ad Rhenum; de Monasterio Albæ Feminarum, ex sententia trium Rhenensium Electorum Cæsar statueret: possessio vectigalium interea conservaretur Marchioni.

Trans-
actio
cum eo-
dem.

(l) BESOLDUS monument. Wirtemb. pag. 171.

(m) Die Saturni post Walpurgis. Sententiam hanc arbitralem ex Tabulario Palatino exhibemus.

(n) Duo hæc diplomata eodem die Marchioni tradita fuerunt.

(o) Literæ hæc, uti & priora diplomata in Electorali Tabulario Palatino servantur.

BERNH. I.

Vix transactio hæc fuerat inita, quum novæ Cæsarem inter & Marchionem lites orirentur, super quas D. Martini festo compromissum in arbitros, quibus Castrensis quoque Gemariæ Pacis, inter Marchionem & Rapoltsteinensem Dynastam tractandæ, delata est cura. Reinhardo Sickingensi, Advocato provinciali Alfatæ, commissa Gemariæ divisio; at reluendi jus Dynastæ Rapoltsteinensi servatum. (p) Ita inter Cæsarem & Marchionem restituta concordia, brevi duratura.

Privilegium fori.

Cæsar A. 1404. privilegium fori vasallis & subditis Bernhardi Marchionis concessit, ne ad alia, quam ejus judicia, excepto denegatæ justitiæ casu, traherentur. (q)

Eodem anno Bernhardum inter & Goldelinum quandam exortæ sunt lites, quibus componendis Imperator Fridericum Schenckium, Limburgensem Dynastam, arbitrum nominavit. Bernhardus literas, a Goldelino productas, falsitatis arguit. Limburgensis, rei difficultatem sentiens, eam ad Imperatoris cognitionem remisit; qui sententia hoc anno die Martis post festum Pentecostes data, literas illas suspectas, adversus Marchionem nunquam allegandas, rejecit. (r)

§. XXII.

(p) Transactio in Electorali Tabulario Palatino extat.

(q) Charta hæc in eodem Tabulario servatur.

(r) WENCKER. *Collect. Archivi* pag. 157.

§. XXII.

Insequenti tempore Bernhardus in novas cum Ruperto Imperatore incidit lites, concitante Moguntino Electore, multis ex causis Imperatori infenso. Occasio hinc nata foederi, quod Johannes Moguntinus, Bernhardus Marchio, Eberhardus Wirtembergæ Comes, cum Civitate Argentinensi & plerisque Sueviæ Civitatibus in quinquennium iniverunt Marbaci, die S. Crucis A. 1405. (s)

Fœdus
Marba-
cense
contra
Ruper-
tum Imp.

Fœderi Moguntia, Spira, Wormatia (t) aliæque Civitates accesserunt & focii. Exceptus quidem in fœdere Rupertus Imperator, sed addita conditione, ut fœderatorum jura conservaret, neque in terris hominibus aut bonis ullo modo eis damnum inferret. Quodsi violaretur conditio, adversus Regem ceterosque omnes, fœdere non comprehensos, opem sibi invicem focii & auxilium promiserunt. Bernhardus sex hastiferos se missurum promisit; sed Ludovicum, Johannem, Stephanum & Ottonem, Palatinos Comites, speciatim excepit. Ipse cum Moguntino Electore & Wirtembergico Comite, literis Marbaci datis, de fœdere ejusque conditionibus Cæsarem reddidit certiozem. (u)

Tom. II.

M

(s) Tabulas fœderis exhibet LEHMANNUS Lib. VII. Cap. 75. pag. 780.

(t) IDEM l. cit. & Archiv. Argent.

(u) WENCKER. in Apparat. Archiv. pag. 286.

§. XXIII.

Cæſaris
de eo dif-
ſolvendo
confilia.

Rupertus timens, ne fœderati ad Regis depoſiti partes reverterentur, diſſolvendo, quod ſine ipſius conſenſu initum, fœderi, Moguntiam in diem undecim mille virginum A. 1405. conventum indixit; (x) ad quem ſpecialim Moguntinum Electorem & cum Bernhardo Marchione Wirtenbergicum Comitem, ceterosque fœderis focios, evocavit. Per nuncios modo comparuerunt fœderati. Rupertus ergo conſilio cum proceribus, qui convenerant, habito, ad alium diem fœderatos Moguntiam in feſtum Epiphaniæ A. 1446. convocavit, ubi ipſos coram aſſe juſſit, ut de negotiis Imperii cum illis conferret, eorumque gravamina dilueret. Imperatori a fœderatis nunciatum, nihil ſe habere, quod in Comitibus de Rege querantur. Particulares, quæ ſingulis cum eo intercederent, controverſias, non in conventibus publicis, ſed in privatis tractandas. Marbacenſe autem fœdus, neque Imperatori neque Imperio adverſum; ſed publicæ tranquillitati ſervandæ a Principibus & Civitatibus initum, fruſtra impugnari. Imperator tamen Principes in Comitibus præſentes eſſe volebat; certos eos eſſe jubens, omnia in illis amice tractanda. Principes denique ad proximum conventum, Moguntia habendum, venturos ſe polliciti ſunt.

(x) Conf. Anbringen Kayſer Ruprechts Abgeſandten bey den Reichſtädten von wegen des Marbachſchen Bunds apud WENCKER. loc. cit. pag. 276. ſqq.

§. XXIV.

Constituto die, præter Marbacenses socios, (y) frequentes aderant Principes & Civitatum legati. Imperator inter alia de Moguntino, de Marchione Badensi & Wirtembergico Comite, multum conquestus est, quod in literis, ad eum datis, violatorum jurium privilegiorumque eum incusassent. Petiit, ut exponerentur gravamina, paratum se publice ad ea respondere, ut omnes, injuriam sibi fieri, intelligant. Fœdus autem, inter Civitates & Principes, ut aboleretur, pertendit. Fœderati, non discessuri a fœdere, neque de litibus cum Imperatore in Comitibus disputaturi, in sententia perstiterunt. Denique Moguntinus Præful & Marchio Bernhardus, longam seriem gravaminum adversus Regem exhibuerunt, ad quæ ille in pleno ordinum confessu respondit, & sua quoque contra Moguntinum & Badensem gravamina protulit, (z) voluitque, ut omnia in proximis Comitibus

Conventus Mogunt. inter Cæsarem & fœderatos.

Tom. II.

M 2

(y) Archiepiscopus Moguntinus, Marchio Badensis, Wirtembergiæ Comes, & fœderatarum quarundam Civitatum legati ad conventum hunc cum octingentis equis venerunt. vid. REMBOLDUS SLECHT ad A. 1406.

(z) Mutuæ hæc inter Cæsarem & Bernhardum querelæ de Rheni vectigalibus, de monasteriis Herrenalb, Frauenalb, Herde, Bure, Marienthale, eorumque juribus, de hominibus propriis, aliisque minoris momenti negotiis, indicantur in Compromisso Cæsaris & Marchionis in Fridericum Colon. Archiepisc. quod ex Tabulario Palatino exhibemus ad A. 1407.

BERNH. I.

Principum componerentur arbitrio. (a) Repudiata a foederatis conditio, quibus Cæsaris suspecta fuit in Comitibus auctoritas; unde Principes discesserunt Moguntia. Quin & alii duo Conventus, Spiræ & Andernaci eodem anno habiti, caruerunt effectu. (b)

Mutua hæc Cæsarem inter & Principes odia non impedi-
verunt, quo minus BernharDO Marchioni, literis datis, permetteret,
ut Annæ Oettingensi, conjugis suæ, in terris Marchicis dotalitium
constitueret. (c)

§. XXV.

Cæsaris
cum Mar-
chione
trans-
actio.

Dubiis his rebus Cæsar foederatas tentaturus Civitates,
A. 1407. Ulmam misit legatos, qui eas a Principum abducerent
foedere, & in suas pertraherent partes. Nihilominus in dies au-
cta fuit Principum & Civitatum confœderatio. Lites tamen Bern-
hardi nostri cum Cæsare A. 1407. Friderici Colonienfis arbitrio
terminatæ sunt, ac in foedus cum Ruperto conversæ. Inter alia sta-
tutum, Albæ Dominorum monasterii bona & jura ut relinqueren-
tur intacta. (d) Confirmatæ quoque tum literæ debiti mille mar-

(a) WENCKERUS pag. 285. Catalogum Principum exhibet, quibus causæ
hujus cognitio ab Imperatore committebatur.

(b) REMBOLDUS SLECHT ad A. 1406.

(c) Extat Diploma in Tabulario Palatino.

(d) Conf. literæ Ruperti Imp. ad Abbatem & Conventum monasterii Albæ
Dominorum A. 1408. die S. Petri ad Cathedram datæ apud BESOLDUM
Monum. Wirtemb. pag. 171.

carum argenti, a Carolo IV. Imperatore, propter præstita officia & damna perpeſſa, Rudolpho quondam Marchioni in Selzenſe veſtigal conceſſæ. Addita conditio, ne vivo Ruperto exigeretur pecunia. (*e*)

Nemo ergo mirabitur, Cæſarem in fœdere, quod ipſe & Ludovicus, Comes Palatinus, cum Argentinenſibus aliisque Civitatibus Alſaticis A. 1408. contra hoſtes pepigerant, excepiffe Bernhardum; (*f*) qui cum Ruperti filiis quoque vixit amice. Otto, Palatinus Comes, in pactione cum Eſlingenſibus A. 1418. inſita, Bernhardum excepit, (*g*) quod ſimili in caſu ante decennium quoque fecerat Rupertus.

§. XXVI.

In Marbacenſi fœdere tamen Marchio perſtitit. Ille enim cum Johanne Moguntino, Eberhardo Wirtembergico, & Civitatibus ſociis, ob damna quædam illata, Friderico, Auftriæ Duci, bellum indixit; (*h*) quo durante, pleraque Marchionatus Burgoſienſis Caſtra occupavit Bernhardus. Nec ſilentio tranſeundum,

Bellum
Auftriacum.

M 3

(*e*) Literæ hæc ſuper re conſectæ in Tabulario Eleâ. Palatino ſervantur.

(*f*) WENCKER. *Continuat. de Uſſburgeris* pag. 17.

(*g*) DATT *de pace publica* Lib. I. Cap. 12. pag. 86.

(*h*) HERZOG. *Chron. Alſat.* Lib. VIII. Cap. 28. pag. 135.

BERNH.

quod intuitu Hohenbergensis Auftriacæ ditionis, cum Ruperto Imperatore tum iniverit inducias. (i)

Res denique A. 1410. Wirtembergici Comitis & Nobilium Sancti Georgii societatis interventu composita est, ut Bernhardus, acceptis pro sumtibus belli 18000. florenis, loca occupata, una cum captivis, restitueret Austrio; qui Civitatibus magnam pecuniæ summam pro illatis damnis promisit; quam cum non habuisset paratam, Hohenbergæ Dynastiam Civitatibus oppigneravit, quæ ab Alberto, Auftriæ Duce, A. 1451. Auftriacis denuo terris adjecta. (k)

Iter
Marchio-
nis Lute-
tiam Pa-
risiorum.

Inter hæc Amedeus, Saræpontis Comes, Commercii Dominus, in bello contra Comitem Sarwerdæ, A. 1409. multos inter Nobiles, Ludemannum quoque, Lichtenbergæ Dynastam, Bernhardi nostri generum, captivum abduxit. Libertati hunc ut restitueret focer, cum Ludovico Palatino & Episcopo Argentinensi Metas primum, inde Lutetiam Parisiorum profectus est, inter-

(i) Charta Heilbronnæ feria 6. ante Dominicam Palmar. data, in Tabulario Palatino servatur. Elifabetha Ruperti Imp. filia, Friderico Auftriaco fuerat nupta. Rupertus filia defunctæ heres, jus habebat in Dynastiam Hohenberg, ratione donationis propter nuptias & sponsalitiæ largitatis; quæ filia debebatur.

(k) FUGGER *Oesterreichischer Ehrenspiegel* Lib. IV. Cap. 3. pag. 411. & Lib. V. Cap. 10. p. 617. & BURGEMEISTER *Theaurus Sjaris Equestris* Tom. I. pag. 516. ubi tamen non nisi 7074. flor. Marchioni obtigisse perscribit.

veniente Carolo VI. Rege, ut liberarentur captivi. Res denique Cardinalis Barrensis interventu composita. Captivi, ingenti lytro soluto, liberati. (l)

§. XXVII.

Cæsare Ruperto, inter turbas has mortuo, (m) Marbaceense concidit foedus. (n) Successorem Ruperto Electores quidam substituere Jodocum; quo paucos quoque post menses mortuo, novam electionem A. 1411. Francofurti Archi-Principes susceperunt.

Electio
Sigis-
mundi
Imp.

Bernhardus noster cum Ernesto, Comite Palatino Rheni Duceque Bavariæ, & Johanne, Norimb. Burggravio, Wenceslai, Bohemiæ Regis, vices peregit, (o) atque cum ceteris Electoribus

(l) REMBOLDUS SLECHT in Chron. ad A. 1409. & CALMET Notice de la Lorraine Tom. I. Art. Commercy pag. 258.

(m) A. 1410.

(n) WENCKERUS pag. 289.

(o) Conf. Literæ Wenceslai ad Johannem Moguntinum & Fridericum Coloniensem Archiepiscopum, die Saturni ante festum Trinitatis, A. 1411. scriptæ apud GUDENUM Cod. Diplom. Mog. Tom. IV. pag. 85. ex quibus apparet, Wenceslaum Regem Præfulum horum literis inductum sibi persuasisse, fore, ut in nova electione, ipsius iterum ratio habeatur. Scribit enim: „Eure Brieve und Botschaft . . . . han Wir wol
„ verstanden, und die williclichen usgenommen, und auch us den
„ nit anders erkennt, dann das Ir unser Erhebung und Wirdigunge
„ des Heil. Röm. Reichs meinert und wollet. „

BERNH. I.

Sigismundi electionem Statibus Imperii & speciatim Argentinen-
sibus die 21. Julii significavit. (p)

Eodem anno Hornekio ab Hornberg & fociis arma intulit
Bernhardus. Argentineses debita ei ex fœdere cum negassent
auxilia, civium quorundam illius urbis bona, jure naufragii, a
quo Argentineses Cæsarum privilegio immunes sunt, Beinhemii
occupavit, aliaque illis intulit damna. Rudolphus Hachberga
Sausenbergicus Marchio partium consensu electus est arbiter, qui
ex æquo & bono litem decidit. (q)

§. XXVIII.

Bellum
Lothar.

A. 1412. Barrensis Dux Caroli Lotharingæ Ducis, vi-
cini sui, terras invasit. Bernhardus, pro Lotharingo stans, con-
silio suo impedivit & manu, in pugna ne fugerent Lotharingi. Et
tamen de Germanorum virtute contemptim locuti sunt Barren-
ses. Bernhardus ad eos misit facialem, qui ad singulare eos invi-
taret certamen, addita conditione, ut Dominus contra Dominum,
fervus

(p) WENCKER. *Apparat. Archiv.* pag. 307.

(q) Instrumentum, quo Rudolphi arbitrio hæc controversia delata est die Ve-
neris post festum nativitatis Mariæ A. 1411. datum, in Tabulario Argent.
servatur.

fervus contra fervum, & calo contra calonem pugnaret. Dif-
fidatio facta est; pugna tamen non habuit locum. (r)

A. 1414. Bernhardus una cum Bavariæ & Lotharingiæ
Ducibus & Marchione Roetelenfi aliisque Principibus, Sigismun-
dum Imperatorem Argentinam secutus est. (s) Idem anni in-
sequentis initio, cum Johanne Moguntino & quingentis equis,
Concilii visendi gratia, Constantiam accessit. (t) Ibi Johannes
XXIII. Pontifex, fugam meditatus, Bernhardum sibi devin-
cturus Marchionem, diplomate IV. Kal. Febr. dato, summam se-
decim millium florenorum auri de camera, ex proventibus Apo-
stolicis, per Moguntinam, Trevirensis & Coloniensem dioceses,
præmii loco ei assignavit, *quod nubiloso schismatis tempore ma-
gna propriæ personæ suæ pericula & rerum dispendia, nec non
expensarum onera, pro Pontifice & Romana Ecclesia diversimode
spontaneæ subierit.* (u) Pontifex denique, mense Martio, a Fri-

Concil.
Constant.

Tom. II.

N

(r) In hoc bello Bernhardus Blefensem illum cepit Dynastam, (Seigneur de Blois) de quo redimendo Henricum, Angliæ Regem, cum Marchione nostro tractasse scribit RAPIN THOYRAS *Histoire d'Angleterre* Tom. III. Liv. XI. pag. 506.

(s) KOENIGSHOV. Cap. 3. §. 236.

(t) REMBOLD SLECHT *Msept.* ad A. 1415. HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. V. pag. 281. HERMANN. VON DER HARDT *Acta Conc. Const.* Tom. V. Part. VII. pag. 33.

(u) Diploma exhibet HARDTIUS loco citato Tom. II. Part. IX.

BERNH.I.

derico Auftriæ Duce, adjutus, cum fugisset Constantia, Sigismundus Imperator in Concilio Fridericum A. 1415. mense Aprili proscripsit, atque vicinos ejus, speciatim Helvetios, terras ejus ut invaderent, invitavit. (x)

§. XXIX.

Præfe-
ctura Ci-
vitatum
Brisgo-
viæ.

Tum vero Brisacum, Friburgum, Neuenburgum, Endinga, Kentzinga, Auftriacæ Civitates Brisgovix, cum adjacentibus vicis & terris, in potestatem Imperatoris venerunt. Hic Præfecturam earum detulit Marchioni Bernhardo, qui ipse in Brisgovia potens terrarum, ultra decennium eam fortiter & prudenter administravit. (y)

Auftrius quidem intercessione præsertim Ludovici, Bavarix Ducis, & Friderici, Burggravii Noribergæ, eodem A. 1415. fuit reconciliatus cum Cæsare, in cujus manus terras suas resignaverat omnes. At A. 1416. iterum Constantia profugus, a Sigismundo iterum proscriptus est; nonnisi A. 1418. denuo reci-

pag.148. sed nomen Marchionis male scribens, Bernhardi loco, nomen posuit Burchardi.

(x) Literæ Sigismundi, mense Majo A. 1415. datæ, extant apud HARDTIUM Tom. IV. Part. I. pag. 162. & in *Oesterreichischer Beantwortung der dem Chur-Hauß Bayern zustehenden Erbfolg zweyten Absatz* §.9. pag. 67.

(y) ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 597.

piendus in gratiam, Martino V. Papa promovente. (z) Sigismundus enim d. 4. Jun. A. 1418. (a) Bernhardo mandaverat, Brisgovicas Civitates jurejurando, quod Cæsari & Imperio præstiterant, ut liberaret, ac præscriptis conditionibus restitueret Friderico; simul tamen ei injunctum, ne Civitatibus, ad Friderici obsequium redire recusantibus, vim ullam inferret; quoniam pacis formula cautum, ut Civitatibus liberum esset, in Cæsaris & Imperii fide manere. Causa hæc, ob quam in Cæsarea Præfectura Brisgovicæ, ad initium A. 1426. usque perstitit Bernhardus. (b) Finitis fa-

Tom. II.

N 2

(z) Diploma 12. Maji A. 1418. datum exhibet TSCHUDIUS *Chron. Helvet.* Part. II. Lib. IX. pag. 97. HARDTIUS Tom. IV. pag. 1581.

(a) Literæ hæc extant in *Oesterreichischer Beantwortung &c.* loc. alleg.

(b) Sigismundus in literis ad Bernhardum nostrum, A. 1422. datis, apud WENCKER. *Continuat. de Ufsburgeris* pag. 68. de Civitatibus Brisgovicæ, tanquam liberis Imperii Civitatibus loquitur, earumque Præfectum appellat eundem. In harum Civitatum cum Alfaticis & cum Ludovico Palatino pactione A. 1423. hæc leguntur: „ So nement wir die obge-
 „ nannte Stette im Brifsgowe in funders ufs unfre gnedige herrschaft
 „ von Oesterrich mit follichen fürworten und Gedinge, ob wir alle,
 „ oder unser Stette deheine wieder zu derselben unser gnedigen herr-
 „ schaft von Oesterrich handen komment, und Inen gehuldent und ge-
 „ schwerent, alsdann sollent sie ufsgenomén sin, so verr unser jegli-
 „ che statt unter uns das berüret und anders nit. Wir nement auch

BERNH. I.

ne hoc anno, Sigismundum inter & Fridericum difficultatibus, Bernhardus, novo Cæsaris mandato Januarii mensis, (c) a iurejurando, quo Imperio fuerant obstrictæ, Civitates absolvit, atque ad Friderici Auftriaci imperium eas iussit reverti; qui per Eberhardum Kirchbergium & Guilielmum Montfortium eas paulo post in fidem recepit. (d)

§. XXX.

Acquisitio Marchionatus Hachberg.

Inter hæc Bernhardus A. 1415. die Sancti Jacobi Hachbergam & Hohingam, Usenbergicum Castrum (e) prope Brisacum, ab Ottone III. Hachberga-Hachbergenfium Marchionum postremo, pro 80. mille Rheni florenis emit. (f) Pro simili summa a Sigismundo, Auftriæ Duce, Alfatiam & Brisgoviam Auftriacam A. 1469. reuisionis pacto coëmit Carolus Burgundiae Dux; cuius nomine Rudolphus Saufenberga-Rætelanus

„ ufs unfer herrn den landvogt, so verr das das Riche antreffend ist
 „ ane Geverde. vid. infra ad A. 1423.

(c) Sigismundi & Bernhardi literas vide in *Oesterreich. Beantwort.* pag. 68.

(d) ROO *Historia Austr.* pag. 165. & FUGGER *Oesterreichischer Ehrenspiegel* Lib. IV. Cap. 7. pag. 445.

(e) *Unsere Herrschafte ganz zu Hochberg und zu Hohingen.* Castro Usenbergæ destructo, Dynastia Usenbergica appellari cœpit Dynastia Hohingæ, quod Castrum hoc Dynastiæ caput evasit.

(f) Præter hanc summam solutam, solvit etiam Bernhardus debita Ottonis.

Marchio, terras has in fidem recepit. (g) Rudolphus hic Marchionatus Hachbergici emtionem recusaverat; consentiens, ut ab Ottone eum Bernhardus acquireret. (h) Quinquennio post Agatha, Hessonis Dynastæ in Usenberg filia, monasterii S. Margarethæ prope Waldkirch monialis, juri suo in Usenbergicam & Hœhingenfem Dynastias, annua 30. florenorum pensione accepta, renunciavit. (i)

§. XXXI.

A. 1416. Bernhardus cum Archiepiscopo Moguntino venit Argentoratum, Episcopum inter & Civitatem Argentinensem compositurus litem, quæ jam eo devenerat, ut hujus urbis Senatus, communicatis cum Capitulo consiliis, Wilhelmum Episcopum, Molshemii captum, in sua urbe custodiret; quod Ecclesiæ suæ bona dissiparet; speciatim, quod Præfecturam Ortenaviæ Episcopatu Argentinensi oppigneratam, Ruperto Palatino Electori vendiderat, quodque Tabernas Alfaticas Lotharingiæ Duci venditurus credebatur. Marchio cum Præfule, re infecta discessit. (k)

Lites Argentinensium cum Episcopo.

N 3

(g) URSTISII *Chron. Basil.* Lib. VI. Cap. 4. pag. 433.

(h) Primus inter testes signavit Rudolphus Marchio Saufenbergæ.

(i) Vid. Documenta.

(k) *Chron. Msscriptum SEBASTIANI MUEGII* pag. 85. & *Paraleipomena Ursperg.* pag. 283. add. WENCKER. *de Ursburgeris* pag. 223. sqq.

BERNLI.

Ad Concilium Constantiense denique res fuit delata. (1) Argentinenses, a Patribus interdicto subiecti, Sigismundo Imperatori magno ære soluto, initaque cum Episcopo transactione amica, in Concilii gratiam redierunt.

§. XXXII.

Acta cum
Sigis-
mundo
Imp.

Imperatorem A. 1417. Constantiæ invisit Bernhardus, ibique erectionis Cliviæ in Ducatum Diploma inter Principes signavit. (m)

Anno sequenti cum eodem Bernhardo Sigismundus de annua 2000. florenorum, & quotidiana, si extra terras suas pro Imperatore ageret, pensione convenit. Eodem anno Martinus V. Sigismundo permittit, ut ex Ecclesiis Imperii Germanici colligeret decimas. Bernhardus pro Imperatore eas in Constantiensi, Basiliensi, Argentinensi, Spirensi, Moguntina, Tullensi & Virodunensi Ecclesiis collegit. A. 1422. expensorum & acceptorum cum redderet rationem, expensorum pro Cæsare summa tredecim mille florenos superavit accepta.

§. XXXIII.

Marchio
Judex
delega-

A. 1418. memorabilis illa Ludovicum inter, Landgravium Hassiæ, & Buseckianæ Vallis Ganerbios nobiles de superio-

(1) VON DER HARDT *Acta Concil. Constant.* Tom. IV. pag. 551.(m) TESCHENMACHERI *Annales Cliviæ Cod. Diplom.* pag. 81.

ritate controversia vertebatur. Hermanno, Ludovici Patri, Wenceslaus Romanorum Rex, Charta Francofurti A. 1398. data, hos Nobiles subjecerat. Paulo post (n) Betleriae Literas suas ipse revocaverat Wenceslaus. Revocationem Sigismundus Romanorum Rex A. 1414. Spiræ (o) firmavit. Ludovicus Hassus tamen jus, quod habere se credidit, non destitit persequi. Sigismundus ergo rem omnem denuo Principum submisit iudicio.

BERNH.
tus a Cæ-
sare.

Delegatus a Cæsare iudex Bernhardus die S. Petri indixit Iudicium. Iudices assessores fuerunt quatuor Ecclesiastici, Georgius Passaviensis Episcopus, Cancellarius Regis, Guilielmus Argentin. Episcopus, Johannes Weissenburgensis Abbas, Johannes Abbas Selsensis, & quatuor seculares, Ludovicus, Comes Palatinus Rheni, Carolus Lotharingiæ Dux, Otto Comes Palatinus Rheni, Bernhardus Saxoniae Dux. Regis autem Advocatus fuerat Ludovicus, Comes Oetingæ.

Decretum unanimi sententia Iudicum, Buseckianos Ganerbios Imperatori sine medio subesse. (p)

(n) Die Mercurii post Omnium Sanctorum ejusdem anni.

(o) Die Veneris post D. Jacobum.

(p) Instrum. hujus Iudicii extat in libro, cui Tit. *Memoriale der Hessischen Gesandtschaft an die Reichsversammlung zu Regensburg A. 1707.* inter probationes pag. 99.

BERNH. I.

§. XXXIV.

Bernhardi acta varia.

Civitatem Colonienfem, ob diffidia inteftina, A. 1419. obfione quum cinxiffent Electores ad Rhenum, Bernardi Marchionis & Electoris Brandenburgici interventu tempeftas fedata eft. (q)

Redemptionem Zaringiæ Caftri Sigismundus Imp. cum omnibus, quæ ad id pertinerent, Bernhardo noftro fingulari diplomate, Wratislaviæ A 1420. Dominica Lætare conceffit; (r) eodemque anno Bernhardus, paucis ante Pentecoften diebus, inter Civitatem Argent. & Nobiles de Bulach, de Wangen, de Müllnheim, aliosque litem fua fententia decidit. (s)

Dynaftiam Grævenfteinenfem, antiquiffimum familiæ Leiningenfis allodium, quod a Leiningenfibus titulo pignoris ad Palatinos Electores, ab iisque ad Spanheimenfes pervenerat Comites, a Johanne Spanheimenfi Comite tum coëmit Bernhardus, falva Fridericianæ Leiningenfium lineæ reluendi poteflate. At anno fequenti eandem Dynaftiam Emiconi Leiningenfi Comiti, genero, oppigneravit pro 8000. flor. quos in dotem ei promiferat. (t)

§. XXXV.

(q) WINDECK *Hiftor. Sigismundi Imp.* Cap. 76.

(r) Vid. Documenta.

(s) Archiv. Argent.

(t) Archiv. Bada-Badenfe.

§. XXXV.

A. 1421. Duci Reinoldo de Urslingen (*u*) dimidiam partem castris & oppidi Gemar, pignus Rappoltsteinense, praestitæ fidei operæque præmio ad dies vitæ concessit, ejusque in locum, si forte redimeretur, trecentos quotannis florenos se daturum promisit. Reinoldus vicissim & Anna de Usenberg Bernhardo jus suum in Dynastiam Usenberg & castrum Hœhingen ejusque ditio- nes reliquerunt; quin & vicos Bischoffingen, Brockinggen alios- que, ad Dynastiam Usenberg. pertinentes, eidem adscripserunt, post ipsorum obitum occupandos. Reinoldus insuper jus aperturæ in Hornberg aliisque castris suis Marchioni adversus hostes ejus promisit; exceptis Sigismundo Imp. & Comite Sulzensi, sal- vaque pace castrensi Hornbergæ. Acta hæc omnia & corrobora- ta Instrumentis Badæ die Dom. quæ *Invocavit* vocatur. Triennio post die Saturni post S. Andreæ idem Reinoldus Dux, Præfecturam castris Hœhingen a Bernhardo Marchione adeptus, cum conjuge sua Anna pacta priora confirmavit.

Pacta
cum Du-
ce de
Urslin-
gen.

A. 1422. Sigismundus Imp. Bernhardo Marchioni com- mitit, ut tertium denarium in Germania a Judæis perciperet; ei- demque speciale protectorium monasterii Schwarzach, contra

Tom. II.

O

(u) Reinoldus hic anno post, Comitis Zollerani socius, bellum Helvetiis in-

BERNH. I.

Ludemannum, Lichtenbergæ Dominum, concessit Noribergæ. (x)

§. XXXVI.

Bernhardus
litium ar-
bitr.

Eodem anno diuturnis Wilhelmi Episcopi cum Civitate Argentinensi litibus sopiendis, Conradus Archiepiscopus Moguntinus & Bernhardus Marchio noster electi sunt arbitri. Res Spiræ tractata atque sententia Archiepiscopi & Marchionis, die Mercurii post Quasimodogeniti, decisa. (y) Dein paucis interjectis diebus, controversiæ quoque inter Civitatem & Nobiles, qui jam A. 1419. ob varia gravamina Civitate excefferant, eorundem Principum interventu compositæ; (z) sed & utriusque auctoritate Wirichius ab Hohenberg Civitati reconciliatus, atque sublatis utrimque hostilitatibus, Wirichio sua jura reservata fuerunt. (a)

Eodem anno Bernhardus cum Stephano Palatino & Emicone Leiningensi Comite, Spirensibus, a Rhabano Episcopo ob-

---

tulit, sedens in castro Schiltach ad Nigram Silvam. Vid. Tschudii Chron. Helvet. Tom. II. pag. 70. & pag. 147.

- (x) Extat in *Ältenmæssiger Geschichts-Erzählung Schwarzach* pag. 99. & 101.
 (y) Instrument. extat in *Tabulario Argent.* unde illud deprompsit SEBAST. MUEGIUS in *Cod. Mscpt. Arg.* pag. 109. ubi & alias transactiones exhibet, inter Episcopum & Civitatem hoc tempore initas; add. WENCKER. *de Pfalburgeris* pag. 102.
 (z) SCHILTER *ad Kænigshov.* pag. 878.
 (a) Tabularium Argent.

feffis, in auxilium venire decreverat. Verum sublata mox, juffu Sigismundi Imp. obfidione, res ad Comitiam Norimbergæ ejusdem anni delata. Bernhardus conciliandæ cum Epifcopo Civitati operam dedit, compositisque controverfiis, ipfe ob itinera hinc inde fufcepta, 6000. flor. impenfarum nomine, a Spirenfibus accepit. (b)

§. XXXVII.

A. 1423. (c) Bernhardus cum Emicone Leiningenfi Comite, genero, & Johanne Spanheimenfi communionem eo fine inivit, ut Dynaftiam Grævenfteinenfem, quam Emiconi ante biennium oppigneraverat Bernhardus, communi confilio & ope contra quoscunque turbatores defenderent; at Friderico Leiningenfi, pignoris domino, reluitionem concederent. Societas hæc inita fuiſſe videtur contra Electorem Palatinum, qui de Dynaftia hac cum Spanheimenfi Comite tum lites alebat. Res eodem anno (d) tranſacta, juſque aperturæ in Grævenſtein. Ludovico Electori aſſertum; qua de re Bernhardus Marchio & Emico Leiningenſis Comes eidem literis caverunt. (e)

Acta intuitu
Grævenſtein.

Tom. II.

O 2

(b) LEHMANNUS *Chron. Spir.* Lib. VII. Cap. 94. pag. 833.

(c) Die Martis poſt S. Martini.

(d) Die Veneris poſt S. Andreæ.

(e) Datae ſunt hæc literæ die Martis poſt feſtum circumciſionis A. 1424. Extant, uti & præcedentes, in Tabulario Bada-Badenſi.

BERNH.

§. XXXVIII.

Lites
cum Ci-
vitatibus
Brisgo-
viæ.

Iisdem temporibus Bernhardo cum Civitatibus Friburgo, Brifaco, Endinga, quarum Præfectus ille nuper fuerat, (f) natæ sunt lites.

Gravami-
na Bern-
hardi.

Intolerabile ei visum est, subditos ipsius Hachbergenfes & Usenbergicos, civium Brisgoicorum ordini adscriptos, iisdem, quibus incolæ Civitatum, juribus gaudere, turbataque Principis jurisdictione, non modo in Civitatibus ob delicta conveniri, sed & ab iisdem ad servitia quædam adstringi; (g) in transactione licet, quam cum Civitatibus Brisgoicis Egon Friburgi Comes & Otto Marchio Hachbergenfis, post intestinum bellum A. 1368. inierant, (h) prospectum, ut extranei, in territorio Principum constituti, cives dimitterentur ex urbibus, nemoque in posterum ab illis reciperetur civis, nisi Domini sui impetrato consensu. Bernhardus civibus his extraneis jus civitatis abrogari, eosque, qui in urbibus confederant, sibi tradi postulavit.

§. XXXIX.

Querelæ
Civita-
tum.

Civitates ad privilegia Imperatorum & ad antiquas Brisgovix consuetudines provocabant; non adversari sibi dicentes pa-

(f) Vid. supra ad A. 1415.

(g) Gravamina Bernhardi cognoscuntur ex scripto, quod A. 1424. cum Principibus Imperii communicavit, apud WENCKER. in continuatione de Usburgeris pag. 64.

(h) Transactionem hanc exhibet WENCKER. loc. alleg. pag. 71.

cta, cum Hachbergæ Marchionibus inita, civesque suos, in Hachbergenfi Dynastia habitantes, nunquam inter homines proprios Hachbergenfium habuiffe locum. Sed inprimis grave videbatur Civitatibus, Bernhardum, etiam post annale tempus, quod ejusmodi vindicationibus jure Germanico præfixum, jus sibi afferere in eos, qui in ipsis Civitatibus fortunarum sedem elegerant. Accessit & alia causa, quæ maxime Civitates angebat; nova nempe vectigalia, a Bernharo per Brisgoviam passim & Mühlbergæ erecta; non Civitatibus modo, sed finitimis quoque onerosa.

Brisgovicæ ergo & Alfaticæ Civitates A. 1422. die Saturni post S. Michaelis, quinquennale contra Bernhardum Civita-
tum fœ-
dus. inierunt, (i) cui anno insequenti, die Dominica post Jacobi, Ludovicus Comes Palatinus Rheni Alfaticæque Præfectus accessit. (k)

§. XL.

Sigismundus Imp. ad quem res fuit delata, Bernhardum Amicis
conven-
tionibus
abruptis
bellum
geritur. & Civitates A. 1421. vocavit Nickelsburgum in Moravia, & anno sequenti Ratisbonam, denique Norimbergam. Quum autem, impediens Bohemiæ turbis, conventus hi locum non habuissent, amicæ compositionis via tentata est.

O 3

(i) Instrumentum hoc extat in Chartophylacio Argent.

(k) Novum instrumentum, quod tum confectum est, in Tabulario quoque Argent. servatur.

Colloquium Argentorati A. 1423. habitum, in quo Carolus Lotharingæ Dux (1) intercessoris munia gessit. De pluribus articulis, ex voluntate fere Bernhardi Marchionis, transactum. Res tamen ad finem non omnino perducta. Alius ergo Conventus Wormatiam indictus, ubi presentibus Conrado Moguntino & Ottone Trevirensi Archi-Episcopis, denuo tractata controversia, sed irrita conatu.

Unde cum tres alii Conventus, sub initium A. 1424. Argentorati, Wormatiæ, Moguntino & Trevirensi intercessoribus, habiti, quoque fuissent abrupti, res denique ad arma devenit; (m) Sigismundo Imperatore litigantes frustra hortante ad pacem. (n)

Pentecostali tempore A. 1424. Alfatia Brisgoviaque Civitates cum Ludovico Palatino, Episcopo Spirensi & Wirtembergico Comite, aliisque belli fociis, irruptionem in Marchionatum fecerunt. Raftadium & plures vici combusti. Mühlbergæ & Grabæ Castra obsessa, non capta. Quum enim per tres septima-

(1) Hic tum etiam de controversiis, quas cum Civitate Argentinensi habuerat, intercedente Bernhardo Marchione, confocero, amice transegit. Literæ transactionis, die Veneris post S. Catharinæ A. 1423. datæ, in Tabulario Argent. servantur.

(m) Singula hæc narrantur in literis fœderatorum ad Imperatorem apud WENCKER. loc. alleg. p. 85.

(n) Extant hæc literæ apud WENCKER. loc. alleg. pag. 83. & 84.

nas durasset obsidio, intercedente Dieterico Archi-Episcopo Coloniensi, Johanne Herbipolitano Episcopo & Alberto Hohenloënsi Comite, in castris ad Mühlbergam res transacta est. (o)

§. XLI.

Conditiones præcipuæ:

1. Marchio omnia bello ablata, una cum redditibus perceptis, Civitatibus restituat.

Trans-
actio
cum Ci-
vitatibus.

2. Liber commeatus ex unius in alterius terras obtineat, ad normam transactionis, inter Egonem Comitem Friburgi & Civitates Brisgovicas initæ A. 1368. Marchioni tamen evictio competat hominum priorum, a die, quo Hachberg. & Usenberg. Dynastias obtinuit.

3. Delicta, a subditis Civitatum in Marchionis ditionibus commissa luantur pecunia. Bona capite plexorum propter homicidia, in iisdem terris perpetrata, cognatis pro certa pecuniæ summa restituantur.

4. Actiones de bonis aut debitis, in foro domicilii aut rei sitæ instituantur.

(o) Bellum hoc descripserunt URSTISIUS in *Chron. Basil.* Lib. IV. Cap. 24. REMBOLDUS SLECHT. WENCKER. loc. alleg. pag. 64. SEBAST. MUNSTER *Cosmograph.* Lib. III. pag. 809. BERNHARD. HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. VIII. Cap. 28. pag. 136.

BERNH.

5. Usburgeri Civitatum, in Dynastiis Hachberg. & Usenberg. fedentes, jura Civium amittant. Civitates subditos Marchicos in posterum non ut cives recipiant.

6. Vectigalia, quæ Marchio in Brisgovia a tempore æquifiti Hachbergici Marchionatus instituit, aboleantur.

7. Feuda, Cunemanno Bolsenheimio a Marchione ablata, intra anni spatium ei restituantur. Hachbergici & Usenbergici Vasalli a Paribus Curiae Hachberg. & Usenberg. judicentur.

8. Civitates per sexennium in quietâ possessione vicorum Remfingen, Höchstât, Achkarn & Lüffelheim permaneant, quo finito cujuslibet partis salva sint jura.

9. Vici Badenses Uringen, Eyftatt, Baldingen & Malterdingen, quos homagio sibi Argentinenses obstrinxerant, Hermano tradantur Sulzensi Comiti, donec singulis pacis conditionibus satisfecerit Marchio. (p)

In specie
cum Ar-
genti-
nenfibus.

Lites, quæ civibus quibusdam Argentinæ Civitatis, de bonis naufragio occupatis, de vectigalibus in moneta, non recepta, exactis, aliisque de rebus cum Bernhardo intercefferant, peculiari Principum quorundam arbitrio reservatæ fuerunt. (q)

§. XLII.

(p) Transactio hæc extat in Archivo Bada-Durlacensi.

(q) Literæ, in agro Mühlbergenfi, die Lunæ post S. Petri & Pauli A. 1424. confectæ, Dieterici Coloniensis Archiepiscopi, Joltannis Episcopi Würzburg. Alberti Hobenloënfis Comitis atque Bernhardi nostri sigillis signatæ, in Tabulario Argent. fervantur.

§. XLII.

A. 1425. Bernhardus memorabili transactione cum Johanne Spanheimensi Comite Beinhemii apud Alfatas in Comitatum Spanheimensem jus sibi acquisivit & posteris. Spanheimii Comitum duæ lineæ, Cruzenacensis & Starckenburgensis fuerunt. Illa citeriorem Comitatum, qui proprie Spanheimensis, hæc ulteriorem, (r) qui Starckenburgensis adpellatur, tenuerunt. Ultimus lineæ prioris Comes, Simon IV. filiam heredem reliquit Elifabetham, quæ Ruperto Imperatori, focero, & postea (s) Ludovico Barbato, Electori Palatino, affini suo, quintam partem Comitatus donavit, Johanne, Starckenburgicæ lineæ postremo, consentiente. Quinta hæc pars Electoratus ab eo tempore mansit conjuncta; reliquæ quatuor partes ad lineam Starckenburgicam, solam superstitem, pervenerunt. Ex linea hac Joannes Cæcus, Spanheimensium ultimus, A. 1437. defunctus, jam A. 1415. testamentum condidit, quo Bernharδο Marchioni Badensi & Friderico Veldentiæ Comiti, amitarum suarum fi-

Trans-
actio
Beinheimensis.

Tom. II.

P

(r) *Vordere und Hintere Graffschaft Spanheim.* Conf. TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1411. qui tamen in rebus Spanheim. nonnulla tradit minus exacte.

(s) A. 1416. Literas traditionis exhibet TOLNERUS in *Cod. Diplom. Palat.* num. 215.

BERNH. I.

liis (t) spem succedendi in terris suis fecit, eamque A. 1425. Beinheimensi pactione firmavit. (u)

§. XLIII.

Leges
ejus.

Pacti summa huc redit, ut Bernhardus Marchio & Fridericus, Veldentiæ Comes, utrumque Spanhemii Comitatum indivisim tenerent, eorumque uterentur insignibus. Cruzenacum oppidum & Castra excipiuntur, quæ in communione cum Ludovico Electore tum habuerat Johannes. Uterque Comitatus non nisi ad masculos, & quidem ad Bernhardi Marchionis & Friderici

(t) Amitæ hæc fuerunt Loretta & Mechtildis; quarum illa Henrico nupserat, Veldentiæ Comiti, mater Friderici; hæc Rudolpho Longo Marchioni matrimonio juncta, filium ex eo susceperat Bernhardum. Amitarum harum patrem nonnulli vocant Henricum, alii Johannem. LUCÆ Gravenfaal p. 612. SPENER. Op. Herald. Part. spec. L. II. Cap. 4. §. 5. L. III. Cap. 27. §. 16. Johannem fuisse patrem Mechtildis supra in Rudolpho Longo Marchione ostendimus.

(u) Tradunt Scriptores, Johannem Spanhemii Comitem, cum Henrico patruo & Simone fratre dissidia alentem, relicto Spanheimensi Comitatu, ad Rudolphum divertisse Badæ Marchionem, Mechtildis Spanheimensis maritum; a quo honorifice exceptus & paternæ ditioni post Henrici mortem restitutus, extincto Simone fratre, cum & ipse liberis careret, hoc successione pactum, in grati animi testimonium, cum Bernharo, Rudolphi Badensis filio, iniverit. TRITHEMIUS in Chron. Hirsaug. ad A. 1411. pag. 332. & SPENER ex Chron. Mscpt. Comitum Spanheim. l. cit. Lib. II. Cap. 4. §. 5.

Comitis nepotes, eorumque defectu, ad Wilhelmum, Hennebergæ Comitem, ejusque filium ac successores primogenitos transeant. Familiæ heredes sibi mutuo succedant. Venditio Comitatum & oppignatio prohibita. Pax Castrensis inter heredes ineatur. Feuda communi nomine conferantur a Seniore familiæ. Feuda vacua, communi consensu, vasallo novo concedantur.

Johannes Spanheimensis, Jacobum, Bernhardi filium, & Fredericum Veldentinum, ad communionem terrarum vivus admittit. Ludovico, Electori Palatino consentienti, Jacobus & Fredericus, partis ad eum spectantis securitatem, literis, Heidelbergæ A. 1428. datis, præstiterunt. (x)

§. XLIV.

Eodem anno Ludovicus Palatinus Comes & Civitates, Argentoratum, Basilea, Friburgum, Brisacum aliæque, inopinato Bernhardum aggressæ sunt bello. Mühlberga a fœderatis obsessa & capta. Sed vix abductis inde fœderatorum copiis, Marchio cum Wilhelmo, Argentinensi Episcopo & Ludovico Lichtenbergensi Comite, adversus Argentinenses fœdus inivit, cui paulo post Lotharingæ Dux & Stephanus Comes Palatinus cum Salmensi

Bellum cum Civitatibus ad Rhenum.

Tom. II.

P 2

(x) Literæ hæc extant apud LÜNIG *Reichs-Archiv Part. Special. Contin. II. IV. Abtheilung. IX. Absatz pag. 490.*

BERNH. I.

& Bitensi accesserunt Comitibus. Bernhardus cum Lichtenbergæ Dynasta Rhenensem Argentinensium pontem occupavit mense hujus anni Septembri. Inde pulsus, Oberkircham, quam pignoris jure possidebant Argentinenses, quinque mensium spatio obsedit; re infecta denique redire coactus. Bellum hoc, post multa damna utrinque illata, A. 1429. Archiepiscopi Moguntini interventu compositum est Spiræ. (y)

§. XLV.

A. 1430. Rabanus, Spirensis Episcopus, bonis & jurebus Episcopatus a Marchione vim illatam conquestus, collecto sociorum exercitu irrupit in Marchiam; Mühlbergensis Castri obsidioni pertinaciter insistens; donec intercessione Herbipolitani Episcopi discessum ab armis. (z)

Eodem anno Bernhardus literis Schwarzacensi monasterio ejusque Abbati Conrado Schoenbergero Badæ datis, hominibus S. Petri, (S. Petersleuth) in judiciis vicisque monasterii sedentibus, omnia, quæ hucusque ei præstiterant, servitia remisit. (a)

§. XLVI.

(y) HERZOG *Chron. Alsat.* Lib. IV. pag. 109. & 110. & Lib. V. pag. 14.

(z) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. Cap. 94. pag. 833. SIMONIS *Episcopi Spirenses* pag. 150.

(a) Tabularium Schwarzacense.

§. XLVI.

Bernhardus præter Marchionatum Hachbergæ, quem, ut diximus, (b) Otto, lineæ Hachbergicæ senioris postremus, ei vendidit, aliis terris ac bonis Marchiam suam adauxit.

Accessio-
nes ter-
rarum &
jurium
sub Bern-
hardo
Marchio-
ne.

A. 1377. Gerhardus de Staffort, armiger, Bernhardo & Rudolpho fratribus homines suos proprios, in vico Lütolzheim ali-
bique in Marchionum ditione commorantes, exceptis tantum vi-
cis Forcheim, Daslsan (Dachslan) & Specke, pro 15. Libris
denariorum Argentinesium vendidit.

A. 1382. una cum fratre Rudolpho coëmit a Cunzio de
Schmalenstein partem, quam habuit in Straubenhard, Langenalb,
Tennach & Tobel, una cum curia in Nibelspach.

A. 1405. Hugo de Berneck, armiger, juri patronatus in
Niefern, in gratiam Bernhardi renuntiavit.

A. 1407. Johannes de Waffelnheim miles eidem Marchio-
ni ejusque heredibus masculis, tradidit suam partem vicorum Waf-
felnheim, Uberechlingen, Kraftetten, Frydeshein, Utelnheim,
Hiltenhufen, redditus vini in Goffeln, balneum & decimas in Pfaf-
fenhofen, Hattenmatte, Obenheim, Nükirch, curiam in Zabern &
Mittelbrunn, ita ut Marchio, ejusque hæredes masculi, his omni-
bus uterentur. Loca hæc in Alfatia Inferiore sunt sita.

P 3

(b) Tom. I. pag. 374.

BERNH. I.

A. 1416. vicum Eystatt in Marchionatu Hachbergenfi, pro tribus florenorum millibus oppigneratum, à Casparo de Klingenberg ejusque uxore Margaretha Maltereria Bernhardus redemit. (c) Eodem anno idem Marchio a Reinhardo Hofwarth de Kircheim partem vici Eysingen comparavit.

§. XLVII.

Accessiones variae
& oppignerationes.

A. 1422. Conradus Bernlappius, armiger, quartam ei partem Castri Zaringensis, cum silvis, banno ferino, pratis, aquis, aliisque juribus, ad hanc partem spectantibus, servata sibi altera quarta, tradidit; ea conditione, ut ipse Marchio ejusque heredes nobilem semper virum constituent, qui de pace Castrensi Zaringæ servanda, fidem suam Conrado ejusque heredibus adstringat. Conradus paulo post solennibus literis pacem hanc se servaturum promisit. (d)

A. 1422. & 1426. Bernhardus varias partes in vicis Wolfartsweyer, Sellingen & Berghausen; item maximam partem Altensteigæ ab Hohenbergæ Comite acquisivit, quam dein Uracensibus Comitibus oppigneravit.

Sigismundo Imperatori non semel magnas pecuniæ summas; quin & Wirtembergicis Comitibus 20. millia florenorum mutuo dedit; Herrenbergiana in pignus accipiens.

(c) Tabularium Bada-Durl.

(d) Codex Diplom.

A Zolleranis Comitibus pro 3000. florenis ei oppignerata Hechinga. Henrico, Herrenbergiæ Comiti, similem fere summam, Maspachio in pignus recepto, commodavit.

§. XLVIII.

Obiit Bernhardus A. 1431. III. Non. Maji. Ætatis ejus incerti sunt anni. Tempus nativitatis Chartæ & monumenta occultant. Patri A. 1372. mortuo per LIX. annos superstes, A. 1379. fratris, cum jam fuerit curator, necesse est, eum septuagenario multo majorem obiisse.

Mors & ætas Bernhardt.

Cum monasterio Cisterciensium Albæ Dominorum multis licet litibus fuerit districtus, in Choro tamen Ecclesiæ eorum sepulchrale monumentum ei fuit exstructum; quod varias inter mutationes ædis & monasterio destructo, tamen perstitit illæsum. Imaginem ejus loco suo repræsentamus lectori. Inscriptio diem & annum mortis indicat, ætatem silentio transit. (e) En Inscriptio verba: „ Anno Domini MCCCCXXXI. Tercio mensis Maji obiit „ Illustris Princeps Bernhardus Marchio de Baden. „ Monumenti hujus fide unanimi consensu credunt scriptores, Bernardum in Ecclesia Albæ Dominorum fuisse sepultum.

WOLFGANGUS DE ROTENBERG, Collegiæ Badensis Præpositus, haud ita pridem defunctus, in Differtatione,

(e) SCHANNAT. in *Vindem. Literar. Collect. I.* pag. 152. Epitaphium exhibet, sed iconem ejus non dedit.

BERNHARD.

quam manuscriptam reliquit, contendere conatur, Bernhardum in Ecclesia Parochiali Badæ fuisse sepultum; at sub nepote ejus Carolo ad Dominos Albæ translatum. Equidem sepulturam ejus in Æde Badensi admitto, translationem rejicio. Ædis hujus in Ecclesiam Collegiatam conversio a Bernhardo nostro jam fuerat decreta A. 1413. Petiit a Johanne XXIII. Pontifice consensum, quem etiam Bulla, ad Constantiensem Episcopum scripta, obtinuit. Bellici tumultus consilii hujus complementum impediverunt.

Patris decreta sub Nicolao V. A. 1453. complevit Jacobus, ut suo loco docebitur. In Charta, quæ tum hac super re scripta, Missisque Pontificiis a Marchione tradita fuit die XI. Aprilis, hæc verba leguntur: „ Cum felicis recordationis Illustris Principis Badensis, Bernardi, genitoris seu patris ipsius „ Jacobi, in ipsa Ecclesia Badensi sepulti &c. „ Bernardi sepulturam in Ecclesia Badensi evidenter hæc docent. Evidentius ipsæ Monumenti sepulchralis reliquiæ A. 1753. in eadem sub altari detectæ, ecclesiæ chorum novis ornamentis quum decoraret Ludovicus Georgius Marchio Badensis. ROTENBERGIUS, qui cum Collegis suis aliisque permultis sepulchri reliquias viderat, eas ita describit: „ Inventus est prægrandis lapis inversus, qui „ licet in frustra dissectus, manifeste & irrefragabiliter spectantibus exhibuit figuram equestrem Bernardi, ære fusam, cum „ in-

„ inscriptione: „ Anno Domini MCCCCXXXI. Sabbato post
 „ inventionem Sanctæ Crucis obiit Illustris Princeps Bernardus
 „ Ba - - - t in pace. „ Notandum vero, quod huic la-
 „ pidi detractum fuerit æs omne fufum cum figura statuæ, feuti
 „ ac galeæ, ac circumscriptis literis, tamen ex incifura lapidis
 „ hæc omnia adhuc legenda & cognoscenda erant & curiofo-
 „ rum inspectioni prostant. „

Ex narratis his ROTENBERGIUS colligit, ex Ecclesia
 Badensi in Albenfem Dominorum translatum fuiffe corpus Bern-
 hardi; translationem sub Carolo nepote factam esse reputans.
 Verum enimvero, quæ caufa inducere potuerat nepotem, Avi
 fui manes tam duriter ut tractaret; sepulcralem ut diffringeret
 lapidem, quin & omnibus ornamentis æreque,, figuris literisque
 infuso, spoliaret. Barbara hæc violatio sepulcri, non translatio di-
 cenda. Verifimilior fententia est, Bernhardum in Parochiali Ba-
 densium Ecclesia voluiffe sepeliri, quod illam ornandam decreve-
 rat, nec unquam ex ea fuiffe ablatum. Sepulcri spoliatio illi tem-
 pori adfcribenda, quo Bada omnis & Castrum, superiore feculo
 finiente, bellicis everfa furoribus. Superest ergo, ut Mausoleum
 Albenfe Bernhardi Honorarium dicamus.

§. XLIX.

Princeps fuit egregius, inter potentes & bellicosos Ger-
 mania Magnates fui feculi reputandus. Gloriosum ejus fexaginta

Chara-
cter.

Tom. II.

Q

BERNH. I.

annorum, sub quinque Imperatoribus regimen, quo sapientia, justitia, integritate, fortitudine mentis, nulli Principum facile secundus. Apud Sigismundum Imp. cujus electionem promoverat, tanta ejus fuit auctoritas, ut difficillima negotia ejus consilio expediret & manu. Bello incomparabilis, inter perpetuas illorum temporum turbas, quibus omnia vi & armis gerebantur, pacis tamen studiosus & sancte foedera colens. Unde nonnisi provocatus defendendisque suis juribus & fociis induit arma. Dissidia aliorum sua saepe intercessione composuit: officiosus in omnes. Rei intentus domesticæ, sed munificus, ut principem decet atque liberalis, Marchionatum, dignitate opibus & potentia auctum, posteris tradidit.

§. L.

Cancellaria & Curia.

Cancellariam & Curiam in meliorem ordinem redigit. Vafallos, Judiciis feudalibus ut frequentes interessent, graviter monuit.

Cancellario usus est Johanne de Bruffella, quem in literis A. 1422. *Scribam* appellat, in cujus potestate fuerat Marchionis sigillum. Idem in Charta A. 1424. vocatur „Venerabilis „Vir Dominus Johannes de Bruffella, Protonotarius illustrissimi Principis ac Domini Bernhardi Marchionis de Baden. „Cancellarii munere ergoungebatur Johannes, nomen licet in Aula Badensi non fuerit in usu. Politica & civilia ab eo tractabantur negotia. Consilarii tum nondum in Collegia distributi. Unde

inter primarios Aulæ ministeriales Cancellarius habebatur; non nisi Vicario Principis & Aulæ magistro provinciali (Landhofmeister) postpositus. Sub Christophoro Marchione Kieferus & Schriberus, (f) sub Ernesto Gutius; sub Carolo II. Achtfinitus, sive Amelius; sub filiis Caroli II. Breitenaker JurisConsulti Doctores *Cancellarii* nomine inclaruerunt. Postremis sub Marchionibus hæc dignitas quieuit.

§. LI.

Sub eo Sigilla equestria in defuetudinem venerunt; at cera rubra invaluit. Ecclesiastici Principes & Comites cera viridi sunt usi. Multi ex illis privilegio ceram rubram obtinuerunt. Seculi XVI. initio cera rubra apud Comites in usu.

Cæsares a Bernhardi hujus temporibus Marchiones Badenses appellarunt *Lieber Vetter oder Oheim*.

Hæc omnia in summam si colligas, haud difficulter perspicias, Bernhardum nec inter majores, nec inter posteros habuisse, quem ei compares, multo minus præponas.

§. LII.

Prima Bernhardi uxor fuit Margaretha, Rudolphi Comitis de Hohenberg filia, cujus mentio fit in Charta foederis, a Ru-

Tom. II.

Q 2

(f) Wendel Schriber.

BERNH. I.

dolpho nostro cum Eberhardo III. Comite Wirtembergensi A. 1374. contracti, qua filia ejus Margaretha, Marchionissa Badensis, cum Wirtembergicis foedus continuare jubetur, si Rudolphus ante foederis expirationem moriatur. (g)

Cum autem matrimonium hoc sterile esset, atque mortuo Bernhardi fratre Rudolpho, solus ille ex Domo superesset Badensi, divortium cum Margaretha meditatus est. Adivit ergo Clementem VII. Papam Avenione A. 1392. iudices petens, qui examinarent; annon matrimonium contra jura canonica fuerit initum. Verba Bullae Clementis sunt, *quod consanguinitatis vel affinitatis impedimenta existerent.* Conjugium, quod 18. annos duraverat, solutum. Bernhardus ad secundas progressus est nuptias, ducta uxore Anna, Ludovici Comitis Oetingae filia, quanto consanguinitatis gradu ei juncta. Bonifacius IX. contra Clementem VII. Romae electus, A. 1398. Bullam dispensationis ei transmittit. (h)

§. LIII.

Liberi.

Ex Anna hac Bernhardus tres filios & septem filias procreavit. Inter filios:

(g) Charta foederis in Chartophylacio Wirtemberg. servatur. In fine ejus legitur. *Dasß wann Graff Rudolph innerhalb dieses Ja'rs absterbe, so soll unser liebe Tochter Frowe Margaret von Hohemberg, Marggrevin zu Baden dis buntnuzz volle ushalten in allen sachen.*

(h) Bulla utriusque Papae in Chartophylacio Bada-Durlac. Basileae servatur.

1. Jacobus, natus A. 1407. qui patri successit.

2. Bernhardus, quem Sigismundus Imp. literis Cassaviæ datis A. 1423. despondit Eberhardi, Comitis Wirtembergici filiae, Cæsaris ex sorore pronepti. Elifabetha Noribergæ Burggravia, Comitissa de Wirtemberg, sponsæ mater, consensit. (i) Sed princeps hic juvenis præmatura morte ante nuptias deceffit.

3. Rudolphus natus 14. Julii A. 1417. diem obiit supremum A. 1424. 1. Aug. (k)

Inter filias: 1. Anna, nata 15. Mart. 1398. nupta Ludovico Lichtenbergico A. 1409.

2. Beatrix, nata A. 1400. die Joh. Bapt. desponsata Emiconi Leiningæ Comiti, Instrumento Badæ confecto A. 1409. Beatrixi in dotem octo millia flor. adscripta sunt. (l)

3. Mechtildis, nata A. 1401. d. XI. Dec. † 1402. d. 18. Apr.

4. Margaretha, nata A. 1404. die Convers. Pauli A. 1412. desponsata fuit Adolpho, Nassoviæ Comiti, cum dote 8000. florenor. Adolphus ei pro vidualitio assignavit 16000. flor. Wisbada pro pignore data. Conventio hæc Wormatiæ scripta est.

5. Agnes, nata die Lætare 1408. desponsata GerharDO Duci Sleswic. A. 1432.

Q 3

(i) Instrumenta hæc extant in Tabulario Bada-Badenfi.

(k) ORFELII *Scriptores Rerum Boicarum* Tom. II. pag. 587.

(l) Charta est in Tabulario Bada-Badenfi.

BERNH. I.

6. Urfula, (*m*) nata A. 1409. die Ven. ante Simon. Jud. desponsata I. Godefrido Comiti in Ziegenhayn A. 1422. cum dote 8000. flor. (*n*) II. Duci Teccensi, Ulrico Cæco A. 1426. † A. 1430.

7. Brigitta, nata A. 1416. die 1. Jan. vixit adhuc A. 1441. (*o*)

R U D O L P H U S V I I.

§. LIV.

RUD. VII.

Rudolphus, Bernhardi frater, princeps quoque bellicosus, qui in turbis seculi XIV. finientis, bellicæ virtutis suæ varia specimen dedit. Vixit sub tutela Ruperti Palatini Electoris & dein fratris sui Bernhardi, qui A. 1379. suo & tutorio Rudolphi nomine foedus cum Civitatibus Sueviæ inivit. (*p*) Paulo post cum fratre terras partitus, (*q*) superiorem Marchionatum accepit; atque solenni pacto Heidelbergæ A. 1380. eodem cum fratre

(*m*) Errat CRUSIUS, qui in *Annal. Sæv.* Tom. I. pag. 346. scribit, A. 1419. Urfulam obiisse Rudolphi March. Bad. filiam Ulrico Duci Teccensi matrimonio junctam. Urfula hæc fuit Bernhardi filia, & obiit demum A. 1430.

(*n*) Instrumentum in Tabulario Bada-Badensi superest.

(*o*) Scheda Tabularii Bada-Durlac. liberorum Bernardi natales recenset.

(*p*) Vide in Bernhardo I. p. 67.

(*q*) Ibidem p. 68

inito, Domus suæ jura stabilivit. (r) Illo quoque tempore cum Episcopo Constantiensi aliisque Principibus, in auxilium Comitum Wirtembergensium, adversus Sueviæ Civitates, plures misit armatos. (s)

A. 1382. expeditioni Argentinesium adversus Comitem de Vergey cum aliis Principibus interfuit. (t)

A. 1386. Rothwilenses cives nonnulli propter Felsium de Witingen Rudolphi sese hostes declararunt. Arbitri, qui de componendis Civitatum Principumque controversiis, Mergenthemii eo anno convenerant, turbas has composuerunt. (u)

Illustri illi Suevico foederi, Rhenenses inter & Suevicas Civitates A. 1381. Spiræ contracto, (x) atque triennio post ad plures Principes Heidelbergæ extenso, (y) Rudolphus noster A. 1387. Mergenthemii accessit. Ibi in quatuor classes distributi Principes ejus foederis focii. Rudolphus noster una cum Moguntino & Colonienfi Archiepiscopis, Ruperto seniore & juniore Comitibus Palatinis, Hassiæque Landgravio, in secundam classem relatus. (z)

(r) Supra ad A. 1380.

(s) *Chron. Wirtemb.* apud SCHANNAT. *Vindem. Lit. Coll. II.* pag. 30.

(t) Supra ad A. 1382.

(u) LEHMANN. in *Chronico Spirensi* Lib. VII. Cap. 68. pag. 763.

(x) Tabulas hujus foederis exhibet LEHMANN. l. c. Cap. 66. pag. 746.

(y) Instrumentum hoc dedit DATT. *de pace publica* Lib. I. Cap. 8. n. 21.

(z) LEHMANN. in *Chron. Spir.* Lib. VII. Cap. 68. pag. 754.

§. LV.

Comita-
tus Eber-
stein par-
tem ac-
quirit.

A. 1387. Wolffius Ebersteinensis Comes, cum gravi aere alieno premeretur, dimidiam partem Novi Ebersteinensis Castrum, (a) Castrum & oppidi Muckensturm, oppidi Gospolzheim & reliquorum, quæ possidebat, locorum ac jurium partem octies mille florenis Rudolpho vendidit; servato sibi Mandelbergæ (b) Castro, quod dein alia venditione, una cum bonis & juribus, eo pertinentibus, in Rudolphum quoque transtulit. Rudolphus partem debitorum in se recepit, atque intuitu Ebersteinensis Castrum ad pacem Castrensem, quæ pridem stabilita erat, servandam Wolffii Comitis ex fratre nepotibus se obstrinxit. Ipsum Wolffium partis venditæ præfectum constituit Rudolphus, assignata ei reddituum quarta. At biennio post (c) præfecturam abdicanti, habitationem in Castro Muckensturm & usumfructum quorundam bonorum ac jurium ad dies vitæ concessit. (d)

Bellum
cum Ci-
vitatibus
Sueviæ.

A. 1388. Rudolphus, in magna illo Principum & Civitatum bello, Comiti Wirtembergiæ adversus fœderatas Sueviæ & Rhenen-

(a) Ebersteinense Castrum vetus Rudolphus I. Marchio jam comparavit, ut suo loco ostensum.

(b) Mandelberg Castrum est dynastiæ Altensteig.

(c) Mense Novembri A. 1389.

(d) Instrumenta ex Archivo Badensi desumpta vid. in Cod. Dipl.

Rhenenses Civitates auxilia tulit, prælioque ad Wilam, mense Aug. hujus anni cum Civitatibus commisso, in quo Wirtembergici Comitis filius cecidit, ipse cum copiis interfuit. (e)

§. LVI.

Bello huic cum & Argentineses essent impliciti, Rudolphus dispositis Stauffenbergæ, Geroldseckii, Thiersbergæ & Stolhovæ militibus, a mense Septembri hujus anni ad festum Pentecostes anni insequentis, civium Argentinensium vicos & villas, non solum trans Rhenum sed & cis Rhenum a Beinhemio ad Ganshemium usque combussit. Argentineses vicissim, Rheno non semel trajecto, depopulati sunt terras Marchionis.

Cum Argentinensibus.

A. 1389. Rudolphus cum Ruperto Palatino aliisque Principibus, in Alsatiam suas copias duxit; vicos omnes ab Husberga & Ecbolshemio ad Molishemium & Westhovam usque igne delevit. Cladem hanc ulturi Argentineses, nova in Marchionatum, Stolhovam versus, facta irruptione, multa damna dederunt. (f) Sed paulo post bellum hoc Egræ ab Imperatore compositum. Rudolphus ad Egranum conventum quoque misit legatum. (g) Formulæ pacis Rhenensis, quæ Egranam eodem anno secuta est,

Tom. II.

R

(e) KOENIGSHOV. Cap. 5. §. 178. apud SCHILTER. pag. 348.

(f) Ibid. l. c. §. 193. pag. 354.

(g) Deputatorum Argent. Literas ad Senatam habet WENCKERUS de *Ußburgeris* pag. 145.

RUD.VII.

Rudolphus una cum Bernhardo fratre accessit; in cuius vita recensuimus reliqua.

§. LVII.

Mors Rudolphi.

Obiit Rudolphus A. 1391. (*h*) in Ecclesia Badensi, uti frater, sepultus. Restauratio ejus A. 1753. cum fieret, sepulchralis Rudolphi repertus est Lapis; qui hodieque extat in Choro.

(*h*) Errat CRUSIUS, qui *Annal. Suev.* Part. III. Lib. VI. pag. 315. Rudolphum hunc A. 1392. Equestribus Ludis a Suevica Nobilitate Schafhusæ celebratis interfuisse scribit.

CAPUT II.

J A C O B U S.

A. 1431 --- 1453.

§. I.

Regimen martiale excepit pacificum musisque didi- JACOBUS.
 catum. Minervam Bellonæ in Aula Badensi
 successisse diceres. Jacobus Marchio, magni
 parentis magna propago; togatis virtutibus
 ejus decenter ornatus, inter Principes Imperii temporis sui nobi-
 lem quoque tenuit locum. Quindecimo die Martii A. 1407. (a)
 natus, Principum Domus Badensis primus literis imbutus est
 puer, ex patris præcepto, qui licet ipse indoctus, doctos tamen
 voluit esse, quos educaverat, filios.

Tom. II.

R 2

(a) Nativitatem ejus describit REMBOLDUS SLECHT, *Argentin. Cano-
 nicus, seculi XV. scriptor. in Append. Ms. ad Martinum Minoritam, ubi
 ita: „ Marchio de Baden Bernhardus, licet plures habuerit filias, cum
 „ uxore sua de Oetingen orta, tamen nunquam filium habuit, nisi pri-
 „ mogenitum Jacobum nomine, qui in A. Dni 1407. XV. die Mensis
 „ Marcii natus fuit & baptizatus XVIII. mensis predicti. Sex ipsum*

JACOBUS.

Duorum & viginti annorum juvenis, focero suo, Carolo Lotharingæ Duci, copias adversus Metenses in auxilium adduxit. (b)

§. II.

Initia
ejus.

Adquisitam Hachbergæ Marchiam pater ei regendam tradidit vivus. Gubernationis hujus tempore triennale foedus cum Civitate Friburgensi A. 1430. contraxit. (c) Quo anno etiam Heitersheimensis Hospitalariorum Fratrum Prioratus ejus se tuitioni commisit.

Anno sequenti patri succedens, copiis contra Hussitas pro Sigismundo Imperatore hastiferos XXV. ex militia sua junxit. (d)

Tres æmuli de Archiepiscopatu Trevirensi quum acriter certassent, Jacobus noster, cum Moguntino & Coloniensi Electoribus, Manderfcheidium, Treviros obfidentem adjuvit. Turbæ hæ A. 1432. & sequenti durarunt. (e) Res per eosdem Electo-

---

„ levaverunt de fonte sacro, videlicet Dn. Abbas de Mulnbrunn,
 „ Dn. Abbas de Albe, Dn. Abbas de Gotzauue, Prptus de Herde,
 „ Dn. Johannes de Kageneck miles, magister Curie Marchionis. Uxor
 „ Theodorici Ræder sola levavit infantem, predicti astiterunt. „
 SLECHTIUS, ex autographo descriptus, inter Scriptores Rer. Alsaticar. comparebit.

(b) A. 1429. mense Julio. CALMET *Preuves de l'histoire de Lorraine* Tom. III. pag. 197.

(c) Codex Diplom.

(d) HONTHEIM *Hist. Diplom. Trevir.* Tom. II. n. 801. pag. 380.

(e) MAPPY *Annales Juliae & Montium* Tom. II. pag. 50.

res tandem, Papa interveniente, transacta. Trevirensis Præfultum Rabanus, Spirensis Episcopus, obtinuit. (f)

Sigismundus Imperator Jacobo & successoribus ejus omnia Domus Badensis jura in Concilio Basiliensi diplomate novo A. 1433. firmavit, annoque post eidem immunitatem officialium, ministerialium, omniumque subditorum a Landgraviali Brisgovie aliisque judiciis concessit.

JACOBUS.

Privilegia Sigismundi Imp.

§. III.

Spanheimensium Comitum postremus Johannes A. 1437. deceffit. (g) Jacobus Marchio & Fridericus Veldentia Comites, ad communionem possessionis vivo jam admitti Johanne, ratione ulterioris Comitatus inter se, & ratione citerioris cum Electore Palatino die 27. Nov. 1437. Pacem Castrensem, Communionis perpetuæ causa, iniverunt Crucenaci. Fridericus Veldentinus, lineæ suæ Gentisque postremus, utriusque Comitatus Spanhemii, quam possederat, partem, Stephano Bipontino, Comiti Palatino Rheno, genero suo, quin & vi pacti, quod A. 1444. d. 16. Sept. iniverat, (h) filio Stephani, Friderico Simmerensi, reliquit. In hujus stemmate pars illa Spanheimensis Comitatus dimidia usque

Pax Castr. Crucenac.

R 3

(f) TRITHEMIUS Chron. Hirsaug. ad. A. 1437. vide supra in Bernhardo.

(g) Status caussæ Christiani III. Birckenfeld. Part. 2. n. 27.

(h) Virtute Pacti Hetdelberg. A. 1555. d. 2. Nov. initi.

JACOCUS.

ad A. 1560. permanfit; quo Palatino-Simmerenfis Linea Electorale occupavit folium. Tum vero Spanheimenfis portio ad Wolfgangum, Bipontii, & Georgium Johannem, Veldentiae Duces pervenit. At A. 1566. omnis haec portio ad Wolfgangum Bipontinum folum pervenit; qui biennio poft Carolo, filiorum fuorum minimo, eam cum Birckenfeldenfi tractu testamento reliquit. Pofteri hujus una cum Badenfi Domo omnem Comitatum ulteriorem indivifim hodieque poffident. (i)

§. IV.

Acta ab
A. 1438.

A. 1438. Reinoldus, Urslingae Dux, mortua uxore fua Anna vel Anaftafia de Ufenberg, cum Jacobo Marchione renovavit pacta, quae cum patre ejus Bernharδο super Brockingam & Bischoffingam, Brisgoviae vicos, ut & Castrum Alfatiae atque oppidum Gemar iniverat. (k)

A. 1439. Jacobus cum Ludovico Palatino Electore, aliisque Principibus, Reinhardum comitatus est Spirenfem Epifcopum, qui magna folemnitate Spiram urbem intraverat. (l)

(i) KREMER in praefat. ad Hiftor. Spanheim.

(k) Vide fupra in Bernharδο I. ad A. 1421.

(l) LEHMANN. Chron. Spir. Lib. VII. Cap. 123. pag. 940.

§. V.

Jacobus paulo post cum Ottone Palatino & vicinis Principibus tuendæ pacis publicæ fœdus inivit. Acta ab
A. 1440.

Francofurtenfi Conventui A. 1442. cum filio suo interfuit Jacobus; testisque roboravit diploma, quo Fridericus IV. Imperator privilegia Domus Austriacæ renovavit. (m)

Tum quoque Cæsar ei privilegium de non evocando concessit, omnesque Comites, Dynastas, nobiles, milites, ceterosque ejus ditioni protectioni & advocatiæ subiectos, intuitu personarum & rei fitæ, a Provincialibus & Cæsareo aulico judiciis immunes reddidit, Marchicis solis subjecit. (n)

Eodem anno Jacobus cum Friderico IV. Imperatore verfatus Constantiæ. (o) Brandenburgico Marchioni Alberto contra Noribergenfes auxilium tulit. (p)

§. VI.

A. 1444. evenit, ut Carolus VII. Galliæ Rex Imperatori copias contra Helvetios mitteret. Ludovicus Delphinus Bellum
Armania-
cum.

(m) Diploma apud LÜNIG & in *Anzeig der Privilegien des Hauses Oesterreich*, pag. 89.

(n) LÜNIG *Reichs-Archiv Part. spec. Contin. II. IVte Abtheilung IX. Absatz* pag. 941. & SCHILTER. *Scriptor. Rev. Germ. Diplom.* pag. 97.

(o) TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. II. pag. 350.

(p) Idem l. c. pag. 535.

JACOBUS.

triginta millia armatorum, quos Armaniacos vulgus vocavit, in Alfatiam duxit, in Helvetiam transiuros. Tum vero Elifabetha, Galliae Regina, ad Jacobum Marchionem, cui adfinitate juncta erat, (q) literas dedit, circa Festum Pentecostes, in Turonensium agro conscriptas; quibus eum de instante expeditione reddidit certiore additque, Regem & Delphinum sibi promississe, terras Marchionis plane fore intactas. Has Franciae Reginae literas Jacobus misit ad Imperatorem, suis adjectis, quae scriptae erant Badae, feria IV. post Petri & Pauli diem, anni ejusdem. (r) Delphinus, victis ad Basileam Helvetiis, copias suas per Alfatiam & vicinas regiones diffudit; sed Marchionatum Badensem reliquit intactum.

Armaniacorum furores repressurus Caesar Comitiam Norimbergam indixit, in quibus expeditio contra Delphinum decreta; Ludovico, Electori Palatino, summa belli delata. Speciatim autem Alberto Austriae Duci, Alberto Marchioni Brandenburg. Jacobo Marchioni Badensi & Ulrico Wirtenbergae Comiti injunctum, ut in Brisgoviam cum copiis se conferrent, de reducendo

exer-

(q) Elifabetha, Franciae Regina, soror erat Renati titularis Siciliae Regis, qui uxorem duxerat Isabellam, filiam natu majorem Caroli Lotharingae Ducis & sororem Catharinae, quae Jacobo Marchioni nupserat.

(r) Literas utrasque exhibet ANONYMUS Scriptor. *Vitarum Marchionum Badenf. idiomate Germ.* pag. 168. sqq. & FUGGER *Oesterreich. Ehrenspiegel* Lib. V. Cap. 5. pag. 550.

exercitu cum Delphino acturi. Hunc inter & Principes in magna illa planicie, quæ Brisacum & Enfishemium interjacet, institutus est sermo; quo rei transigendæ Roshemii in inferiore Alfatia definitus est dies.

Ludovicus Palatinus timens, ne pacis mora Galli ludificarent Germanos, initio Nov. principes Spiram evocatos, de exequendo Ratisbonensi decreto interpellavit. Sed prævaluit Austriae & Brandenburgi Albertorum, Jacobi nostri, aliorumque sententia, qui Rosheimensis conventus expectandum esse eventum dicebant, neque prius, quam amicæ compositionis via fuerit tentata, festinandum ad arma. Paulo post Principes Argentoratum venerunt, de summa rei cum Delphino tractaturi. Hic vero, relicta paulo ante Alfatia, ad Beliardæ montem usque progressus erat. Unde re infecta Principes Argentorato discesserunt. Ab hoc tempore turbis Alfatibus se non amplius immiscuit Jacobus; neque expeditio contra Delphinum suscepta. Hic denique in Conventu Trevirensi A. 1445. copias se abducturum promisit, ea conditione, ne quid damni nomine ab ipso exigeretur. (s)

§. VII.

A. 1446. in Francofordiensibus Comitibus Jacobus una Acta ab

Tom. II.

S

A. 1446.

(s) SCHILTER. ad Koenigsh. pag. 936. sq. & pag. 1006. sqq. & HERZOG
Chron. Alfat. Lib. II. pag. 117. sqq.

JACOBUS.

cum Augustano & Chiemseensi Episcopis, ut & cum Brandenburgico Marchione Legati Cæsarei functus est munere. (t)

Idem eodem anno cum Moguntino, Palatino, Austrio, Bavaro, Brandenburgico Principibus & cum Wirtembergæ Comite contra Helvetios scædus inivit.

Idem quoque annus est, quo Fridericus IV. Cæsar Rhenense telonium in vico Schreck, quod antea Johannes, Spanhemii Comes, possederat, Jacobo nostro concessit. (u)

Biennio post Marchio noster Castrum Steineck Dieterico a Gemmingen in feudum hereditarium concessit. (x)

A. 1449. bellum inter Austrios & Civitatem Basileam composuit Jacobus; (y) eodemque anno Alberto, Marchioni Brandenburgico adversus Norimbergenses & scæderatas civitates auxilium denuo præstitit. (z)

Sed & Comitis Wirtembergici socius, cum Carolo & Bernhardo filiis, Eslingæ civitati, ob novum vectigal, quod ab Imperatore impetraverat, bellum indixit. (a) Commissum est inter Wirtembergæ Comitem & civitatem sociosque ejus, ad Eslingam

(t) Mandatum hoc exhibet GUDENUS *Cod. Dipl. Mog.* Tom. IV. pag. 300.

(u) Tabular. Bada-Badense.

(x) Alia feuda, Dieterico huic data, vide infra in Carolo.

(y) Tschudi *Chron. Helvet.* Tom. II. pag. 478. 529. 493.

(z) Crusius *Annal. Sæv.* Lib. VII. Part. III. pag. 389.

(a) DATT. *de pace publ.* Lib. I. Cap. 15. n. 37.

prælium, in quo Johannes a Steinheim eques, Dux copiarum Badensium cecidit, Wirtembergensis victor evasit. (b) In bello hoc Jacobus Wilam obsedit. Denique sublatis auctoritate Frederici Imperatoris controversiis, pax inter Principes & Civitates restituta est A. 1450. (c)

§. VIII.

Eodem tempore Ludovicus Lichtenbergæ Dynasta, Romanam proficiscens, avunculo suo Jacobo Marchioni, in Ortenavici suis terris vicino, regimen ditionum commisit. (d) Ludovico huic, ex Italia reduci, A. 1451. cum Schafrido & Emicone Comitibus Leining. exortum est bellum; multorum sociorum accessione, magno utrimque gestum ardore; vastatis hinc inde terris, quin & Castris pluribus vel destructis vel captis. Schafridus Hohenfelsam, Dambacum, Neuhosium, & dimidiam Kittelsheimensis viciniam, a Lichtenbergicis sibi restitui petebat. Jacobus Marchio Lichtenbergensis, vicini sui, partes fovit primum occul-

Turbæ
Lichten-
bergicæ.

Tom. II.

S 2

(b) Vide CRUSIUS l. c. pag. 391. & TRITHEMIUS *Chron. Hirsang.* ad A. 1449. & 1450. pag. 419. & 421.

(c) SEBAST. MUEGII *Chron. Mscpt.* pag. 129.

(d) HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. V. pag. 19. Bernhardi March. filia Anna, soror Jacobi March. Ludovici hujus Lichtenberg. mater fuit. Vide ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 622.

JACOBUS.

te, dein conciliatoris officium in se suscepit, amicitiae vinculo Ludovico conjunctus. Fridericus Palatinus pro Leiningensibus stetit. Lis hæc in Heidelbergensi & Badensi Conventibus cum transigi non potuisset, Jacobus eodem anno, Spiræ cum Electoribus nonnullis, quos inter Fridericus Palatinus, aliisque principibus, Conventum habuit die Assumptionis beatæ Mariæ. Aderat cum duobus filiis Marchio & cum vassallis suis, Comitibus, Baronibus, Equitibus & cum Marchione Rœtelenfi. Conventui intereant XV. Principes, XXVI. Comites, XX. Barones (*Freien*), XXXII. Equites. (*e*)

Lites vero inter Lichtenbergensem & Leiningensem cum nec in Spirensi hoc Conventu fuissent compositæ, Jacobus una cum Reinhardo Spirensi Episcopo & Alberto Brandenburgico Marchione alium conventum Pfortzhemii celebravit, die Dominica post S. Lucæ, in quo denique transactio coaluit. (*f*)

§. IX.

Pax Castr.
Werden-
sis.

A. 1452. Jacobus noster cum Philippo Ingenuo, Electore Palatino & ejus Administratore Friderico, foedus inivit super

(*e*) Codex Mscpt. Palatini Archivi, & LEHMANN. *Chron. Spirensis*. Lib. VII. Cap. 100.

(*f*) HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. V. pag. 21. fqq. Bellum hoc quoque describit MATTHIAS A KEMNAT, Friderici I. Palatini familiaris in Vita Friderici hujus Manuscripta pag. 163. quæ in Tabulario Palat. Manhemii servatur.

Castrum & oppidum Werde (g) in Alsatia omnemque ejus districtum & marcam. Rupertus Palatinus Elector jam A. 1400. die S. Matthiae Apostoli quartam Castrum hujus partem a Ludovico, Lichtenbergae Dynasta, coemerat, pacemque cum eo iniverat Castrensem. Marchio Jacobus ex tribus illis partibus, quae Lichtenbergicis remanserant, partem octavam ejusdem Castrum Werdensis coemit, adeoque ad Ganerbicam Castrum quoque admittitur est pacem. Pacis hujus particeps Palatinus Elector, petit, ut accubus ob accessionem hanc cum eo Castrense quoque conderet foedus. Conditum est die Jovis septimanæ Paschalis 1452. in Castro Liebenzele, ubi tum versabatur Jacobus. (h)

A. 1453. Jacobus a Carolo, Rege Franciæ, propter *generis nobilitatem ac sacræ plurimæque virtutis decus*, Consiliarius & Cambellanus nominatus est, literis in pago Turonensi datis, in quibus *Consanguineum* suum Rex Marchionem adpellat. (i)

§. X.

A. eodem die Martis post Quasimodogeniti Jacobus Collegium XXII. Clericorum, Petro, Paulo, Johanni Jacobo,

Fundatio
Ecclesiæ
Colleg.
Badensis.

S 3

(g) WOERDT oppidum caput est Præfecturæ, quæ Lichtenbergicæ apud Alsatias Dynastiæ pars est, duabus leucis ab Hagenoa situm.

(h) Instrumentum foederis hujus in Palatino Electoris Tabulario superest.

(i) GUDENUS *Cod. Dipl. Mog.* Tom. IV. pag. 313.

JACOBUS.

Georgio & S. Annæ, Patronis dicatum, in Ecclesia Parochiali Badensi instituit; cujus jam diu ante votum Bernhardus susceperat pater. (k) In Collegio hoc duodecim ordinavit Canonicos; quos inter Præpositus, Decanus, Custos & Cantor; reliquos X. Vicarios esse jussit. Collegiæ huic præter annuos redditus 500. florenorum, jus patronatus concessit in novem parochias, Besigkheim, Mensheim, Cappel, Gochspoltsheim, Niederbühl, Elchisheim, Remchingen, Seldingen & Gechingen; quas Bulla sua Pontifex eidem Collegiæ attribuit. (l) Dimidiam fere annuorum reddituum partem (medios fructus vocant) ad ecclesiæ usus Canonici conferre tenentur. Jus præsentandi Marchionibus reservatum; qui inter XII. Canonicos, quatuor Doctores vel Licentiatos admittant; reliqui sint viri probi & docti, ex legitimo omnes matrimonio nati, nisi forte naturales Marchionum filii admitti petierint. Quodsi Marchiones inter eorumque officiales aut subditos atque Capitulum Canonicosve lites oriantur, quæ amica transactione non possint componi, componantur per arbitros quatuor, quorum duo e consiliariis Badensium numero, ceteri e capitulo eligantur. Dissidentibus quintus addatur superarbiter, quem vel consiliarii vel sacerdotes elegerint arbitri, prouti vel ec-

---

(k) Adi supra pag. 120.

(l) Exponit hæc scriptum: Genuina Informatio de perpetua subjectione Collegiæ Ecclesiæ Badensis, hoc seculo impressum.

clesiasticæ vel secularis personæ causa agitur. A laudo provocare non licet.

§. XI.

Eodem tempore Jacobus, acceptis solennibus literis, ^(m) Testamentum Jacobi. quibus filii paternæ se voluntati submittunt, plura inter eos testamento disposuit, quæ ad successionem terrarum, ad splendorem & incrementa Domus, mutuanque fratrum concordiam pertinere videbantur.

Carolus, Bernhardus, Georgium seculo, Johannem & Marcum ecclesiæ destinavit. Carolo natu majori pleramque superiorem Marchiam cum Spanheimensi Comitatu & Marchionatu Hachbergico ac Dynastiis Hühingen, Lahr & Mahlberg attribuit. ⁽ⁿ⁾ Inferiores terras inter filios postgenitos Bernhardum & Georgium divisit: illi Pforzheimium, huic Durlacum sedes regiminis constituit. Sortes & spem super Lichtenberg, jura super Ducissæ Lotharingiæ hereditatem, jura in Mutzig; debita Papæ, Cæsaris, Austriæ, Oettingæ & alia in communionem reliquit. Johanni autem & Marco annuas mille florenorum assignavit pensiones, quarum dimidia pars cesset, simulac uterque ecclesiasticis ex beneficiis totidem obtinuerit florenos. Tota pensio cesset, ubi aut Episcopatus, aut bis mille florenorum redi-

(m) Die Mercurii post Quasimodogeniti.

(n) Literæ ipsis testamenti tabulis insertæ.

JACOBUS.

tus impetraverint. Imperialia & Palatina feuda Carolus; Moguntina & Spirensia Bernhardus, Weissenburgensia Georgius suscipiat. Ad redimenda feuda Palatina *Graben* & *Stein* tres lineæ summam 15000. floren. (o) conferant, at possessio maneat penes eum, cujus portioni in testamento adscripta sunt. Documenta in Castro Badæ communi asserventur custodia. Singuli fratres repertorium eorum habeant. Nulli fratrum soli ad ea pateat aditus.

De cetero filiis injungit Jacobus, ut singuli eorumque heredes, perpetuam inter se pacem & amicitiam colant; a bellis, mutisque abstineant injuriis. Arcissimo inter se foedere nexi, amicos habeant communes & hostes, neque cum exteris societatem ineant, aut foedera pangant. Lites obortas amicabili transactione componant; vel arbitros eligant consiliarios; quibus superarbiter, si necesse est, addendus; omni provocatione sublata. Subjecti unius in alterius terris, nisi domino consentiente, matrimonia ne contrahant.

Feminæ, nonnisi extinctis omnium linearum masculis in Marchionatu succedant; duodecimum egressæ annum omnibus in terras Marchicas juribus renuntient. Confirmationem hujus juris
post

(o) Adduntur in testamento rationes, cur Carolus plus reliquis accipiat: Longinquitas terrarum, indivisibilitas Comitatus Spanheim. dos insignis uxoris 39000. flor. Rhenensium; quos pater in suum usum converterat.

post testatoris mortem a Cæsare petant Marchiones. Decies mille florenorum filiae principis dos sit. Auctis terris dos hæc quoque possit augeri. Monastica vota, quæ suscipiunt filiae, quotannis centum florenos accipiant. Terras aut earum jura, neque alienare, neque oppignerare Principi Badensi fas sit. Quodsi oppignatio evitari non potest, relutio semper maneat salva; pignus sex mensibus ante fratribus vel agnatis offeratur; quibus, uti & pignoris domino, perpetuum reluendi jus competat. His formulis alienationes terrarum Badensium solenni suo testamento Jacobus prohibuit. Christophorus, nepos ejus, arctiore vinculo, ut deinceps docebimus, successores adstrinxit. Dotalitia & vidualitia principum feminarum super terras fieri permisit Jacobus. Si una ex lineis sine masculis perierit, reliquæ succedant æqualiter, ita tamen, ut senior Badam semper, cum valle & Advocatia Monasteriorum *Lichtenthal* & *Schwarzach* possideat. Lineæ pereuntis filia 10. mille florenorum accipiat dotem. Quodsi duæ lineæ perierint, tertia succedat; at filiabus semper prospiciatur. Si omnes lineæ interierint, succedat, qui jus succedendi tum habiturus est.

§. XII.

A. 1453. Jacobus Spira domum rediens ægrotavit, mortuus in Castro Badæ, quod dein vocatum est vetus. Sepultus in Collegiata Badensi, quam instituit, Ecclesia, ubi & pater sepulturam accepit.

Mors
ejus.

JACOBUS

Præter Spanheimensem Comitatum, de quo jam supra, dimidiam quoque partem in Schwann, Conweiler, Tobel, Tenach, Rumertsbach, Stenach, Ober-Nibelsbach, Grevenhausen, Sulzfeld, Under-Niebelsbach, Langenalb, Neuenbürg acquisivit Jacobus. Altera dimidia pars Ludovico, Wirtenbergico Comiti, vendita fuit. Nec transeundum silentio, quod vicum Weisweil, Hachbergici Marchionatus, cum castro, 1560. florenorum summa a Stauffenbergensibus Dynastis A. 1430. redemit. Homines proprios, quos Rathsamhausii Bahlingæ habebant, 800. florenis Marchionatui acquisivit.

§. XIII.

Chara-
cter.

Salomonem Badensem haud immerito vocamus Jacobum, qui tam sapienter, tam pie suam rexerat Marchiam; suam rexerat Domum, cui Sanctionem Pragmaticam solenniorem Bernhardina præscripsit, qua ejus felicitas, splendor, immortalitasque innititur. Per omne regiminis tempus pacem custodivit & coluit. Jura in Margarethæ, Lotharingicæ focus, hereditatem neglexit, eaque filiis in testamento prosequenda reliquit. Justitiæ & integritatis laus ejus, per Germaniam omnem inclaruit. Moriens mutuam inter se concordiam filiis injunxit & in cives clementiam. Speciatim ordinavit, ut primo a morte ejus anno, adhibitis quique consiliariis, singula ditionum obirent oppida & loca, omniumque audirent querelas, oppressos sublevarent, vim

injustam, si quæ eo regnante illata, corrigerent. Disciplinam quoque Monasteriorum in terris suis habuit curæ, atque inter alia Monasterio Albæ feminarum novam ordinationem præscripsit. (p)

Plenus admiratione ejus AENEAS SYLVIUS (q) hunc in modum de eo scribit: „ In Marchionatu Badensi Princeps Ja-
 „ cobus justitiæ ac prudentiæ fama inter Germanos clarissimus,
 „ cum sibi ad humanam felicitatem solam literaturæ peritiam
 „ deesse angeretur, quos ex conjuge legitima liberos sustulit,
 „ ediscere literas compulit: inter quos diviso patrimonio, cum
 „ Carolo primogenito, singularis industriæ juveni, Imperatoris
 „ sororem matrimonio collocasset, plenus annis haud invitus e
 „ vita decessit. „ (r)

§. XIV.

Uxor Jacobi fuit Catharina, Caroli I. Lotharingiæ Ducis Uxor.
 filia. Hic masculam non reliquit prolem, sed Isabellam & Ca-

Tom. II.

T 2

(p) Epistola Conradi de Munchingen, Carthusiani, scripta A. 1443. Tabular.
 Bad.

(q) *De Statu Europæ sub Friderico III.* apud FREHERUM Tom. II. p. 133
 AENEAE SYLVII *Operum* p. 438.

(r) Ibidem pag. 493. hæc addit: „ Jacobus Marchio Badensis, ubi latroci-
 „ nium in ditione sua commissum didicit, vocatis iis, qui damno asse-
 „ cti fuissent, tantum eos ex fisco suo accipere jussit, quanti esse,
 „ quæ amisissent, jurejurando affirmassent. Exinde latrones infecutus,

JACOBUS.

tharinam filias. (s) Isabella destinata fuerat Jacobo, at nupsit dein Renato, Andegavum Duci, qui titularis fuit Neapoleos Rex; cui Cardinalis Barrensis, in favorem matrimonii, Ducatum Barrensem & Marchionatum Mussipontanum promiserat; bonorum suorum eum instituens heredem. Catharina A. 1408. nondum septennis desponsata fuit Jacobo, virtute pacti, quod pater ejus Carolus cum Bernhardo Marchione inivit. Carolus filiae 15. mille florenos in dotem promisit. Conventum quoque, ut morituræ sine liberis Isabellæ Catharina soror & ejus heredes in Lotharingæ Ducatu succederent. (t) Bernardus ex sua parte vicies mille florenos filio & in vidualitium Catharinæ promittit, eumque in finem Castrum & oppidum Stolhovæ oppignerat. Literæ utriusque partis conjunctim conscriptæ sunt hac super re

---

„ apprehensos in rota sustulit. Id est supplicii genus apud Teutonicos
 „ formidabile. Atque ita brevi pacatissimam provinciam reddidit. Pa-
 „ tris vestigia Carolus nobilissimus adolescens sequitur, cui nupta est
 „ Catharina, soror Friderici Cæsaris.

(s) Lexicon Basil. Art. *Baden* Catharinam dicit fuisse seniore. Verum in Instrumento vidualitii Isabellæ, quod Ludovici, Cardinalis Barrensis, auctoritate constitutum Nanceji d. 24 Octob. 1420. Isabella diferte vocatur *filia senior* (fille ainé du Duc de Lorraine) vide VIGNIER *Origine des Maisons d'Alsace* pag. 194. Adde sententiam Caroli VII. Gallie Regis inter Renatum & Antonium Valdemontii Comitem, ubi Renato adjudicatur Lotharingia ex capite Conjugis ejus Isabellæ. Data est Rhemis d. 27. Mart. 1440. VIGNIER pag. 213. sqq.

(t) Idem plane cautum est in testamento Caroli I. Lotharing. Ducis A. 1424.

Raoni Lotharingæ; quarum authenticum in Tabulario Bada-Badenfi inspexi.

Nuptiæ Jacobi cum Catharina nonnifi A. 1426. celebratæ fuerunt. Tum vero Jacobus Lotharingæ oppida *Bruyeres*, *Arches*, *Raon* & *S. Deodati* oppidum (*S. Diey*) dotis loco accepit. (u) Locis his Werficum Bock de Stauffenberg, virum bello strenuum, præfecit Jacobus. Hoc mortuo terras istas & oppida Ratus Dux, Isabellæ maritus, soluto Badensibus pretio, redemit. Werficus castrum Jungholz in Alfatia superiore occupavit, ubi cum Hatstadiis, Hufiis, Regishemiis, Stœriis &c. Militibus contra Lotharingos nobiles, a quibus olim se læsum querebatur, societatem inivit. A. 1465. suscepta in eos cum sexcentis armatis expeditio, indeque ingens præda per vallem Sancti Gregorii incolis hujus vallis ob priscam cum Lotharingis amicitiam frustra renitentibus, Jungholzium ducta est. (x)

§. XV.

Jacobus ex matrimonio cum Catharina Lotharingica Liberi quinque filios, unamque filiam suscepit.

T 3

d. XI. Jan. conscripto. vid. CALMET *Hist. de Lorraine* Tom. III. Preuves pag. 187.

(u) CALMET *Hist. de Lorraine* Tom. 2. pag. 704. Memorata quatuor oppida sita sunt in Vosago monte.

(x) BERLER. *Chron. Mscpt.* Mundati Ruffac. fol. 141. quod inter Codices meos Alfatios extat.

JACOBUS.

1. Carolus primogenitus patri in principatu successit.
2. Bernhardus ob vitæ sanctimoniam inter Divos relatus.
3. Johannes Archiepiscopus Trevirensis evasit.
4. Georgius factus est Præful Metensis.
5. Marcus in Ecclesia Coloniensi & Argentinensi Canonicatum accepit.

Margaretha, Jacobi filia, Alberto Marchioni Brandeburgico nupsit.

Carolum Bernhardum atque Georgium seculo destinaverat pater, Ecclesiæ ceteros. Sed Georgius portione, quam testamento paterno acceperat, Carolo fratri relicta, ad Ecclesiam quoque transivit. Bernhardus eidem fratri regimen terrarum suarum reliquit; non diu post mortuus cælebs.

CAPUT III.

CAROLUS I.

A. 1453 — 1475.

§. I.

pacificum Marchiæ viginti duo annorum regimen CAROLI excepit turbulentum & Reſtori fatale. Jacobum, pacis artibus innutritum, ſecutus eſt Carolus, animoſus ſed infelix miles a JUNG- LERO (a) vocatus. Tertia Marchiæ pars patris decreto ei fuerat deſtinata. Totius gubernationem fratrum ceſſione denique ſolus accepit.

Nativitatis ejus annus incertus. Adoleſcens ludis equeſtribus Landshutæ inter nuptias Ludovici Ducis Bavarix A. 1439. aliisque Ulrici, Wirtembergix Comitis, nuptiarum occasione Stutgardix A. 1445. celebratis, interfuit. (b)

Gesta ſub
patre.

(a) In Narratione Genealog. Mf. Domus Badenſis. FUGGER. in Speculo Auſtr. pag. 443. der Krieger.

(b) CRUSIUS Annal. Suevicor. Lib. VII. Part. III. pag. 365, 371, 382.

CAROL. I.

A. 1446. Friderico IV. Regi Romanorum, cujus forem nuper duxerat uxorem, contra Helvetios (c), atque triennio post Wirtembergæ Comiti, adversus Eslingenses & fœderatas civitates, præstitit auxilium. (d)

§. II.

Turbæ
Lüzel-
stein.

A. 1452. bellum, Comitibus Lüzelsteiniis funestum, cruduit. Carolus cum Theodorico Mogunt. Archiepiscopo & Ludovico, Bipontino Duce, Comites hos in Fridericum Palatinum concitavit; cujus frater Ludovicus Elector haud ita pridem gravi eos attriverat bello. Lüzelsteinii, una cum vicinis Lichtenbergicis terras Schaffridi, Leiningensis Comitis, Palatino amicitia & vinculo vasallitico juncti, hostiliter aggressi, eas ferro flammisque vastarunt. Sopiendis his litibus conventum Heidelbergæ Palatinus instituit. Brandenburgicus ibi & Badensis, Marchiones, Lüzelsteinensium partes tuiti sunt. Palatinus fortiter pro Leiningensi disseruit. Magna verborum contumelia discessum est. Palatinus qui Impererialium Alfatæ Civitatum Præfecturam, Domui suæ oppigneratam, tum quoque gerebat, Lüzelsteiniis intulit bellum; occupataque, bimestrem post obsidionem,

(c) CRVSIVS loc. cit. pag. 385.

(d) Conf. vita Jacobi A. 1449.

nem, I. tizelfsteinia arce & Comitibus in exilium actis, Comitatum eorum sibi vindicavit. (e)

§. III.

Eodem anno Carolus noster profectus in Austriam, bellis ibi turbas, quæ Friderico IV. Imp. affini ejus, a Romana expeditione & coronatione reduci, exortæ sunt, composuit arbiter. Hungari, Bohemi, Austrii Regem suum, Ladislaum Posthumum, XII. annorum adolescentem, cujus tutelam proximus sanguine gesserat Cæsar, (f) sibi tradi petebant. Austrii maximo rem ardore aggressi, junctis sibi Hungaris, Bohemis, Moravis, Neostadium Austriacum, ubi Cæsar morabatur, obsidione cinxerunt. Cæsar aliquot dierum inducias pactus, cum Salisburgenfi Archiepiscopo, Frisingensi ac Ratisbonensi Episcopis civitate egressus, cum adversæ factionis Principibus de pace tractavit. At res nullo modo componi, nec induciarum tempus potuit prorogari. Desperatum de pace. Marchio solus apud hostes remansit, novoque colloquii die impetrato, una cum Episcopis, pacis leges

Tom. II.

U

(e) TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1452. PAULUS HACHENBERGIUS in *historia de vita ac rebus gestis Friderici I. Palat.* Lib. II. p. 37. seqq. ALSATIA ILLUSTRATA Tom. II. pag. 197.

(f) Friderici IV. Imp. Avus fuit Leopoldus Pius, Austriæ Dux; cujus frater Albertus erat Proavus Ladislai posthumi.

CAROL. I.

propofuit; ut obfidione foluta, Ladiflaus Comiti Ciliæ gubernandus traderetur; donec in conventu, qui fefto Martini Vindobonæ habendus, decerneretur, ubi educari, & per quos rex Ladiflaus deberet.

Ad conventum hunc tres Epifcopi, duo Bavari Duces, Brandenburgicus & Badenfis Marchiones deftinati fuerunt, qui auditis utriusque partis rationibus rem omnem componerent. Conditiones hæ, adnitente præfertim Carolo noftro, Neoftadii probatæ fuerunt. Auftrii interea traditum fibi Ladiflaum Regem, contra fidem, quam dederant, Vindobonam ducentes, nomine ejus gesserunt regimen. Deftinatus conventui cum illuxiffet dies, & præter ceteros Carolus nofter atque Æneas Sylvius a Cæfare legati adeffent, Auftriaci Neoftadienfi conventionem fe teneri negarunt, quod Ladiflao tutela exempto, fuorumque armis libertati reftituito, iniquum videretur, victori leges præfcribi a victo. (g) Auftriacæ hæ turbæ in annum 1452. inciderunt.

§. IV.

Patri fuc-
cedit.

A. 1453. Carolus nofter cum Georgio & Bernhardo fratribus Jacobo patri fucceffit. Anno fequenti Georgius, ad Ecclefiam tranfiens, Carolo & Bernhardo portionem fuam; Bernhardus

(g) AENEAS SYLVIUS in *hifloria Friderici Imp.* in SCHILTERI *Scriptorib. Rev. German.* pag. 114. GERARDUS A ROO *Hiflor. Auftr.* Lib. VI. pag. 208. feqq. FUGGER. *Ehrenfpiegel* Lib. V. cap. 8. pag. 590. feqq.

brevi post regimen terrarum Carolo fratri soli reliquit; ut vitæ eorum nos docebit historia. Ab eo tempore Carolus tam sua, quam Bernhardi fratris auctoritate Marchiam rexit, signatis utriusque nomine Chartis, usque ad A. 1458. quo Bernhardus decessit.

Carolus a Burcardo Abbate & Conventu Tennebacensi A. 1453. Advocatus electus est. (*h*)

Fridericus IV. Imp. literis, eodem anno Neostadii datis, facultatem ei concessit, Castrum Ortenberg & Ortenaviæ Civitates Offenburg, Gengenbach, Zell, id est, Præfecturam Ortenavicam ab Episcopo Argent. pretio oppignerationis soluto, redimendi. (*i*)

§. V.

Præfectura Imperialis Ortenaviæ, uti Alfatica, Suevica Præfectura Imp. Ortenaviæ. aliaque, libera erant Imperii domania, quæ urgente necessitate Cæsares pro parata pecunia dederunt in pignus. Ortenavica A. 1334. Ludovico Bavaro Imp. ordinante, in Badensium Marchionum manus pervenit. (*k*). Carolus IV. A. 1351. peculiari Diplomate ad Episcopum Argentinensem, Bertoldum de Bucheck Præfecturam hanc transtulit, qui deficientibus nummis, Argenti-

Tom. II.

U 2

(*h*) Codex Diplomat.(*i*) Literæ extant in Tabulario Bada-Badensi.(*k*) Adi supra Lib. IV. cap. 3. §. 3. pag. 45.

CAROL. I.

nense telonium Badensibus tradidit. Rupertus I. Palatinus Elector A. 1365. à Carolo Imp. potestatem accepit, Præfecturam ab Argentinensi ut relueret Episcopo. Manfit tamen in potestate hujus Ecclesiæ usque ad Wilhelmum à Dieft, qui A. 1404. acceptis vicies & ter mille cum quingentis florenis dimidiam ejus partem Ruperto Imperatori, ut Electori Palatino, gratiæ ejus conciliandæ causa, concessit. Dimidia hæc pars penes Electores Palatinos; altera penes Argentinenses Episcopos manfit. Hanc Carolus noster ut redimeret, Literis, quas allegavimus, Fridericus Cæsar A. 1453. concessit.

Idem Cæsar ad Præfectoriales Ortenaviæ Civitates A. 1462. perscripsit, (l) ne futuris temporibus Fridericum Palatinum, sed Carolum Badensem, agnoscerent Præfectum. Ita omnis Præfectura ad Badenses rediisset. Res tamen in pristino statu permanfit. Palatinis Electoribus pars eorum dimidia ante bellum Palatino-Bavaricum A. 1504. non fuit erepta.

Non rara fuit Cæsarum consuetudo, ut oppigneratas Imperii terras reluendi facultatem concederent; relutio tamen non fieret, (m) vel ob pecuniæ defectum, vel quod possessor, opibus

(l) Extant hæc Literæ in Tabulario Bada-Badenfi.

(m) Advocatiæ Suevicæ, Friderico Bavaro oppigneratæ, reluitionem Leopoldo Auftrio Wenceslaus Cæsar A. 1379. permisit, & illa tamen sub Ruperto Imp. nondum penes Auftrios fuerat. MARTENE Collectio ampliff Tom. IV. Col. 33. num. 19.

potens, pignus in alium transferre recufasset; id quod Carolus quoque noster expertus est; qui nec Palatinum nec Antistitis Argentinensis obtinuit partem.

§. VI.

Eodem tempore (1453) octavam Lichtenbergicæ Dynastiae partem à Ludovico Dynasta obtinuit Carolus; illam præfertim, quæ in Ortenavia Marchiam tangit. Fœdus quoque initum; virtute cujus Ludovicus Carolo A. 1457. bellum gerenti, suppetias tulit. (n)

In Comitibus Francofurtanis mense Septembri A. 1454. belli Turcici causa habitis, Carolus una cum Brandenburgico & Ænea Sylvio Gurcensique Episcopo Cæsaris vices peregit. (o)

Eodem anno Fridericus Imp. literis Neostadii datis, (p) Carolo & Bernhardo Marchionibus tuitionem Eslingæ, Suevorum Civitatis liberæ commisit. Virtute harum literarum per LX. annos in protectionem Badensem Eslinga recepta est. (q)

U 3

(n) HERZOG. *Chron. Alsatia* Lib. V. pag. 18.

(o) GOBELLINUS *Bonnensis Vicarius*; Pio II. Pontifici à secretis Epistolis, *Commentariorum Pii II.* Lib. I. pag. 23.

(p) Die Veneris post Martini.

(q) Utrumque instrumentum vide apud DAT. *de pace publ.* Lib. II. cap. IX. num. 15. & 17.

CAROL. I.

A. 1455. Imperator, scripto Neostadii diplomate, Carolo & Bernhardo fratribus privilegia, quæ sequuntur, concessit: (r)

1. Quicumque in Marchionum terris facinus aliquod perpetraverint, res in eorum iudicator tribunalibus.

2. Si quis hereditaria prædia in Marchionatu teneat, & de iis controversia nascatur, coram iudicio, in cuius districtu sita sunt, expediatur negotium.

3. Ne quis Marchionum Badensium subditos aut officiales, rationibus nondum redditis, dominis invitis recipiat cives. (s)
Huc usque Carolus comparuit pacificus.

§. VII.

Bellum
Palati-
num.

Arctum, quo Friderico Cæsari Marchio noster fuerat iunctus, affinitatis vinculum frequentibus cum Electore Palatino, cui Cæsar semper adversabatur, litibus dedit occasionem. Hic indignatus est pactum, quo Philippus Ingenuus in patruum contulerat Electoratum: Fridericus ex tutore Electoris evasit Elector; Philippum, quem adoptaverat, non nisi mortuus successorem habiturus. Carolus, Cæsaris, affinis sui, auctoritate inductus, Fridericum Electorem agnoscere recusavit.

(r) Die Lunæ post Palmarum.

(s) Diploma hoc extat apud LUNIG. *Reichs-Archiv Parte speciali Continuat. II. IVte Abtheilung, IXter Absatz* pag. 941. & apud SCHILTER. *Script. Rer. German. in Codice Dipl.* pag. 98.

Inter hæc novus Elector agnato suo, Ludovico Nigro, Bipontino, Stephani Simmerensis filio, perpetuo suo æmulo, intulit bellum & Tabernas Montanas A. 1455. obsedit. (t) Belli hujus occasione constitutus est dies, quo discordiæ Fridericum inter fratresque Badenses dirimerentur, & quidem Neoburgi; quod castrum ad Navam, olim caput Comitatus. (u) Placati ibi sunt animi hostiles. Duos inter Marchiones Badenses ad cœnam fedit Fridericus, brevique post Badæ eosdem invisit, multis lætitiæ testimoniis exceptus. Marchiones Heidelbergæ vicissim inviserunt Electorem festo Simonis & Judæ. Tum denique lis illa de investitura Castrorum *Graben* & *Stein*, quam constanter recusaverat Jacobus, a filiis terminata est. Ille quidem à Friderico, ut tutore Electoris Philippi, hæc feuda accepit, sed ab eo, ut Electore, ea recipere recusaverat. (x) Enimvero ad officium vassalli obstrinxit se Carolus, si Curiæ Electoralis Palatinæ Pares ex ordine Comitum id faciendum esse feudali declaraverint judicio. Judices federunt septem Philippus scilicet de Catzenelnbogen, Hesso

(t) De bello hoc TRITHEMIUS in *Chronico Hirsaug.* ad A. 1455. ubi Tabernas montanas, in festo Tiburtii Martyris, a Friderico Electore expugnatas fuisse tradit.

(u) Schloß *Neuenburg* hodie *Naumburg* ad Navam. Eberhardum Comitem de *Neuenburg* memorat KREMER. de *Comitibus Spanheim.* pag. 15.

(x) Narrat hæc *Anonymus Palatinus*, temporis illius scriptor, cujus Codex in feriniis Electoralibus Palatinis servatur, idiomate Germanico scriptus pag. 84. 166.

CAROL. I.

de Leiningen, Guilielmus de Virnenburg, Philippus de Hanau, Philippus de Rieneck, senior Johannes IV. Rheingravius de Dhaun; Bernhardus de Eberstein.

Hi die 30. Octobr. A. 1455. novi Electoris postulata probarunt. Carolus satisfecit sententiæ & solenni ceremonia vassallagium præstitit.

§. VIII.

Fœdus
cum Pa-
latino,
aliaque.

Solennitatem decennale fœdus excepit, *Unionem* (y) quod vocant. In fœdere hoc Carolus & Bernhardus fratres, Marchiones, cum Friderico I. Electore convenerunt, ut per conventionales, quos vocant, Aufregas, orituræ inter fœderatos lites componerentur. Si Palatinus est actor, ex Consiliariis Palatinis arbitri duo, ex Badenibus duo sumantur, hisque communis, ex Badenibus Consiliariis addatur arbiter. Aufregales hi iudices conveniant Bruchsalæ. Quodsi compositio non habeat locum, major suffragiorum numerus decidat. Arbitris (z) autem in duas discedentibus partes, arbiter communis (a) cui parti accedat, illa sit victrix. Sententia pronuntiata intra tres menses fortiatur effectum. Res ita tractentur, si Palatinus contra Badenenses sit actor. Quod si Badenibus contra Palatinum sit actio, eadem Aufre-

(y) Einung.

(z) Die Zusätze.

(a) Der Gemeine.

Auftregalis Judicii observabitur ratio, nisi quod communis arbiter, ex Confiliariis Palatinis fumendus, diem judicii, Bruchfalæ habendum, indicet atque judicio præsit. Arbiter communis debebat esse indigena, ab omni obligatione liber. Hæc fœderis A. 1455. initi summa.

Eodem anno Marchio noster Georgio de Schauenburg, ex Ortenaviæ Nobilibus, adventitios inter Ellum Alfatix & Schem homines dedit in feudum. (b)

A. 1456. Carolus ordini Antonianorum Ecclesiam in Niemburg prope Emmedingam tradidit.

A. 1457. idem Carolus cum civitate Argentinensi quinquennale fœdus percussit contra quoscunque. Moguntinus Antistes & Fridericus, Palatinus Elector, excepti. (c)

§. IX.

At anno sequenti mutata fuit animorum tranquillitas. Tum enim Carolus cum Theodorico Moguntino, Ludovico Bispontino, Alberto Auftriaco, Alberto Brandenburgico, Ottone Stephanoque Palatinis, Ulrico & Eberhardo, Wirtembergæ Comitibus Spiræ celebravit Conventum, cui etiam ex Comitum ordi-

Conventus Spiræ
contra
Palat.

Tom. II.

X

(b) ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 694.

(c) Die Lunæ post festum Pentecostes. Instrumentum in scrinijs Argentinensibus extat.

CAROL. I.

ne plures interfuerunt. Actum ibi de fœdere contra Fridericum Palatinum, cuius potentia cunctis ad Rhenum formidanda Principibus. Plerique de acceptis a Palatino injuriis conquesti sunt. Consiliis vero in diversa abeuntibus re infecta discessum est. (d) Carolus tamen cum Ludovico Bipontino decennale condidit fœdus. Ulricus Wirtembergæ Comes in Fridericum solus tum arma cepessivit. Hic Margaretham, Sabaudicam principem, Amadei I. Ducis filiam, Ludovici Palatini Electoris viduam, duxerat uxorem; cuius dotem a Friderico fratre injuste detineri causatus est.

Turbæ
cum Wir-
temberg.

Carolus Badensis de finibus cum Ulrico lites tum alens, infecta Wirtembergico agro intulit signa. Mox tamen cum Ulrico in gratiam rediit, (e) contra communem ut se defenderet hostem. Socium inter eos fœdus paulo post initum reperio, (f) utrique funestum.

Flagrantibus Wirtembergicum inter & Palatinum discordiis, Carolus Ganerbiale Castrum Schauenburg, prope Oberkircham in Ortenavia situm, quod Nobiles Schauenburgici ab Ebersteinio Comite aliqua ex parte tenebant in feudum, occupavit. Palatinus, Præfecturæ Ortenavicæ dimidiæ possessor, composito

(d) LEHMANN. *Chron. Spix.* Lib. VII. cap. 102. pag. 850.

(e) HACHENBERG. *in vita Frid. I.* Lib. II. pag. 59.

(f) De fœdere Carolum inter atque Ulricum A. 1460. die Martis post Matthæi inito, egit DATT *de pace puhl.* Lib. I. cap. 27. num. 109.

Wirtembergico bello, Badense præsidium ejecit, pristinisque possessoribus restituit Castrum. (g)

§. X.

A. 1459. Carolus noster post Bernhardi fratris obitum totius Marchiæ regimen solus accepit.

Eodem anno ad Conventum Mantuanum, quem Pius II. Pontifex belli Turcici causa indixerat, cum Eistettenfi & Tridentino Episcopis, accepta a Cæsare potestate, contendit. (°) In eo Conventu Pontifex privilegia de exemptione subditorum ab exteris & Westphalicis præsertim Judiciis, Marchioni ab Imperatore collata, hac lege firmavit, „ ut ejus subditi & terrigenæ ac etiam „ eis commissi & pro quibus respondere tenentur, quique in „ eorum tuitione (ADVOCATIA) consistunt, non debeant „ nec possint extra eorum dominia & judicia ordinaria patriæ „ pro quacunque causâ evocari, trahi aut citari, dummodo „ conquerenti coram ordinario iudice justitia non denegata „ fuerit. „

Conventus Mantuan.

Occulta Judicia, quæ vocabantur Westphalica, apud Germanos tum adhuc viguerunt. A. 1459. Carolus Eslingæ Civita-

Judicia Westphalica.

Tom. II.

X 2

(g) KEMNAT. *Cod. Mscpt. Palatinus* & ex eo HACHENBERG. Lib. alleg. pag. 62. In eadem Ortenavia Neudenstein fuit feudum Badense. Ad ALSATIAM ILLUSTR. Tom. II. pag. 694.

(*) GOBELINUS *Commentar.* Lib. III. p. 87.

CAROL. I.

ti quæ clientelam ejus agnoverat, per legatum injunxit, ne quis Civium Judicii Westphalici reciperetur Scabinus: Si qui autem jam fuerint recepti, ad judicia illa ne traherent concives; sed citationes, ab his judicibus factæ, in aulam suam mitterentur. Carolus inter ipsos Consiliarios suos tum habuerat Judicii Westphalici Scabinos, ad quos ante biennium Eslingensis Civitas pro illorum temporum provocaverat more. (°) At A. 1461. Carolus cum Friderico Palatino Electore, cum Ruperto Argentinensi Antistite, Alberto Archi-Duce Austriæ, aliisque Principibus & Civitatibus Imperii adversus Westphalica Judicia foedus contraxit. (**)

Maximilianus I. A. 1512. ea penitus aboluit.

§. XI.

Turbæ
Mogunt.
A. 1460.

Eodem anno (1459.) mortuus est Theodoricus Moguntinus Elector. Pars Capituli Dietherum Isenburgicum, pars Nassoviæ Comitem Adolphum elegit Antistitem. Fridericus Palatinus Adolphum, suffragiis licet inferiorem, defendendum suscepit. (h) Carolus Marchio, cum fratre suo Johanne, Trevirensi Archiepiscopo, Johanne Spirensi, Ludovico Bipontino Duce, Alberto Bran-

(°) DATT. *de pace publ.* Lib. IV. Cap. 4. num. 10. 11. 12. 67.

(**) Instrumentum exhibet MULLER. in *Reichstags-Theatro sub Frider. IV.* I. Vorstell. Cap. IX. p. 126.

(h) SERARIUS *Rerum Moguntiacarum* Lib. V. pag. 774. HELWICHIVS *de diffidio Moguntino* Sect. I. num. 5. pag. 158. Tom. II. *Rer. Mogunt.*

deburgico & Ulrico Wirtembergæ Comite, in Dietheri partes transivit. Foederatis his Equester Nobilium Ordo quoque adhæsit. Conventus Norimbergam indictus. Invitatus Palatinus Elector, præfens ut suam ageret causam. Confluentibus eo Principum legatis, Episcopus Eichstadiensis electus est arbiter, qui damnavit Palatinum. Ita bellum ei indictum est A. 1460. (i) Præcipuus turbarum auctor fuit Cæsar, gravi Fridericum persecutus odio, spretis Imperialibus jussis, quod retinisset Electoratum, ut supra ostendi, quodque Ludovico Baviaræ Duci, a Cæsare proscripto, subministrasset auxilia. Fridericus, firmato ad pericula animo, postquam finitimas sibi adjunxerat Civitates, atque Alberto Marchioni Brandeburgico, hosti, vicinum excitaverat hostem, Ludovicum Divitem, Baviaræ Ducem, ipse cum Ludovico, Hassiæ Landgravio, Moguntinum Archiepiscopatum adortus, occupato Schauenbergæ Castro, (k) ad Pfedershemium oppidum copias foederatorum prostravit, septemque Comites, Ebersteinium, Leiningensem, Nassovium, Hennebergicum, Runkelensem, Gleichensem & Isenburgicum, Heidelbergam in ca-

X 3

(i) TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* & HACHENBERG. in *vita Friderici I.* Lib. III. pag. 71. seqq.

(k) Schauenburg Castrum Archiepiscopale in Strata Montana tum a Friderico destructum. ZEILER. in *Topographia Palatinatus Rheni* pag. 30. & JOANNIS ad SERARIUM *Rev. Mogunt.* Lib. V. p. 774.

CAROL. I.

ptivitatem abduxit. (1). Expugnato Pfedershemio, tantum Diethero terrorem iniecit, ut Badensi, Bipontino, Brandenburgico ceterisque foederatis exclusis, particularem cum Palatino invenirerit pacem.

Carolus
paci
arbitr.

Hic omnem dein belli molem in Bipontinum convertit, qui post Pfedershemianam cladem Meisenhemium confugerat. Ibi a Friderico obsessus, in eas coniectus est angustias, pacem ut peteret suppliciter, quam interventu Caroli Badensis impetravit; qui & ipse paulo ante cum Friderico in gratiam redierat. Marchio cum Henrico Pappenhemio, Petro Cardinali & Episcopo Augustano, Johanne Eistetteni a Cæsare constitutus est, ut lites has Palatinum inter & Bipontinum componeret. (m)

§. XII.

A. 1460. cum Schauenburgicis Ortenaviæ & Alfatæ Nobilibus (n) ob Schauenburgi & Bernbaci Arces orta sunt Carolo dissidia, inter quæ fratres ejus Georgium & Marcum, Nobiles isti ceperunt & in Isenheimensi Sundgovæ arce tenuerunt captivos. Carolus Isenheimium obsedit. Fridericus I. Elector Palatinus, Imperialium Civitatum Alfatæ præfectus, Goerzium de Adelsheim,

(1) TRITHEMIUS & HACHENBERG. locis alleg.

(m) Tabular. Bada-Badense.

(n) Schauenburgicam familiam exponit ALSATIA ILLUSTR. Tom. II. pag. 693.

subpraefectum suum misit, ut turbas componeret. Conditiones, sub quibus liberati sunt captivi, in Georgii exponimus vita.

CAROL. I.

Eodem anno Carolus Dieterico de Gemmingen propter officia, patri, fratribus ipsique exhibita, castrum & vicum Steineck, vicos Dieffenbronn, Hamberg, Schellbraun, Hohenwarth, Neuhaussen, Mülhausen & Lehningen, cum juribus annexis & speciatim silvam *Hagenschiefs* aliaque, quæ Jacobus Marchio a Gemmingensibus & Hirsaugiensi monasterio acquisiverat, literis Pforzhemii datis, in feudum concessit. (o)

Liberalitas in Gemmingen.

Tunc temporis quoque a Pio II. Pontifice obtinuit Carolus, ut Parochialis S. Michaëlis Pforzheimensium Ecclesia, cum XXI. Capellaniis, ad eam pertinentibus, in Collegiatam converteretur. (p) Creati sunt XII. Canonici totidemque Vicarii. Decanus constitutus est Capituli praeses. Hoc Principi suo promisit, non adquisiturum se bona, quæ ei precarias, prestarias aliave tributa perfolvunt.

Collegiata Pforzheim.

§. XIII.

A. 1461. novas in Germania turbas excitavit Ludovicus Dives, Bavariae Dux, Episcopum Eistettensem bello aggressus. Imperator Ludovicum ejusque socium Albertum Austriacum hostes publicos dixit, atque Alberto Brandenburgico, Carolo Baden-

Turbæ Mogunt. A. 1461.

(o) LÜNING. *Reichs-Archiv Parte speciali* Continuat. III. pag. 151.

(p) Bulla data est 3. Kal. Decembr. 1460.

CAROL. I.

fi & Ulrico, Wirtembergæ Comiti, summam belli in eos commisit. (q) Expeditionibus contra Ludovicum non interfuit Carolus; de sua securitate sollicitus. Fridericus enim Palatinus Elector, novos eodem tempore motus concitavit. Dietherus, nuper electus Moguntinus Præful, & a Pio II. Papa probatus, libertatis Ecclesiasticæ Germanorum defensor, moveri non potuit, ut solveret Annatas, aliisque in rebus, quas Pontifex ab eo exegit, præstaret obsequium. Depositus ergo Papali sententia, eique suffectus est æmulus, Adolphus Nassoviæ Comes, quem armis nuper defenderat Fridericus Elector. Hic jam in contraria versus, una cum Landgravio Hassiæ, Cattimeliboci & Isenburgi Comitibus defendit Dietherum, Papæ Cæsarique exosum. Dietherus Ecclesiæ Moguntinæ castra & oppida plura Stratamque Montanam pro sumptibus belli tradidit Friderico Palatino; addita lege, ut omnia in potestate ejus manerent, donec centies mille redimerentur florenis. Mira rerum conversio. Pro Adolpho stant Principes, qui anno superiore in eum gladios strinxerant; & inter hos fratrum Badensium triga, Trevirensis & Metensis Antistites cum Carolo Marchione. (r) Huic Adolphus stipendii nomine
Alges-

(q) *Am Pfingztage nach S. Margarethen Tag.*

(r) Adolphus, ex Nassoica gente ortus, Badensium erat patruelis. Mater ejus fuerat Margaretha, filia Bernhardi Marchionis. JOANNIS ad SERARIUM *Rer. Mogunt. Lib. V. pag. 778.*

Algeshemium, Gaubeckelenhemium, Drommershemium, Ockenhemium, Windeshemium, Kembdenium, cum vectigalibus nonnullis quoque contulit in pignus. (s) Palatinus loca quædam eripuit Adolpho. Marchio Elveshemium claufurat obfidione, fed re infecta recessit. (t)

§. XIV.

Pius II. prosperis Friderici successibus injecturus moram, Dietherum, Fridericum & socios diris repetitis devovit. (u) Fridericus Cæsar publicos eos judicavit hostes; ac Imperii Civitatibus injunxit, ut a perduellium societate recederent. Dietherus, Ordinibus innocentiam probaturus, non modo a Pontifice ad generale provocavit Concilium, sed & scripto ad Principes & Civitates in publicum edito de injuria sibi facta conquestus est, injusta Pontificis sententia se dignitate privatum, quod libertatem & jura Imperii contra eum defenderit. Adolphum, Johannis Trevirensis, Ludovici Veldentini, Caroli Badensis & Joannis Nassov-

Dietheri
& Palat.
proscrip-
tio.

Tom. II.

Y

(s) TRITHEMIUS in Chron. Hirsaug. ad A. 1461. JOANNIS ad HELWICHUM de diffidio Mogunt. Sect. III. pag. 161. qui insuper addit, singula hæc loca a Carolo A. 1466. Philippo Comiti Cattimelibocensu fuisse oppignerata.

(t) HACHENBERG. Lib. IV. pag. 114.

(u) A. 1462. HELWICHUS & JOANNIS loc. alleg. pag. 163. & 164. MILLER. Reichstags - Theatr. sub Frid. III. IVte Vorstellung. cap. 22. §. 3. pag. 128.

CAROL. I.

vii auxilio fultum, contra fidem, jurejurando adstrictam, delatum a Pontifice sacerdotium usurpare; spreto ac rejecto Principum, quos controversiæ componendæ nominaverat, iudicio. Ad dit porro socios Adolphi nexu vasallitico sibi esse devinctos; Carolum Badensem sibi plurium annorum societate conjunctum; cujus formula cautum, ne dicto factove alter alteri injuriam inferret, ejusve hostibus consilium præberet aut opem. Enumerat denique Principes, quorum arbitrio controversiam submittit. (x).

§. XV.

Marchio
Dux belli
contra
Palat.

Marchio e contra & focii multis de causis defendendum sibi Adolphum putarunt. Præcipua fuit, quod Fridericus Palatinus, contemta Cæsaris & Pontificis auctoritate, dictatorem Germaniæ ageret; omnibus finitimis minitans jugum. Imperator literis mense Majo A. 1461. datis, (y) Carolo Marchioni, Ulrico & Eberhardo Wirtembergæ Comitibus bellum contra Palatinum commiserat, (z) alioque anni insequentis diplomate (a) Civitatibus Præfectorialibus Alsatiæ injunxerat, ut Fridericum, Cæsari

(x) Scriptum hoc, die Martis post Dominicam Lætare A. 1462. datum, exhibet LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 105. & MÜLLER. in *Reichstags-Theatro sub Friderico III. IVte Vorstell.* cap. 20. §. 1. p. 113.

(y) Die Lunæ ante Ascensionis.

(z) Die Reichs-Hauptmannschaft.

(a) Ciliæ dato,

refractorium, non agnoscerent Præfectum, sed Marchionem Badensem. Similes literas eodem die ad Præfectoriales Ortenaviæ Civitates perscripsit, (b) ut supra notavi.

Fridericum ergo Marchioni graviter iratum quis tandem mirabitur, quum ad frangendas Palatini opes Cæsar uteretur Badensibus. Extat in scriniis Palatinis libellus ad Imperii Principes, acri stilo Marchionem perstringens, decennale quod fregerit foedus & vassallicam fidem. Marchio violenta Palatini consilia publico quoque scripto exposuit; actorum suorum causas Cæsaris ac Pontificis iudicio adscribens. (c)

Ut autem fortunas suas contra Palatini vim efficacius defenderet, cum Johanne Spirensi, Ludovico Bipontino & Ulrico Wirtembergico die Martis post Palmarum A. 1462. arctius foedus inivit, quo cautum, ut junctis viribus Diethero & Friderico bellum inferrent, nec ante ponerent arma, quam in Moguntina sede confirmarint Adolphum. (d)

Ineunte igitur anno 1462. magnis animorum motibus instauratum est bellum; ita quidem ut cædibus, incendio, rapinis

Tom. II.

Y 2

(b) Extant Literæ in Tabulario Bada-Badensi.

(c) Apologia Marchionis, die Veneris post Exaudi A. 1462. scripta, una cum literis ad Wilhelmum, Saxonix Ducem, extat in MÜLLER. loc. alleg. cap. 22. p. 129. seqq.

(d) JOANNIS ad HELWICHUM de diffidio Moguntino Sect. IV. p. 164.

CAROL. I.

utrimque sæviretur. Carolus duplici via in Palatinatum irrupit, atque obsessio Neoburgi Castro, Electorem, in Moguntinis terris hærentem, ad sua defendenda excivit. (e)

Philippus Burgundiæ Dux & Theodoricus Coloniensis Præful inter belligerantes instituerunt colloquium prope Moguntiam, ubi conventum, ut re denuo cum Principibus deliberata, legati d. V. Julii cum potestate componendi pacem Francofurtum venirent. (f) Bada-Badense Tabularium exhibet Literas, scriptas Heidelbergæ die Mercurii post festum Corporis; ex quibus apparet, inter ipsum Fridericum & Carolum de arbitris constituendis super lites, quæ jam ab A. 1461. inter ipsos ortæ, serio actum fuisse.

§. XVI.

PugnaSe-
ckenhe-
miana.

Rebus ita dispositis fama, ab ipso Friderico haud dubie sparsa, increbuit, eum cum copiis in Bavariam abiisse. Fama hac Marchio & frater ejus, Metensis Antistes, Johannes Spirensis Episcopus, Ulricus Wirtembergæ Comes excitati cum sex mille peditibus & octingentis equitibus terras Palatinas invaserunt. Heidelshemium oppidum obsidione cinxerunt; quod cum bene munitum ac defensoribus instructum deprehendissent, soluta obsi-

(e) Cel. KREMER. in *vita Friderici Victoriosi*, quæ jam sub prelo Lib. III. §. 27. & 31.

(f) NAUCLERUS ad hunc annum, HELWICHIUS de *diffidio Moguntino* Sect. VI. pag. 172.

dione, haud procul ab Heidelberga castra posuerunt. Tria peditum millia & equites quadringenti, ab Adolpho in subsidium missi, se foederatis junxerunt. Hi, relicto in castris peditatu, cum octingentis equitibus, (g) in campo late patente Rhenum inter & Nicrum, juxta Seckenheimium, Pagi Lobodunensis vicum, palantes quum agerent, rerum suarum nimium securi, Fridericus, quem longinquum crediderant, eos ex improvise aggressus est d. XXIX Junii ex silva vicina cum mille equitibus (h) subito prorumpens. Singuli equites suum peditem vehebant; qui ex equis defilientes hostem imparatum adorti, ad deditionem coegerunt. Spirensis Episcopus solus evasit. Ceteri omnes capti. Marchio cum Johanne Fleckensteinio XXVI. Dynastis & CXX. Nobilibus in Friderici Palatini potestatem pervenit. Pauci occubuerunt in proelio. Copiae, quae in castris remanserant, audita Principum clade, sibi fuga consuluerunt. Victor a caede fugientium abstinuit, copiisque reductis eodem, quo pugnatum est die, Ludovicum Bavariae Ducem, socium, de victoria & trium Principum captivitate literis reddidit certiore. (i)

Y 3

(g) Numerum hunc ipse Fridericus victor in literis ad Bavarum ponit.

(h) HELWICHIVS Sect. VI. cum TRITHEMIO ait, Fridericum 700. Equites habuisse illisque 300. addidisse Dietherum.

(i) Literae hae extant apud CRUSIVM *Annal. Suevicor.* Lib. VII. Part. III. pag. 409. LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 106. pag. 865. & seq.

§. XVII.

Marchio
captivus.

Principes Heidelbergam ducti XIII. mensium captivitate in arce detenti sunt. (k) Carolum præ reliquis durius habuit Fridericus, vinxitque catenis. (l)

Annus hic Moguntinæ Civitatis libertati quoque fuit fatalis. Adolphus enim, fociis suis licet devictis, animo tamen invictus urbem die XXVII. Octobr. ejusdem A. 1462. nocturno tempore occupavit sibi que adeo & successoribus in perpetuum subjecit.

Typographiæ Faustianæ & Schefferianæ literarum fusarum sodales, Moguntinis huc usque muris inclusi, occasione hac per Europæum dispersi sunt orbem.

HELWICH. de diffidio Moguntino Sect. VII. pag. 176. In campo pugne monumentum victoriæ dein poni curavit Fridericus.

(k) TRITHEMIUS in Chron. Hirsaug. A. 1462. ex quo FREHERUS peculiari libello imprimi curavit vitam Friderici I. Palat. cui notas adjecit. GOBELLINUS in Commentariis Pii II. Lib. IX. HELWICH. loc. alleg. Traditio est, primas epulas captivis sine pane exhibitas, quod fetes perdidissent, quam rejicit FREHERUS in notis ad TRITHEMIUM de vita Friderici.

(l) Ita ANONYMUS scriptor Palatinus illius ævi in Tabulario Palatino Electorali servatus. GOBELLINUS in Commentariis Pii II. Pont. Lib. IX. pag. 121. ait: „ Carolus Badensis captus & manibus vinctus ferreis, in „ carcerem tetrum raptus est. „ Ulricus quoque Wirtembergicus, literis ex carcere datis, conquestus est, se in vincula coniectum lignea,

Finiendis his ad Rhenum & in Bavaria turbis, liberandisque Principibus, conciliante Georgio, Bohemiae Rege, conventus Neostadii Austriae & Pragae A. 1463. instituti sunt. Ad quos legati ex omni fere Germania properarunt. Composita pax inter Caesarem & Bavariae Ducem, sed cum Palatino victore res transigi non potuit; quod investituram Palatinatus pertinaciter ei Caesar negaret. (m) Pius II. liberandis e captivitate Principibus, ad Philippum, Burgundiae Ducem, se convertit, datisque ad eum literis & misso Francisco Toletano legato, eum hortatus est, ut afflictam Adolphi Nassovii & captorum Principum fortunam suis opibus erigeret; (n) sed nihil profecit. Onuphrium Tricaricensem denique praefulem & Petrum Ferrici, Decretorum Doctorem ad Palatinum ablegavit; quibus Brandenburgicus Marchio & Henricus Pappenheimius sese junxerant, Caesaris legati. (o)

cippo & pedica constringi. Notanda haec contra Hachenbergium aliosque rerum Palatarum & Moguntiacarum scriptores, qui Fridericum liberaliter habuisse captivos perscribunt.

(m) Literas has Pii II. Pont. exhibet *Auctor Anonymus Paraleipom. Ursperg.* pag. 320. HELWICHIVS loc. cit. Sect. VIII. pag. 178. & MÜLLER. loc. alleg.

(n) HACHENBERG. Lib. V. pag. 149.

(o) In Bada-Durlac. scriniis extant literae Adolphi, Electoris Mogunt. & Alberti, Marchionis Brandenburg. ad Marcum, Canon. Argent. filium Caroli, quibus eum hortantur, ne turpes aut duras condiciones pro Patre ineat cum Friderico I. Electore Palatino.

CAROL. I.

Horum interventu Principes libertati restituti fuerunt Anno 1463. (p)

§. XVIII.

Duris
conditio-
nibus li-
beratur.

Carolus noster (q) Dominica Reminiscere A. 1463. Literas tradidit Electori, quibus ei pro damnis illatis, superiorem Comitatum Spanhemio-Cruzenacensem, cum omnibus, eo pertinentibus, concessit, ita tamen, ut XXXXV. mille florenorum Rheni pretio relui posset.

Eodem

(p) De conditionibus, quibus ceteri dimissi sunt Principes, vide TRITHEMIUM. TSCHUDIUS *Chron. Helvet.* Tom. II. pag. 623. seq. in lytro Principum definiendo erravit, uti & HACHENBERGIUS in *Histor. Frid. I.* Lib. V. pag. 149. ubi de Georgio Metensium præfule *quadringenta quinque millia* legitur, sed legendum: *quadringenta quinque millia* & p. 150. lin. 6. ubi de Carolo March. Badensi *quingenta millia* florenor. legitur, sed legendum: *quadringenta*. Erravit hic quoque ANONYMUS in *Chron. Wirtenb.* apud SCHANNATUM *Vindem. Literar. Collect.* 2. NAUCLERUS fol. 966. Item ANDREAS PRESBYTER in *Chron. Bav.* apud SCHILTER. *Script. Rer. Germ.* pag. 64. Falsa hinc inde vel erronea de hoc bello vide in ANONYMO *Chronici Thuring. & Hassie* in SEHCKENBERG. *Select. Juris & Histor.* Tom. III. p. 435.

(q) TRITHEMIUS in *Chron. & in Rebus gestis Friderici Palat.* oppidum hoc *Bonheim* sive *Bensheim* vocat corrupte. Idem loc. alleg. juri quoque venandi piscandique inter Selfam & Germershemium renuntiasse Carolum falso scribit. HELWICHUS de *disputio Mogunt.* Sect. X. pag. 180. & *Electa Juris publici Palat.* Part. II. p. 76. 84. 154. 166.

Eodem anno & die tradidit Friderico Electori Castrum & oppida Besigheim & Beinheim, (r) cum vicis Lœchickheim, Walheim & Freudenthal, ita quidem ut XXXV. mille florenis reluibiles essent.

Renuntiavit quoque Carolus fœderi, quod cum Ulrico Wirtemberg. & Episcopo Spirensi iniverat. (s) Contractus matrimonialis, inter Caroli I. filium & Ulrici, Comitis Wirtemberg. filiam initus, hac conventionione rescissus est.

Præterea XX mille florenos Electori se parata pecunia, certis temporibus pro sua & suorum liberatione soluturum die Mercurii post Judica promisit.

Die Lunæ post Oculi 1463. Carolus renuntiavit juri redimendi Heidelbergium ut & Eppingam, quam pignus Imperii Marchiones possederant; Bernhardus Marchio, Ludovico Electori Palatino pro X mille florenis oppigneraverat. (t)

Die Mercurii post Quasimodogeniti idem Carolus Friderico promisit, se intra anni spatium cum Papa & Imperatore eum reconciliaturum, litesque inter Dietherum & Adolphum compositurum esse, ex placito Electoris. Reconciliatio si non habitura sit

Tom. II.

Z

(r) Vide nota (q) pag. 176.

(s) Lege supra ad A. 1462.

(t) *Codex Mscrpt. Anonymi Spirensis*, coætanei scriptoris, in Palatino Electorali Tabulario & TOLNERUS in *Histor. Palat.* p. 66.

CAROL. I.

locum, XXX mille florenos, præter summas prædictas, se soluturum, Marchio promisit. Metensis Episcopus & Ulricus Wirtemberg. singuli quoque X. mille florenos Electori se soluturos sponderant; Papa si flesti non posset.

Præter hæc omnia Pforzhemium quoque Castrum & oppidum Palatino in feudum masculinum, XL. mille florenis reluibile, offerre coactus est Marchio. (u)

Quin & juribus suis in Castrum Neuen-Beymberg, in Castrum & vallem Nanstul, renuntiavit Carolus; Friderico permit- tens, ut Greventhan & Leimingæ Veteris partem relueret.

Conventum est denique, ut Elector jus conductus Brettæ Pforzhemium, Marchio Pforzhemio Brettam exerceat.

§. XIX.

Palati-
num cum
Mog. Cæ-
fare &
Pont.
conciat.

Ita cum Friderico Palatino & sociis reconciliatus est Carolus. Dietherum inter & Adolphum mox conciliavit inducias; (x) ejusdem auctoritate in pacem conversas. Dietherus oppidis quibusdam, quoad viveret, retentis, Moguntini Antistitis dignitati renunciavit. (y)

(u) A. 1740. Carolus Fridericus Marchio jus hoc ab Electore Palatino redemit.

(x) MÜLLER. in *Reichstags-Theatro sub Friderico III. IVte Vorstell.* cap. 32.

(y) GUDENUS *Cod. Dipl. Mogunt.* Tom. IV. pag. 375. GOBELLINUS in *Comment.* Lib. XII. pag. 345. HELWICHIUS & JOANNIS loco cit. pag. 189. & 190.

Post hæc Carolus de Friderico cum Pontifice Cæsareque reconciliando sollicitus, Oeringæ, Comitatus Hohenloici oppido, die Martis post Dominicam Esto mihi, A. 1464. conventum instituit; ubi præsentibus Onufrio Tricaricensi & Petro Ferrici Legatis Pontificis; Alberto Marchione Brandeburgico & Henrico Pappenheimio, Oratoribus Cæsaris, statutum, ut Fridericus Palatinus, die Lunæ post Lætare per eosdem legatos diris expediretur Wormatiæ. (z) Bulla absolutionis a Pontifice missa; adnitente præsertim Adolpho Moguntino; qui farciendis, quæ in bello hoc acceperat damnis, triginta florenorum millia Carolo Badensi transcripsit. (a) Hic eodem anno triennale fœdus cum Eberhardo Wirtembergæ Comite inivit.

Vix sopitæ fuerunt Rheni Superioris turbæ quum A. 1465. Galliæ Belgicæ motus eum vocarunt ad Mosam; de quibus in fratris ejus Marci differemus Historia.

§. XX.

A. 1467. Henricus Wirtembergæ Comes, Coadjutor Moguntinæ Ecclesiæ ab Adolpho creatus, propter constantem Friderici Palatini dissensum, arbitrari Caroli Marchionis sententia di-

Acta ab
A. 1467.

Tom. II.

Z 2

(z) JOANNIS ad SERARIUM *Rer. Mogunt.* Lib. V. p. 780.

(a) JOANNIS ad SERARIUM loc. alleg.

CAROL. I.

gnitatem iterum depofuit, præfectura Bifchoffshemiana fibi modo fervata. (b)

A. 1468. Sigismundus Dux| Auftriæ ut & Equefter D. Georgii in Suevia ordo, fœdere Villingæ inito, fœderis iudicem Carolum Marchionem conftituerunt. (c)

Eidem Fridericus IV. Imp. propter operam, quam exercitus Imperii Præfectus nupero bello Cæfari navaverat, speciale privilegium tribuit, (d) ut qui in Marchicis terris habitarent, dubiis natalibus orti, (*Baftard*) folius Marchionis, nec ullius alterius juri fubeffent. Sed & alio diplomate a Cæfare tum obtinuit Marchio, ut impediendis vectorum fraudibus, intra unum a Pforzhemio milliare, non fuper confueta tantum, fed alia quacunque via exigi poffet vectigal.

Auftriacam Alfatix & Brisgovix Præfecturam tum temporis adminiftraffe Marchionem, jam alibi obfervavimus. (e)

(b) GUDENI *Cod. Diplomat. Mogunt.* Tom. IV. pag. 402. & JOANNIS ad SERARIUM loc. alleg. pag. 784.

(c) DATT de *Pace publ.* pag. 249.

(d) Datæ funt literæ Græcii die S. Marci. Extant in LUNIGII *Reichs-Archiv Part. Spec. Cont. II. IVte Abtheilung, neunter Absatz* pag. 942. & in SCHILTERI *Scriptor. Rer. Germ. inter Diplom.* pag. 99.

(e) ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 598. Præfectura hæc Auftriaca Alfatix & Brisgovix diverfa fuit a Præfectura Alfatica decem Civitatum, quæ Imperialis, non Auftriaca fuit.

A. 1469. Carolus ulteriorem Spanheimensem Comitatum, pignoris jure, Palatino tradidisse scribitur; (*f*) quo anno cum Eberhardo & Ulrico, Comitibus Wirtembergæ, fœdus Brettæ contraxit; (*g*) sequenti tamen anno ipse & Stauffenbergenses Alfatiae Nobiles iisdem Wirtembergicis bellum denuntiarunt; vicis aliquot exustis compositum. (*h*)

§. XXI.

A. 1471. Carolus cum Christophoro filio ad Comitata Ratisbonensia se contulit; quæ belli Turcici causa Fridericus Imp. indixerat. Hic Ratisbonæ agens, Carolo ejusque successoribus & subditis perpetuam immunitatem a vectigali Kogenheimensi prope Bensfeldam Alfatiae concessit, (*i*) quod a Wilhelmo, Argentinensi Episcopo, Hittenhemii & Matzenhemii erectum, a successore Ruperto in Kogenheim translatum. Imperator vectigal hoc tanquam illicitum & absque consensu decessorum suorum institutum perstringit.

Acta ab
A. 1471.

Z 3

(*f*) *Electa Juris publici Palatini* Part. II. p. 166.

(*g*) *DATT* pag. 194. & 249.

(*h*) *CRUSIUS Annal. Suev.* Lib. VII Part. III. p. 431. & *HERZOG. Chron. Alsat.* Lib. II. p. 127.

(*i*) Die Lunæ post Margareth. Extat Diploma in *LVNIG. Reichs-Archiv* loc. cit. p. 943. & *SCHILTER.* loc. alleg. p. 100.

CAROL. I.

In iisdem Comitibus legati quum comparuissent Spirenses, deprecaturi bellum, quod Friderico Palatino Imperator indixerat, causam suam Carolo Marchioni, quod magna ejus apud Cæsarem auctoritas, commendarunt. Carolus ab Imperatore impetravit, ut Spirensium legati ad solium ejus admitterentur. Marchione itaque cum filio & Rudolpho Sulzensi præsentibus legati suas exposuerunt rationes, ob quas Ludovico Veldentino, quem Cæsar militiæ Imperiali contra Fridericum Palatinum præfecerat, auxilia ferre nequirent. Cæsar eos benigne audivit, & Marchione interprete usus, Spirensibus remisit militiam. Cæsar id quidem literis firmare negavit; at per Marchionem Moguntino Electori injunxit, ut responfionem, quam Spirensibus dederat, actis Cancellariæ inferret. (k)

Sub finem A. 1471. Carolus cum Christophoro filio & Georgio fratre, Metensi Episcopo, Heidelbergæ in Aula Friderici Electoris versatus est, litibusque Wertheimenses inter Comites & Wallbronnenses Nobiles componendis operam impendit; (l) anno sequenti terminaturus dissidia inter Consules Spirenses, quæ dirimenda ei commiserat Cæsar. (m)

(k) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. III. p. 882. seq. MÜLLER. in *Reichstags-Theatro sub Friderico III. Vte Vorstell.* cap. 10. p. 426.

(l) BURGERMEISTER. *Cod. Dipl. Equestr.* Tom. I. p. 833.

(m) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 118. p. 921.

A. 1472. Carolus Stützheimensem pagum Hattstadiensium, Alsatiae nobilium, interitu ad Imperium redeuntem, a Friderico IV. Imperatore obtinuit, quem ille dein Reinholdo Volschio de Ober-Ehenheim tanquam subfeudum concessit. (*)

§. XXII.

A. 1473. Fridericus IV. Imp. Carolum Badæ invisit, ultra mensẽ cum eo versatus. Ibidem Rupertum Argentinensem Antistitem de Episcopatu & regalibus investivit. Marchio dein Cæsarem comitatus est Argentinam, & inde Treviros, (n) ubi Carolus Audax, Burgundiæ Dux, a Friderico Imp. Geldrici Ducatus investituram accepit. (o) Burgundi magnificentiam in Conventu hoc mire extollunt illius temporis Annales. (p)

Acta ab
A. 1473.

A. 1474. Carolus Margarethæ Albæ feminarum Abbatissæ literas commendatitias ad Episcopum Spirensẽ, pro obtinenda confirmatione concessit, simulque Steinensem Scultetum monasterio præfectum assignavit. (q)

(*) De Stützheimensi hoc pago agit ALSATIA ILLUSTR. Tom. II. p. 259.

(n) PETRI *Suevia Eccles.* pag. 679. KOENIGSHOV. *Contin.* p. 368. PARALIPOM. URSPERG. pag. 326. LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 112. pag. 892. MÜLLER. in *Reichstags-Theatro sub Friderico III.* *Vie Vorstell.* cap. 52. p. 556.

(o) MAPPY *Annales Clivie Ducum* Tom. III. p. 22.

(p) COMINAEUS Lib. II. cap. 8.

(q) *Scriptum Bada-Badensium contra Frauenalb Documentor.* p. 110.

CAROL. I.

Idem eodem anno legatos suos cum Electoris Palatini legatis ad Carolum, Burgundiæ Ducem, misit Brisacum, quum hic Brisgovicas & Alfaticas Domus Auftriacæ terras a Sigismundo Archiduce A. 1469. oppigneratas, (r) inviseret. Sed & paulo post Marchio nuntios misit Basileam, qui de Brisgovia & Alfatia Auftriaca, ex manibus Caroli Audacis liberanda cum Sigismundo Archiduce, cum Basiliensi & Argentinensi Episcopis, cum Civitatibus & Electore Palatino deliberarent. Paulo post in Conventu Constantiæ, Martio mense, conventum, ut Carolo Audaci octogies mille florenorum summa redderetur, atque adeo Sundgovia & Brisgovia Auftriacæ ex ejus manibus reciperentur. Tum vero Sigismundus Auftriacæ Domus nomine renunciavit juribus in terras, quas Helvetii Auftriacis, Constantiensis Concilii tempore, abstulerant. (s)

Eodem anno Carolus legatos quoque suos ad Comitia Augustana ablegavit, (t) in quibus expeditio contra Carolum Burgundiæ Ducem, qui Novesium obsederat, decreta est. Carolus cum Christophoro filio in auxilium profectus est Cæsaris; cum
que

(r) Tschudi *Eydgenossische Geschichten* Part. II. Lib. XIV. p. 708. Stumpf. *Schweizer-Chronic* Lib. XIII. cap. 16. pag. 737. Pontus Heuterus *Rev. Burgund.* Lib. V. cap. 10.

(s) Urstis. *Chron. Basil.* Lib. VI. cap. 5. p. 437. Herzog. *Chron. Alfat.* Lib. II. pag. 121.

(t) Lehmann. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 113. p. 901.

que exercitus Imperii, relicta Colonia, contenderet Novesium ipse cum Friderico Imp. & Alberto Brandenburg. aliisque Principibus novissimum secutus est agmen. (u)

§. XXIII.

Motus hi induxerunt Carolum nostrum, ut eodem anno 1474. Ortenaviæ Nobiles, ab Imperio pendentes, ad XV. annorum fœdus ineundum impelleret. Primordia hæc Corporis Equestris Ortenaviæ; Corporis Equestr. Ortenav. origo. cujus finis erat securitas publica, Austregarum introductio; Pacis publicæ primitiæ. Constitutus est Director, (*Hauptmann*) qui cum assessoribus lites dijudicaret, ferretque sententias. Windeckii, Bachii, Rœdereri, Stauffenbergii, Schauenburgii, Neuensteinii, Pfauii, Kroschweylerii, præcipua erant novi hujus corporis membra, quod ad Comitia olim Cæsar vocavit. (x)

§. XXIV.

Carolus partes aliquas vici Königschaffhausen comparavit; Castrum Heidweiler cum vicis Balrechten & Dottingen permutavit, quos deinceps Trutperto, Dynastæ in Stauffen, dedit in feudum. Accessiones terrarum.

Tom. II.

A a

(u) FUGGER *Oesterr. Ehrenspiegel*. Lib. v. cap. 24. p. 815.(x) DATT *de pace publica* Lib. III. cap. 6. num. 14. pag. 543. & Lib. V. cap. 4. num. 18. pag. 583.

CAROL. I.

Ginglingam cum pacto retrovendendi acquisivit. Bickenfohl, Nimburg, Bottingen & vici Weiler tertiam partem coëmit. (y)

Vicum Ottenbrunn cum juribus annexis suo & Bernardi fratris nomine Wolffio Abbati Conventuique Hirsaugiensi tradidit A. 1457. vicosque Huftatt, Wiler, Scheltpron & Hohenwart in compensationem accepit. (z)

§. XXV.

Mors & Character.

A. 1475. Carolus I. obiit peste, Badæque sepultus est. (a) Princeps togatis & sagatis virtutibus Principes inter Badenses conspicuus, apud Fridericum Cæsarem affinem gratiosus; apud Ordines Imperii auctoritate pollens; ob æquitatis famam gravissimis Imperii negotiis adhibitus. AENEAS SYLVIUS, (b) virtutis ejus bellicæ præco, clarissimis Germaniæ sui temporis Ducibus, Friderico Palatino Electori & Alberto, Austriæ Archiduci eum annumerat; quos omnium judicio habitos fuisse dignos ait, qui copiis contra Turcas educendis præficerentur.

(y) Loca sunt Marchionatus Hachbergæ.

(z) BESOLDUS *Document. Wirtenb.* p. 586.

(a) JUNGLERUS in *narratione genealogica Mscrpt. Domus Badensis*. Caroli I. & patris ejus Jacobi vitas delineatas vide in *Programm. Cel. SACHSII* A. 1757. seq.

(b) Libello de Germania cap. 67.

Reprehendas in Carolo, quod animo non satis firmus & constans, in colenda tamen Imperatoris, Principis inconstantis & debilis, amicitia constantior, consilia sua ad voluntatem ejus plerumque direxit; promovendis Cæsaris commodis potius, quam suis intentus. Turbis, a quibus ille medius & spectator tranquillus abstinere potuisset, absque necessitate se immiscuit; id quod Moguntina ejus bella satis demonstrant. In utroque comparuit, Cæsari ut placeret ac Papæ.

§. XXVI.

Uxor Caroli I. fuit Catharina, Ernesti ferrei Archiducis Uxor & Liberi. Austriae filia, quæ voluntate & consilio Friderici IV. Imperatoris & Alberti Austriae Ducis, fratrum suorum ei desponsata A. 1446.

Fratres forori XXX mille Ducatorum florenorum promittunt. Jacobus Marchio totidem filio Carolo promittit & pignoris loco Dynastias Hachberg & Höhingen, quartam partem Dynastiarum Mahlberg & Lahr ei concedit.

Catharina una cum Imperatrice Eleonora & legato Pontificis A. 1463. operam dedit, ut inter Fridericum Imperatorem & fratrem ejus Albertum restitueretur concordia. (c) Obiit A. 1493. d. XI. Septembr.

Tom. II.

A a 2

(c) ROO *Histor. Austr. FUGGERI Ehrensp.* Lib. VII. pag. 272. sed uterque Catharinam nostram erronee *Margaretham* adpellant.

CAROL. I.

Ex ea Carolo nati sunt Christophorus, Albertus, Fridericus, de quibus singulis infra differimus.

Unica, quam novimus, filia Caroli, Zimburga, A. 1468. desponsata fuit Engelberto, Nassoviae Comiti, filio Johannis Ehrenbreitsteini, conciliante Johanne Trevirensi Electore, Zimburgae patruo. (d) Engelbertus ex matrimonio cum Zimburga nullam sobolem reliquit.

(d) Infr. extat in Tabular. Bada-Badenfi. MIRAEUS *Opp. Dipl.* Tom. I. p. 219, Zimburgam hanc vocat *Lutgardem*.

CAPUT IV.

B. BERNHARDUS.

§. I.

ost Carolum, ejus vitam exposui, Bern-
hardus fuit primus filiorum Jacobi; spe-
cie oris & corporis dignitate conspi-
cuus; sanctimonia vitæ ad posteros cla-
rus. Nativitatis ejus annus non liquet.

Bernhar-
dus regi-
men fra-
tri relin-
quit.

Pater moriens A. 1453. instituit testamento, ut Georgius in Ca-
roli, vel Bernhardi, fratrum seniorum, vel in Cæsarea aliave Au-
la educaretur, quam diu vigesimum quartum ætatis annum non
attigisset. Bernhardus ergo patre moriente major ætate jam
fuit. Unde & ipse feuda Moguntina & Spirensia A. 1454. acce-
pit. (a) Assignavit ei Jacobus civitates & præfecturas Pforz-

Aa 3

(a) JOANNIS AD SERARIUM *de Rebus Mogunt.* Lib. V. pag. 765. Unde
ante A. 1438. natus fuit Bernhardus.

B. BERN.

heim, Stein, Remchingen, Waldeck, Liebenzell, Altensteig & Besigheim cum vicis inde pendentibus. Georgius frater junior, terris, quas acceperat, in gratiam Caroli & Bernhardi fratrum seniorum, renuntiavit.

Magdalena, Caroli VII. Regis Galliae filia, destinata fuerat sponsa Bernhardo; (*b*) at sponsus, vitam eremiticam eligens, Carolo fratri terrarum, quas possederat, possessionem (*c*) hoc tradidit anno; cum sociis duobus secessurus in eremum.

§. II.

In itinere
Italico
obit, in-
ter Divos
relatus.

Consilia hæc Bernhardi interruptit Fridericus IV. Imperator, qui eum ad omnes Europæ Principes, sacri contra Turcas belli ut classicum caneret, misit legatum. (*d*) Turcæ anno præcedenti Orientale Græcorum occupaverant Imperium. Bernhar-

(*b*) Magdalena hæc deinceps quoque desponsata Ladislao, Hungariæ & Bohemiarum Regina, qui sponsus decessit. Uxor denique Gastonis Fuxensis facta est. AENEAE SYLVII *Histor. Bohem.* cap. 69.

(*c*) Jus in terras integrum sibi servasse Bernardum, vel ex solo documento de A. 1457. apud BESOLDVM *Docum. rediviv. Wirtemberg.* P.I. pag. 363. seq. apparet. Sed nec alia diplomata idem probantia desunt.

(*d*) AGOSTINO DELLA CHIESA *Corona Reale di Savoia*, qui eum vocat *Presidente del Imperator Frederico III.*

dus a Gallia fecit initium, ubi Carolum VII. Regem, quem fo-
cerum habere debuerat, adiit. Circa Kalendas Quintileis
A. 1458. Sabaudia Ducem Augustæ Taurinorum invisit Lu-
dovicum, filium Amedei VIII. qui ex Comite Dux a Sigis-
mundo Imp. atque deinceps a Concilio Basiliensi ex Duce
Pontifex Rom. sub Felicis V. nomine electus est. In Aula hac
honorifice exceptus cum brevem post moram inde progressurus
esset ad Calixtum III. Pontif. Romam, in Montis Calerii oppi-
do ad Padum, vix tribus milliaribus supra Taurinum, subito
morbo correptus, in Franciscanorum monasterio eodem anno
decessit (e) atque in Collegiata Ecclesia S. Mariæ sepultus est,
prope majus altare; (f) A. 1469. a Sixto IV. Pont. inter Divos

(e) ANONYMUS PALAT. MS. supra jam allegatus, pag. 262. tradit Bern-
hardum cum duobus ex Inferiore Nobilitate itineris comitibus, quorum
unus dicitur Schellenbergius, interiisse in itinere sacro, quod per mare
in terram sanctam suscepit. PHILIBERTUS PINGONIUS in *Chro-
nica Augustæ Taurinorum* de Bernardo ad veritatis normam hæc scri-
bit: „ A. 1458. mensis Julii initio Bernardus Badensis Marchio sancti-
„ monia vitæ ac natalibus clarus Taurinum ingreditur; qui postmo-
„ dum, suscepto ad pietatem itinere, Montiscalerii morbo interrumpitur
„ & morte prævenitur. Obiit XV. Julii & ob toties repetita
„ varia miracula inter Divos est habitus., Conf. quoque AGOSTINO
„ dict. loc.

(f) Jussit Bernhardus, ut in Ecclesia hac sine impensis terræ mandaretur.
Frater tamen ibidem ei condi jussit monumentum, teste PISTORIO in

B. BERN.

relatus. Consecrationis ejus acta in Chartophylacio Vicensi Episcopatus Metensis, custodiuntur. Frater Georgius, Metensis Antistes, imaginem ejus in Ecclesia Vicensi servavit. (g) In Abbatia S. Vitonis apud Virodunenfes magna quoque B. Bernardi veneratio. (h)

§. III.

Mores
ejus.

Mores ejus præter alios expressit Trithemius, (i) & Charta, qua Sixtus IV. Bernhardum A. 1478. Thaumaturgum declarat. (k)

Oratione II. de vita Jacobi Marchionis p. 131. ubi in anno mortis cum plerisque errat A. 1459. eum obiisse scribens.

(g) VOLZYZ *Histoire de la Victoire d'Antoine Duc de Lorraine contre les mescreans Lutheriens du Pays d'Aulfays* Lib. I. cap. 10. MEVRISSE *Hist. des Eveques de Metz* Lib. III. p. 569.

(h) CALMET *Hist. de Lorraine* Tom. II. p. 705.

(i) *Chron. Hirfang.* ad A. 1465. p. 459. sq.

(k) ANTONIVS MOMBELLVS Civitatis Montiscalerii Patricius librum de vita ejus conscripsit, cujus rubrum: *La Corte santificata dalla vita & dalle virtu del B. Bernardo Marchese di Baden, Prolettore della Citta di Moncalieri.* Taurini 1722. 4to. Idem MOMBELLVS Poëma de B. Bernardo scripsit, & Serenissimo Marchioni Ludovico Badensi dedicavit, quod Poëma Biographiæ annexum. Ante eum JO. BAPT. PLANCARDI Italico quoque sermone Beati Bernardi vitam conscripsit; quem librum in idioma Teutonicum transtulit JO. HORNIG. e societate Jesu, qt. Argentinæ A. 1686. Georgius Metensis Episcopus, frater Bernardi,

Pontifex hic Bulla A. 1480. data Eporegiensi injunxit Episcopo, ut in vitam & miracula Bernhaldi inquireret. Inquisitio instituta A. 1481. a Guillermino Catya, juris utriusque Doctore & Archidiacono Taurinensi, Sedis Apostolicæ Protonotario & Episcopi Taurinensis Vicario, qui, auditis testibus, XXXVIII. miracula, in Diœcesi Taurinensi facta, collegit. Pontifex ea de re Chartam misit ad Marchionem Badensem, fratrem defuncti, (l) quæ cum cilicio in Bada-Durlacensi Tabulario servatur. (m)

Ex scriptoribus domesticis Bernhardum FRANCISCUS IRENICUS extulit. (n)

Tom. II.

Bb

A. 1478. ad Senatum Moncaleriemsem nuncios miserat de canonisatione fratris deliberaturus cum illo. Literas Georgii vid. ap. MOMBELLVM dict. loc. p. 115. sq.

(l) PISTORIUS in *Orat. II. de vita & morte Jacobi March.* p. 132.

(m) HORNIG. p. 12. ait: Pœnitentiariam vestem Bernhaldi adhuc in Ecclesia Moncaleriemsi servari.

(n) *Exegetis Germaniæ* Lib. III. Cap. 101. „Hic, inquit, ob omni fœditate remotus, postquam mundi immundi vias ingrediebatur, solum ad imitandum sibi Christum quæsit, omnem antecessorum religionem superavit, futuris exemplum reliquit. Hujus vita simplex, incorrupta, ac nulla vitiorum pravitate irretita aut offensa erat. Hic universis renunciavit voluptatibus, veræ religionis sacramentum sequebatur. Quicquid ad divinæ majestatis cultum attinebat, ab illo nihil videmus prætermisum: nullus sœcularis huic in delicto mortali surrepsit: penitus etiam sese a sœculari negotio, divinis muneribus alioqui destinatus, subtraxit: patrimonium

B. BERN.

§. IV.

Nummi,

Perennibus metallis memoriam & imaginem ejus inculpi curavit Christophorus Marchio, Beati nepos ex fratre. Diversi quatuor nummi alii supersunt, Marchionis hujus jussu excusi, quos in nummorum Badensium serie suo loco proferimus.

„ amore Christi, ut nunquam ab eo oculos haberet remotos, libere suis fra-
 „ tribus addixit, iis contentus tantum, quæ ad vitæ suæ sustentationem ac
 „ tutelam necessaria requirebantur. Hunc inde per hujus sæculi tenebras
 „ raptum, vitæ suæ finis consentaneus excepit, postquam sibi bonis operi-
 „ bus, nobis exemplo respondebat, ac satisfecit, memoriam suam consecra-
 „ vit sempiternam: in oppido Lotharingiæ, Mumpelir dicto, inæstimandis
 „ coruscat miraculis: visum cæcis restituit, auditum surdis reparat, nulli
 „ oculos ad eum tenenti patrocinium denegat; Hunc jam votis expetimus,
 „ ad nostram salutem sevocamus: Et quicquid tristius accidit, auspicio ejus
 „ auspiciatissimo ac omine corrigimus. „ Errat IRENICVS dupliciter,
 Montis Calerium, Pedemontii oppidum, in quo Bernhardus decessit, Mum-
 pelir vocat & in Lotharingia constituit.

CAPUT V.
 JOHANNES II.
 TREVIRENSIS ELECTOR.

§. I.

Johannes, tertio-genitus (a) Jacobi I. filius, (b) Johannis
initia.
 ex sententia Genealogorum natus est d. IX.
 Febr. A. 1430. TRITHEMIUS diem
 XIV. Junii ponit. (c)

Johannes a prima ætate ecclesiastico statui destinatus fuit
 a patre. Hic testamento annuam ei assignavit pensionem; cujus

Tom. II.

Bb 2

- (a) Johannem Carolo & Bernhardo fratribus ætate fuisse minorem, facile perspicimus, quod his inter se terras partientibus, Johannes ad Ecclesiam transiit. In testamento patris Jacobi Johannes Bernhardo fratri postponitur.
- (b) Duplicem errorem errat BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 290. ubi Johannem Bernhaldi Marchionis & Margarethæ Lotharingicæ filium scribit.
- (c) *Chron. Hirsaug.* ad A. 1430. Scriptor hic qui in definiendo die natali Jo-

JOH. II.

dimidia pars, simulac beneficium ecclesiasticum obtinuerit, cessaret: altera quoque extingueretur, si ad Episcopatum pervenerit.

Juvenis ille nondum confirmatæ ætatis in Moguntina, Trevirensi & Argentinenfi Ecclesiis Canonicatus accepit. (d)

§. II.

Fit Elector Trevirensis,

A. 1456. (e) mortuo Jacobo Sirckano, Electore Trevirensi, a XV. Canonicis Capitularibus Archiepiscopus designatus est, die XXI. mensis Junii. (f) Ex opposita parte quatuor ele-

---

hannis Archiepisc. horam cum minut. notat, sibi ipsi contrariatur. A. 1456. ubi de electione ejus in Archiepiscopum agit, nonnisi XXII. ætatis annos ei tribuit. A. 1503. quo obiit Johannes, LXXIX. annos eum complevisse scribit.

(d) SERARIUS *Reum Moguntiacarum* Tom. II. p. 339.

(e) PETRVS MERSSAËVS CRATEPOLIVS in *Catalogo Archiepiscoporum Trevir.* Cap. 100. electionem hanc in A. 1449. Basiliensis Lexici Concinnatores in A. 1451. Johannis electionem rejiciunt, quibus annis superstes fuit Jacobus, Johannis decessor, uti diplomata apud HONTHEMIVM ostendunt. In Instrumento renuntiationis, quo Georgius Marchio renuntiat suis juribus A. 1454. Johannes adhuc vocatur Marchio, & Alberto Brandenburgico postponitur. AENEAS SYLVIVS in *descriptione Germaniæ* Cap. 13. electionem ejus sub Calixto III. ponit, qui nonnisi A. 1455. creatus est Papa.

(f) GESTA TREVIR. *Mscpt.* apud HONTHEM. *Hist. Trevir. Dipl.* Tom. II. p. 426. not. a). TRITHEMIVS *Chron. Hirsaug.* ad A. 1456. BROWER.

gerant Johannem, ex Bavariae Ducibus, Stephani filium, cui Philippus Burgundiae Dux, Princeps vicinus & potens, maxime cupiebat. (g) Alii Diethero Isenburgico adhærebant, Ecclesiae Moguntinae & Trevirensis Canonico, qui dein ad Moguntinam sedem evectus. At suffragiorum numero & auctoritate præstabant, qui Archiepiscopum postulabant (h) Johannem nostrum Badensem, quem præter natalium splendorem, ingenii vires morumque suavitas commendarunt præ aliis. (i)

Bb 3

Annal. Trev. Lib. XIX. p. 219. add. Inscriptio apud BROWER. loc. cit. pag. 306.

- (g) ANONYMVS PALAT. p. 185. Johannem hunc Palatinum neque TRITHEMIVS, neque GESTORVM TREVIRENSIVM *Auctor Anonymus* memorant; qui Dietherum modo Isenburgicum Johannis Badensis æmulum produunt; at meminit ejus AENEAS SYLVIVS, qui de electione hac Trevirensium ita scribit loco allegato: „ Cujus (Johannis) ætatis defectum singularis virtus redemit & majorum suorum imagines suppleverunt. Nam familia Badensis, claris illustrata titulis, nullum unquam non egregie sapientem virum produxit. Annuit votis Capituli Rom. Præful, quamvis Philippus, Burgundionum princeps potentissimus, ac de Romana Ecclesia optime meritus, alium ex Domo Bavariae in illa ecclesia peteret, suis circumdata dominiis, Pontificem. Add. cap. 75.
- (h) Johannes tum circiter XXVI. annos habebat, unde postulari, non eligi poterat, adeoque dispensatione Summi Pont. opus habuerat.
- (i) GESTORVM TREVIR. *Auctor optimæ eum indolis & acuti ingenii pro*

Hic altero statim post electionem die, comitante Carolo Marchione fratre, palatium ingressus, plura Ecclesiae Trevirensis Castra in possessionem accepit. Missis Romam legatis, magno labore, gravibusque impensis a Calixto III. Pontifice confirmationem obtinuit, quam Dietherus, æmulus ejus impedire studuerat. (k). Die XXV. Oct. a Pontifice Maximo ornatus est Pallio. A. 1462. consecratus est Sarburgi a Georgio fratre suo, Antifite Metensi. Quo anno etiam triga fratrum, Carolo, Georgio & Marco comitatus, pompa solenni Urbem Trevirensis intravit, more majorum. Cives in ejus verba jurant. (l)

---

sua ætate adolescentem adpellat. TRITHEMIVS ad A. 1456. principem eum mansuetissimum, liberalem, affabilem, justum & rectum, amatorem cleri, defensorem pauperum, ac magnificum conservatorem subditorum agnoscit.

(k) GESTA TREVIRENSIA *Msspt.* apud HONTHEIM. *Hist. Trevir. Dipl.* Tom. II. pag. 426. not. a. JOANNIS AD SERARIUM *Rerum Mogunt.* Lib. V. pag. 771. KYRIANDER in *Annalibus Augustæ Trevirorum* Parte XV. pag. 206.

(l) GESTA TREVIR. cap. 170. in HONTHEMII *Prodromo Histor. Trevir.* Parte altera p. 853. & 854. KYRIANDER loco alleg. p. 206. seqq. BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 291. & 293. In anno consecrationis dissentiunt scriptores: KYRIANDER ad A. 1458. *Autor Anonymus GESTOR. TREVIR.* ad A. 1452. eam refert.

§. III.

Johannes ex Badensium stirpe in Trevirensi sede fuit primus Elector. BERNHARDUS ZECHIUS (m) jam A. 1436. Jacobum quendam ex Marchionibus Badæ, Genealogiæ Badensi & Archiepiscoporum Trevirensium Catalogo ignotum, Archipræsulem constituit, quem ex Saxonice Electoralibus actis eruisse se putavit; miratus, ante se observasse neminem, tres ex Badensi Domino Marchiones intra LXX. annos Trevirensi occupasse solium, Jacobum nempe suum, quem profert, Johannem & Johannis ex fratre pronepotem Jacobum. Verum enimvero efficto suo Jacobo Badensi Zechius ea omnia adscribit, quæ Jacobo ex Sirckiiis Lotharingicis, decessori Johannis, haud dubie tribuenda. Hic enim Burgundiæ Ducem Ducesque Saxonie, Cæsareus arbiter, Confluentiam invitavit, ut eorum lites dirimeret. Hic pacta cum Wilhelmo Duce Saxonie inivit. Sirckius Rabano, Archiepiscopatum resignanti, successit, atque adeo inter eos Jacobus Badensis non invenit locum. (n) Non alius profecto illis temporibus vixerat Marchio, quam Jacobus, pater Johannis, qui omnem Mar-

Primus
exBaden-
sium stir-
pe.

(m) *Europaischer Herold* Tom. I. p. 502.

(n) PETR. MERSSAEVS CRATEPOLIVS in *Catalogo Electorum Ecclesiast.* in GVALTERI (*Gruteri*) *Chronico Chronicorum Ecclesiast.* Tom. I. pag. 1470.

Joh. II.

chionatum tenuerat solus. Ab axioma *Serenitatis*, (o) quo Wilhelmus Saxoniae Dux Jacobum Sirckium compellat, Zechianae conjecturae nullum pondus accedit. Axioma hoc Principibus secularibus tum nondum erat solenne; nec in ipsa Badensi Domo receptum ante Christophorum Marchionem. Baltheus, in sigillo conspicuus, ad quem Zechius praesertim quoque provocat, nihil aliud quam similitudinem inter Insignia Sirckiana & Badensia indicat. Insigne hoc Sirckii non modo cum Domo Badensi, sed & cum Argentinatibus, aliisque multis commune est. Florentissimi rerum Trevirensium scriptores, BROWERVS, (p) CRATEPOLIVS, (q) HONTHEMIVS, (r) Jacobum hunc Zechianum ignorant, quem profecto Genealogicae & Chronologicae rationes excludunt.

§. IV.

Acta ab
A. 1457.

Initio regiminis foedus Comitum, Dynastarum, Nobilium ac Civitatum Dioecesis Trevirensis, pro defensione mutua jurium ac libertatum suarum initum, auctoritate Calixti III. Pontificis & Friderici IV. Imperatoris dissolvit Johannes. Cum civitatibus,

(o) *Durchlauchter.*(p) *Annalium Trevir.* Tom. II. p. 279.

(q) In Catalogo loc. alleg.

(r) *HIST. TREVIR.* Tom. II. p. 389.

tibus, arcibusque Nobiles in obsequium Archiepiscopi redierunt. (s)

A. 1458. Vindobonam iter instituit, ibique de feudis & regalibus solenniter investitus, præter veterum privilegiorum confirmationem, nova ab Imperatore jura obtinuit. (t)

In Moguntino bello, Johannes una cum Carolo & Georgio ^{Bellum Moguntinum.} fratribus Adolpho contra Dietherum adhæsit, uti supra ostensum. Adolphus quartam Lansteinensis vectigalis partem pro sumtibus in bellum factis, oppigneravit Johanni, addita potestate quartam hanc colligendi, simulac Lansteinium Diethero fuerit ereptum. (u) Oppidum hoc, Confluentiæ vicinum, Dietherus firmaverat præfidiis, indeque in subjectam regionem frequentes cædes & rapinas agebat. Johannes defendendis suis finibus, & occupando vectigali, in quod jus acceperat, valido exercitu collecto, A. 1462. Lansteinium bis obsedit; at Palatinis fortiter se defendentibus, re

Tom. II.

Cc

(s) Tabulas hujus fœderis cum mandato Frid. IV. Imp. exhibet HONTHEIM. *Cod. Dipl. Trevir.* Tom. II. p. 423. & 428. Addatur KYRIANDER *Anal.* Part. XV. pag. 208. & BROWERVS *Anal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 291.

(t) Diplomata] exhibet HONTHEIM. loc. alleg. num. 840. Adde GESTA TREVIROR. in ejusdem *Prodromo Histor. Trevir.* Part. II. p. 853.

(u) Data est Charta Kalendis Januarii 1462. JOANNIS AD HELWICHIVM de *Diffidio Mogunt.* in SERARII *Rev. Mogunt.* Tom. II. pag. 162.

Joh. II.

infecta discessit. (x) Moguntinæ hæ turbæ anno sequenti transactione sopitæ sunt. (y)

Diurnas autem cum Trevirensi Civitate lites A. 1469. Johannes denique ea lege composuit, ut suprema jurisdictione facta ac civili retenta, Scabinos creandi, triumque ex opificum tribus magistrorum constituendorum servata potestate, cetera cum urbis magistratu communicaret, civesque a pedagio & ripatico ad tempus liberos pronuntiaret. (z)

Eodem anno Johannes liberorum Caroli fratris sponsalia magnifico apparatu celebravit Confluentiæ. Zimburgam neptem Engelberto, Nassoviæ Comiti; Ottiliam, Philippi Catimelibocensis Comitis filiam, Christophoro collocavit, ex fratre Carolo nepoti. (a)

§. V.

Acta ab
A. 1470.

A. 1470. lites Johannem inter Trevirenses & Fridericum Palatinum Electorem, ut Spanheimensem Comitem, de jure in Mosellam agitatae, Georgii, ex Badensium familia Metensis Episcopi, sententia compositæ fuerunt. Georgius Regale hujus

(x) TRITHEMIVS *Chron. Hirsaug.* ad A. 1462.

(y) Vid. supra in vita CAROLI March.

(z) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 297. KYRIANDER loco alleg. pag. 210. conventionem hanc conceptam quidem, sed non impletam fuisse tradit.

(a) BROWER. loc. alleg.

fluminis a rivo *Dillemerbach* infra *Remich* usque ad Rhenum, Electori atque Ecclesiae Trevirensi competere & ablatas piscatoribus Spanheimensibus res jure captas fuisse censuit. (b)

A. 1471. ad Comitiam Ratisbonensiam cum Marco fratre & lectissimo provincialium Comitatu profectus, institutis de bello Turcico deliberationibus interfuit. Ibidem ei & Moguntino atque Brandeburgico Electoribus cum Philippi Burgundiae Ducis oratoribus nata contentio; qui ante Electorum absentium legatos sibi locum vindicabant. Res ita transacta est, ut Burgundici legati ante faciem Caesaris, inter oratores regios, collocarentur. (c) Finitis Ratisbonensibus Comitibus Elector Caesarem Badam & inde Argentinam secutus est. (d)

Antiquissimam literarum apud Treviros scholam, qua apud Germanos nulla vetustior est, ampliare jam decreverat Archipraeful Jacobus. At successor Johannes A. 1472. executus est opus. Hic acceptis duobus aureorum millibus, quos negotio huic impenderat, Nicolai V. Pontificis literas, Jacobo Archiepiscopo jam A. 1454. concessas, Senatui Trevirensium tradidit & novas insuper a Sixto IV. Pontifice impetravit. Instituta est Universitas

Universitas
Trevirensis.

Tom. II.

Cc 2

(b) HONTHEIM, *Histor. Dipl. Trevir.* Tom. II. p. 453. num. 859.

(c) JO. ANT. CAMPANVS *Epistolar.* Lib. VI. Ep. XII. in FREHERI *Scriptor. Rer. Germ.* Tom. II. p. 296.

(d) KYRIANDER p. 207. *GESTA TREVIROR.* cap. 170.

Joh. II.

studiorum ac solenni Magistratus edicto nuntiata est orbi die XVI. Martii 1473. Cancellariatum ejus perpetuum sibi Antistes servavit. (e)

Eodem anno Cæsari, Treviros ad Comitata venienti, cum Christophoro ex fratre nepote & selectis aliquot nobilium turmis, magna pompa obviam processit Johannes, atque in sumtuoso illo Caroli Burgundi convivio secundum ab Imperatore tenuit locum. (f) Carolus promissam a Cæsare regiam cum non accepisset coronam, Trevis rediens, Archiepiscopales male habuit terras.

Circa id tempus Sixtus IV. Pontifex Abbatiam Prumiensem vicinam Johanni Archiepiscopo ad dies vitæ concessit; id quod Fridericus Imperator literis Augustæ datis, ratum habuit. (g)

§. VI.

Acta ab
A. 1474.

A. 1474. Fridericus Imperator quum Carolus Burgundus Novesium oppugnaret, exercitum ad urbem liberandam ad-

(e) KYRIANDER loco alleg. p. 268. sqq. HONTHEIM. *Histor. Treviror. Diplom.* Tom. II. p. 325. & 417. NELLERI *Jurisprudentia Trevirorum sub Germanis* in HONTHEIMI *Prodromo Historiæ Trevir.* Part. I. p. 527. & 539. sqq.

(f) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 300. & 302.

(g) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. p. 459. num. 864.

duxit. Johannes noster cum copiis eum secutus est, atque conflictui ad Novesium insequenti anno interfuit. (*h*)

A. 1476. cum Diethero Moguntino & Friderico Palatino, Electoribus, pactus est, ut a vectigalium in Rheno solutione nemo esset immunis, quo tollerentur abusus. (*i*)

A. 1477. Johannes una cum Georgio, Metensi Episcopo & Ludovico, Bavarizæ Duce, legatus a Cæsare in Belgium missus, confirmationem matrimonii Maximilianum inter Archiducem & Mariam Burgundicam, in Conventibus Ordinum, Gandavi & Lovanii habitis, obtinuit. Omnium Ordinum Proceres cum Johanne Archiepiscopo ejusque fratribus, Carolo & Georgio obviam Maximiliano progressi, Colonia Agrippina eum Gandavum deduxerunt, ubi pompa vere regia celebratæ sunt nuptiæ. (*k*)

Idem Elector brevi post cum Moguntino in Galliam a Maximiliano Archiduce missus est, de successione Burgundica terrarumque ablatarum restitutione cum Ludovico XI. Rege acturus. Hic Electoribus, Insulam venientibus, securitatem itineris denegavit; unde re infecta ad Maximilianum redierunt. (*l*)

C c 3

(*h*) BROWERVS pag. 304.

(*i*) HONTHEIM. pag. 467. & 470. num. 871. & 873.

(*k*) PONTVS HEYTERVS *Rerum Austriacar.* Lib. I. cap. 7. FVGGER.

Oesterr. Ehrensp. Lib. V. cap. 26. pag. 854. & BROWER. loc. cit. pag. 306.

(*l*) FVGGER loc. alleg. cap. 28. p. 877.

JOH. II.

A. 1478. exorto inter Civitatem Trevirensē & Manderfcheidios bello, quum dubio sæpe Marte pugnatum esset, Johannes Archiepiscopus inter eos pacem restituit. (m)

A. 1482. Matthias Corvinus, celebratissimus ille Hungariæ Rex, Præfuli nostro victoriam, quam Matthias Gerebius Croatiae præfectus a Turcis ad Savi ripam reportaverat, nuntiavit, addens: „Hujus victoriæ lætitiā cum Johanne se eo communicasse libentius, quod eum in Imperio principem unicū norit, qui prosperis rei Christianæ successibus vel maxime faveat.“ (n)

Eodem anno exorta apud Confluentinos seditio Capituli Trevirensis intercessione composita fuit. Senatus omnis cum selectis e civium ordine, ad Electoris genua prostratus, delictorum veniam petiit. (o)

§. VII.

Acta ab
A. 1486.

A. 1486. Johannes noster cum reliquis Electoribus Maximilianum Archiducem Francofurti Regem renuntiavit, eumque & Fridericum Imperatorem honorifico Comitatu, ad peragenda coronationis solennia profectus est Aquisgranum. (p) Ibi

(m) GESTA TREVIROR. cap. 186. in HONTHEM. *Prodrom.* Part. II. pag. 874.

(n) Literas has exhibet BROWERVS loc. alleg. p. 308.

(o) HONTHEIM loc. alleg. num. 871. & 873. p. 467. & 470.

(p) TRITHEMIVS ad h. A. & BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 308.

una cum Moguntino & Coloniensi coronam novo Regi imposuit. (q)

A. 1487. in Comitibus Noribergensibus auctoritate apud ordines & gratia floruit; pax publica ut firmaretur, fortiter contendens. (r)

A. 1488. cum Winnebergiis Nobilibus implicitus bello, Beilsteiniam arcem obsedit; sed Johannis Bavariae Ducis & Comitibus Wirtenbergæ interventu sunt compositæ lites. (s)

Eodem anno Johannes noster cum Archiepiscopo Coloniensi convenit, ut in decretis electionis Regis Romanorum Trevirensis & Coloniensis nomina sua alternatis vicibus, primo loco, subscriberent. Maximilianus Romanorum Rex quum ante biennium eligeretur, primus subscripsit Trevirensis. Unde jus primæ subscriptionis sequenti electione Coloniensi competiit. Eadem alternationis ratio observanda in posterum; ita tamen, ut Elector præfens absentis præferatur legatis; utque in suis quisque Archi-Cancellariatibus prælationis jure, Aurea Bulla firmato, utatur. (t)

(q) *Acta Coronationis* in FREHERI *Scriptor. Rev. Germ.* Tom. III. p. 31.

(r) BROWERVS loc. alleg. FVGGER in *Speculo Austr.* Lib. V. c. 34.

(s) GESTA TREVIROR. cap. 171. in HONTHEIMI *Prodromo* Part. II. pag. 855. KYRIANDER in *Annal.* Part. XV. p. 208.

(t) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. num. 876. pag. 475. Hodie Elector Trevirensis absque alternandi necessitate priori loco suffragium init, omnibusque Imperialibus decretis primus ipse subscribit. Alter-

JOH. II.

A. 1490. & 1492. varias cum Electoribus Rhenensibus de communi moneta aurea & de commercio Rhenano conventiones inivit. (u)

Jacobus
Bad.
Coadju-
tor.

A. 1493. Johannes noster Jacobum, Christophori Marchionis filium, adeoque fratris sui Caroli I. nepotem, futurum successorem elegit. Alexander VI. jus succedendi firmavit. Refragantibus quibusdam Canonicis, varias inter ambages, protracta res est, dum viveret Johannes. (x)

Hic A. 1495. Comitibus Wormatiensibus, in quibus denique Pax publica in perpetuum stabilita, interfuit. Impetravit Johannes diploma, quo cum veterum regalium confirmatione nova a Cæsare privilegia, & inter hæc D. Maximini Abbatem investiendi jus, accepit. (y)

§. VIII.

Bellum
Boppard.

A. 1497. natum est ei cum Boppardiensibus bellum. Boppardia, Imperialis quondam civitas, jam inde a Ludovici Bavari & Ca-

---

natio autem ad prærogativam in eundo, stando sedendoque usu restricta est. MOSER *Chur-Trierisches Staats-Recht* Cap. 4. §. 3. seqq.

(u) HONTHEIM loco alleg. num. 881. 882.

(x) *Ibidem* num. 883. pag. 491. TRITHHEMIVS *Chron. Hirsfaug.* ad A. 1500. & BROWER. loco alleg. p. 315.

(y) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. num. 886. 887. 888. pag. 494. sqq. add. BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 312.

& Caroli IV. temporibus Ecclesiæ Trevirensi oppignerata, ægre cum ferret libertatis jacturam, consilio nobilium Civitatis, quibus cum Archiepiscopo intercedebant lites, missis clam ad Comitum Wormatiensium A. 1495. legatis, insignia a Maximiliano Imperatore privilegia, in scio Electore, impetraverat. Revocavit ea paulo post Cæsar. At Boppardenses, ejecto Archiepiscopi Sculteto, Arcem Boppardensem, mediocri præsidio firmatam, obsederunt. Johannes, vocatis in auxilium Philippo Palatino Electore, Wilhelmo Hassiæ Landgravio, Christophoro Marchione Badensi aliisque Principibus, cum duodecies mille militum exercitu Boppardiam obsidione cinxit & in potestatem accepit. Johannes, Palatinus Comes, lineæ Simmerensis, deditionis leges conscripsit, quibus inter alia cautum est, ut Boppardenses, salva vita, honoribus & bonis Civitatem Archiepiscopo cum omni jurisdictione & imperio traderent. Johannes autem impensarum nomine, magnas pecuniæ summas Principibus sociis erogavit, quo factum, ut exhausto ærario, Trevirensis ecclesiam debitis oneraret. (z)

Tom. II.

Dd

(z) TRITHEMIVS ad A. 1497. pag. 564. & *Acta* apud HONTHHEMIVM *Histol. Diplom. Trevir.* Tom. II. pag. 501. seqq. add. BROWER. loc. alleg. p. 314. sq. & GESTA TREVIR. cap. 171. in HONTHHEM. *Prodromo Histol. Trevir.* Part. II. p. 854.

Joh. II.

§. IX.

Obitus.

Obiit Johannes septuagenarius senex A. 1503. die IX. Febr. (a) Pontificatus sui A. XLVII. ætatis LXXIII. (b) Pulveris pyrii incendio, supra conclave, in quo versabatur, Cochemii quadriennio ante obitum orto, imminens vitæ periculum evaserat. Corpus ejus ex Ehrenbreitsteinia arce Confluentiam translatum, atque in S. Nicolai Choro summi templi conditum est, quod ipse sibi dum viveret, exstruxit. (c)

§. X.

Chara-
cter.

Liberalitatem ejus atque justitiam celebrant rerum Trevi-

(a) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 318. TRITHEMIVS ad A. 1503. XIX. Febr. obiisse tradit Johannem, sed perperam.

(b) Errat TRITHEMIVS loco alleg. qui LVII. annis eum præfuisse atque LXXIX. ætatis annos complexisse dicit. Errat quoque PETRVS MERSAEVS CRATEPOLIVS, qui in *Catalogo Archiepiscoporum Trevirensium* §. 100. ætatis LXXIX. Pontificatus LIII. annos ei assignat. Ipse BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 318. male Johannem ne septuagesimum quidem annum attigisse scribit, deceptus, uti videtur, auctoritate TRITHEMII, qui eum annum ætatis XXII. agentem electum fuisse Archiepiscopum prodidit, contra quæ notavimus supra, ubi de die natali & de electionis tempore Johannis Archiepisc. plura disseruimus.

(c) BROWERVS loc. alleg.

rensum scriptores. (*d*) Literas amavit, quibus a teneris assueverat, ipsosque literatos summo favore & gratia profecutus est. Præclaram juris peritiam ejus Commentarius Juris Treverici, testatur, quem A. 1488. publici juris fecit. (*e*) Apud Imperii Ordines propter æquitatem suam & multiplicem rerum experientiam maxima auctoritate floruit. (*f*) Reprehenditur, quod grave æs alienum reliquerit; (*g*) quæ temporum injuriæ & cala-

Tom. II.

Dd 2

(*d*) TRITHEMIVS ad A. 1456. & BROWERVS loc. alleg.

(*e*) BROWER. *Annual. Trevir.* Lib. XIX. p. 309.

(*f*) PETRVS MERSSAËVS CRATEPOLIVS loc. alleg.

(*g*) TRITHEMIVS ad A. 1503. hac de re ita scribit: „ Reliquit Ecclesiam
 „ fatis tenuem, & ære non parum gravatam alieno, cujus inopiæ cau-
 „ sam nonnulli triplicem assignarunt. Prima fuit bellum, quod cum
 „ Boppardiensibus habuit, in quo plus quam centum florenorum millia
 „ expendit. Secunda fuit nimia ejus in alienos clementia, quippe qui
 „ multis multa contulit ingratis, & qui nihil tale vel ab eo, vel ab
 „ Ecclesia Trevirorum meruerunt. Ex cujus ore paucis ante obitum
 „ mensibus audivi: Nihil, inquiebat, magis cruciat animum meum,
 „ quam eorum ingratitude, quibus non merentibus benefeci: quoniam
 „ ecce, quos exaltavi de stercore, fecique magnos & divites, jam con-
 „ temnunt me, & partes contra me sequuntur mihi adversas. Causam
 „ deficientiæ tertiam suorum quidam Alchimistarum deceptionibus ad-
 „ scribentes, eum plus quam 30000. flor. in ea vanitate referunt ex-
 „ pendisse. Quam ipse de se opinionem suorum & novit & redarguit
 „ esse falsam, asserens, me aliquando præfente, sub jurejurando, quod

JOH. II.

mitati adscripseris. Laudandus, quod insignes Ecclesiæ Trevirensis ditiones, a decessoribus oppigneratas, redemit; novisque Ecclesiam suam possessionibus auxit; (h) magnificis operibus diocæsin exornavit, arces plurimas, ruinam minitantes, refecit, alias de novo exstruxit, atque Trevirense palatium & Francofurtanum, ut & curiam Confluentinam restituit. (i) Memorabilis inprimis puteus, quem A. 1481. in Castro suo Ehrenbreitstein magnis impensis per rupes paravit; opus stupendum, cujus memoriam solenne monumentum & inscriptio hodieque conservat. (k) Idem

---

„ in Alchimistarum schola, ne dicam Sophistria, quingentos & non plures, magistris errorum discipulus instituendus exposuisset auri flores. Sit ita vel non sit, tribus calamitatibus pressum confat, quarum occasione pauper evasit.

(h) KYRIANDER *Annal. de Augusta Trever.* Part. XV. p. 207. & 208. BROW. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 306. & Lib. XX. pag. 318. & 319.

(i) KYRIANDER loco alleg. *GESTA TREVIRORVM* cap. 171. BROWER. loc. cit. p. 306. & 307.

(k) Inscriptio Ehrenbreitsteinianæ arcis hæc est: ANNO DOMINI MCCCCLXXXI. VIII. MARTII JOHANNES EX ILLUSTRIBUS JACOBO MARCHIONE BADENSI ET CATHARINA LOTHARINGIÆ DUCISSA NATUS TREVERORUM ARCHIEPISCOPUS INTER PLURIMA IN HOC ET CAETERIS ECCLESIAE CASTRIS EXIMIE A SE COMPLETA EDIFICIA HOC IN LOCO SCISSIS PETRIS

salutaribus edictis disciplinam ecclesiasticam emendavit, monachos atque moniales ad severiorem vitam adegit, multaque præclara faciendis rite moribus constituit. (l) Omni gubernationis tempore, si Boppardienfes & alios minoris momento motus excipias, pacem nutrit, (m) in quoque cum finitimis foedere firmavit.

§. XI.

Enimvero jam A. 1457. Unioni Electorum accessit. (n) Fœdera.
A. 1458. cum Dietero, Coloniensi Electore, peculiare amici-

D d 3

AQUAM PRIMUS EXQUIRERE COEPIT DEMUM
POST LABORES ET SUMPTUS IMMENSOS AQUA
ABUNDE INVENTA TALITER ET FONTIS ET
CIRCUMPOSITAE TERRIS OPUS CONSUMMAVIT
ANNO DOMINI MCCCCLXXXIII. MENSE SEPTEMBRI
PONTIFICATUS SUI XXIX. EST FONTIS
PROFUNDITAS CCLXXX. PEDVM. BROW. *Annal. Trevir.*
Lib. XIX. pag. 306. alia prorsus ratione Inscriptionem hanc sistit. Ca-
tharinam quoque Lotharingicam contorte *Margaretham* adpellat.

(l) BROW. loc. cit. pag. 307. & 312. HONTHEIM. *Histor. Trevir. Diplom.*
Tom. II. num. 847. & 854. p. 440. & 449.

(m) KYRIAND. loco alleg. GESTA TREVIR. cap. 171.

(n) HONTHEMIVS loco alleg. p. 429. num. 838.

JOH. II.

tiae leges inivit. (o) Memorabile imprimis est foedus, quod A. 1462. cum Philippo, Burgundiae Duce, Bruxellis contraxit, quo Lucemburgensium ac Trevirensium ditionum securitatem mutuumque sibi auxilium pepigerunt. Triennio post Carolus, Philippi filius, Carolesii tum Comes, postea Audax dictus, huic foederi accessit, atque separato articulo Galliae Regem ab eo exclusit. (p) Neque tamen a Carolo permoveri potuit Johannes, ut bello ejus contra Gallos accederet.

A. 1465. Johannes cum Philippo, Catimeliboci Comite, (q) A. 1471. cum Gerardo Juliaci, Montiumque Duce, (r) A. 1479. cum Henrico Hassiae Landgravio, (s) foedera percussit. A. 1480. cum Civitate Trevirensi ad vitae tempus societatem iniit ea lege, ut adversus quamcunque vim utraque pars mutuum sibi praestaret auxilium; Electori in Civitatem, Civibus in Ecclesiae Trevirensis castella aditus pateret, neque Trevi-

(o) IDEM loc. cit. num. 839. p. 431.

(p) HONTH. loc. cit. num. 851. & 852. pag. 445. sqq. De foedere hoc speciatim agit HONTHEMIVS in *Originibus Politicis Trev. sub Germanis Prodrumi* Part. I. p. 503. & 509.

(q) IDEM num. 853. p. 448.

(r) num. 860. p. 455.

(s) num. 868. p. 469.

renses unquam hostibus Electoris, domini sui ac principis, faverent. (t)

A. 1484. & 1487. Bertoldum Electorem Moguntinum, (u)
 A. 1488. Ludovicum ejusque filium Alexandrum, Veldentinos
 Principes, (x) A. 1489. Philippum Electorem Palatinum, (y)
 amicitia, mutisque sponsonibus sibi conjunxit. Quin & eodem
 anno Fœderi Suevico, quod ad tuendam pacem publicam, a Fri-
 derico Imperatore Francofurti promulgatam, Sueviæ Civitates
 nuper iniverant, focius accessit. (z) Denique tabulis peculiari-
 bus eodem tempore datis, pacis publicæ Francofurdianæ defen-
 sionem cum Sigismundo, Austriæ Archiduce suscepit. (a)

Nec prætereundum silentio, quod inter Archiepiscopos Tre-
 virenses Joannes in Chartis & Diplomatis *Electoris* titulo usus

Titulus
Electo-
ris.

(t) num. 870. p. 465. Ex fœdere hoc KYRIAND. *Annal. de Augusta Treviro-
rum* Part. XVII. p. 263. & 267. adstruere nititur, Johannem Archiepisco-
pum liberam Imperii Civitatem Treverim censuisse.

(u) HONTHEIM loc. cit. num. 874. p. 472. JO. AD SERARIUM *Rerum
Mogunt.* Lib. V. p. 797. & 800.

(x) Num. 877. p. 478.

(y) Num. 878. p. 480.

(z) Num. 879. p. 482. & DATT. *de pace publica* Lib. II. cap. 10. num. 14.

(a) DATT. loc. alleg. num. 54.

JOH. II.

est primus; quamvis ante eum Imperatores & Principes axioma-
te hoc Archiepiscopus Trevirenses ornaverint. (b) Nummos
ejus tres HONTHEMIUS (c) protulit, qui inter Badenses no-
stros comparent.

(b) HONTHEIM loc. alleg. p. 429. nota a) in fine.

(c) *Histor. Trevir.* Tom. II. pag. 885. & 890. *Groschen-Cabinet* Tom. IV. Ta-
bul. XIII. num. 110. & 111.

CAPUT

CAPUT VI.

GEORGIUS

METENSIS EPISCOPUS.

§. I.

Georgius, Jacobi filius, hanc lucem adspexit anno circiter 1433. (a) Hic a prima ætate destinatus Ecclesiæ, jam A. 1445. unum cum fratribus Johanne & Marco, in Castro Badensi, a Vicario Generali Spirensi tonsuram accepit; atque A. 1454. Sabbato ante D. Laurentium portioni terrarum suarum renuntiavit Pforzhemii.

Georgius
Metensis
creatur
Episcopus.

A. 1457. juvenis ætatis fere quinque lustrorum a Conrado, Metensi Episcopo, consensu Capituli, Coadjutor creatus est. Ca-

Tom. II.

Ee

(a) MEURISSE *Histoire des Evêques de Metz* Lib. III. pag. 568. Georgium

GEORG.

lixus III. Pontifex eodem anno Coadjutoriam hanc literis confirmavit, & speciali privilegio indulfit, ut ad XXVII. ætatis annum usque Metensem Ecclesiam regeret Administrator atque deinceps Episcopus, sine novo diplomate. At Conrado A. 1459. defuncto, Canonici quidam Ulrico Blamontano Comiti, Canonico Metensi, Episcopatum detulerunt. Pius II. Pontifex Georgii partes defendens, factionem oppressit. Georgius, possessionem Episcopatus eodem anno adivit. (b)

§. II.

A
Schauen-
burgicus
capitur.

A. 1460. inter Carolum Marchionem, Georgii fratrem & Schauenburgicos Nobiles, de Schauenburgi & Bernbaci Castris intercesserant lites; quæ mutuæ diffidationi causam præbuerunt. Ea occasione Georgius electus & confirmatus Metensis (c)

XXIV. ætatis annum egisse tradit A. 1457. quo Metensis Ecclesiæ Coadjutoriam accepit; ut itaque secundum Meurissium annus natalis Georgii incidat in A. 1433. Consentit quodammodo testamentum Jacobi patris de A. 1453. in quo dicitur, Georgium posse educationis causa usque ad A. XXIV. ætatis commorari vel in Caroli, vel in Bernhardi, vel alia aula.

(b) MEURISS. loco alleg. p. 568. sq.

(c) Georgius tum nondum consecrationem acceperat, unde in literis Tabularii Schauenburgici dicitur: *Erwelter und besätigter zu Metz.*

una cum fratre Marco, a Schauenburgicis fratribus, Georgio, Reinhardo & Friderico in Alsatia captus, Ifenheimii, quod Alsatiae Castrum supra Rufacum jacet, in custodia detentus est. Carolus Marchio fratribus suis liberandis cum Petro de Moersperg, Praefecto Auftriaco, pluribusque Nobilibus Metensis Ecclesiae, Ifenheimium eodem anno obsedit. At Goetzius de Adelsheim, Subpraefectus Palatinus, a Friderico Electore, ut Caesareo Alsatiae Praefecto, tum missus, rem ad concordiam reduxit. Georgius & Marcus sine pretio liberati. Lites vero inter Badenses & Schauenburgicos Friderici Palatini arbitrio delatae. Carolus Marchio actioni, in Iudicio Caesaris Aulico contra Schauenburgicos institutae, renunciavit. (d)

Eodem tempore Fridericus Schauenburgicus partem Ifenburgici Castrum cum Terris in Mundato superiori, in Sundgovia & omni Auftriaca ditone, quas ipse vel conjux ejusque ex priore cum Stauffenbergico Nobili matrimonio filius tenuit.

Tom. II.

Ee 2

(d) Literae hac super re die Jovis ante Bartholomaei datae, in *Tabulario Schauenburg.* servantur, add. Caroli I. vita ad A. 1460. & *ALSATIA ILLUSTR.* Tom. II. p. 69.

GEORG.

rant, octo millium & quadringentorum florenorum pretio in Georgium nostrum transtulit. (e)

Hic A. 1461. solenni pompa Metensium Civitatem intravit, comitantibus eum Carolo Marchione, Johanne Trevirensi & Marco Colonienfi Canonico, fratribus suis, qui cum Nassoviae Comite aliisque Principibus & septingentis equis advenerant. Georgius tum vasallos Metensis Ecclesiae, Comites Nassoviae, Salmenses, Blamontanos, Lichtenbergicos aliosque investivit de feudis. Sarburgum oppidum Domino Vinstringae tradidit. (f)

§. III.

A Palatino quoque captus.

Concitato inde Moguntino bello, Adolphi Nassovii partes una cum Johanne Trevirensi & Carolo Marchione fratribus fecutus est. Adolphus literis die Veneris post Ascens. A. 1462. datis, de damno, si quod acciperet, Georgio cavit, quingentos annuatim florenos ex Lohnsteinensi portorio, utprimum expugnaverit oppidum, se ei soluturum promittens. (g) At paulo post

(e) Literae modo allegatae.

(f) MEURISS. *Histoire des Eveques de Metz* p. 568. sqq.

(g) JOANNIS ad HELWICHIIUM *de diffidio Mogunt.* in SERARII *Rev. Mogunt.* Tom. II. p. 162.

Georgius infelici ad Seckenheimium prælio cum Carolo fratre captus, annuam, & quod excurrit, captivitatem transegit; quadragies & quinquies mille florenorum lytro redimendus. Præterea tres arces, quas in Lotharingia habebat, Bergardum, S. Theobaldum & S. Crucem Palatino tradere, & de innocentia ejus Pontificem æque ac Cæsarem docere, curareque, ut omnem adversus eum similitatem deponerent, coactus est. (h)

Adolphus Archipræful anno sequenti Georgio pro acceptis damnis triginta florenorum millia transcripsit. (i)

§. IV.

Durante hoc bello Metenses, Dietheri Isenburgici partes amplexi, quum A. 1462. Canonicos Cathedralis Ecclesiæ, Adolpho faventes, expulissent civitate, a Pio II. diris devoti sunt. Lites cum Metensibus, Ca-

E e 3

(h) Vide supra in Carolo I. TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1462. HELWICHIVS loc. alleg. p. 180. & 181. HACHENBERG. in *Historia Friderici I. Palat.* Lib. V. pag. 149. Postrema hac conditione Georgius, conciliato paulo post cum Pontifice Cæsareque Palatino, liberatus est. JOANNIS ad SERARIUM *Rerum Mogunt.* Lib. V. Tom. I. p. 780.

(i) JOAN. loc. alleg.

GEORG.

nonici bonis redivitibusque spoliati apud Mullipontanos primum, dein Vici subfiterunt, donec post quinquennale exilium redeundi in urbem ipsis fieret potestas. A. 1467. Georgius Epifcopus, cui totius negotii curam demandaverat Pontifex, Canonicos Civitati, Civitatem Pontifici conciliavit: quo temporis intervallo urbem identidem invifit, litesque de cenfuum quorundam folutione cum Metenfibus amica tranfa&ione compofuit. (k)

A. 1470. Georgius arbiter fuit difficultatum inter fratrem, Trevirenfem Archiepifcopum & Fridericum Palatinum. (l)

§. V.

Acta ejus
reliqua.

A. 1473. Fridericum IV. Imperatorem Metas venientem, magnifice recepit. (m) Imperator Treviros ad Comitata abiit, Georgius cum Carolo fratre, aliisque Principibus eum fecutus eft. Ibi cum de regia Caroli Burgundi ageretur dignitate, eumque in finem omnia praeprarentur, Georgio facrandi inungendique novi

(k) MEURISS. loco alleg. Lib. III. p. 570. fqq.

(l) Vide fupra in vita Johannis Archiepifcopi.

(m) MEURISS. loc. alleg. p. 588.

Regis partes demandatæ fuerunt. At subita profectio Cæfaris hæc omnia intervertit. (n)

A. 1474. Georgius auctor fuit pacis inter Civitatem Mentensem & Lotharingæ Ducem, inopinato Civitatem bello qui fuerat aggressus. (o)

Sed honorifica præsertim fuit solennis ejus ad Belgas legatio, quum A. 1477. a Friderico Imperatore Gandavum missus, una cum Johanne Trevirensi & Ludovico, Bavarix Duce, in magno Procerum confessu pathetica oratione impetravit, Maximilianum Archiducem inter & Mariam Burgundicam ut decerneretur conjugium. (p) Paulo post Georgius noster Maximilianum comitatus est Gandavum; ejusque nuptiis cum Maria interfuit.

§. VI.

Maximilianus, ut gratam mentem testaretur Georgio, Obitus. Episcopatum Ultrajectinum ei destinavit, sed antequam literæ

(n) COMINES *Memoires* Lib. II. Ch. 8. BROWERUS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 300. & 302.

(o) MEURISS. loc. alleg.

(p) PONTUS HEUTERUS *Rerum Austriacar.* Lib. I. cap. 7. FUGGER. *Oesterreichischer Ehrenspiegel* Lib. V. cap. 26. p. 854. sqq. MEURISS. l. c.

GEORG.

expeditentur papales, Georgius Mediovici (q) decessit A. 1484. d. XI. Octobr. cum per XXV. annos Ecclesiae Metensi praefuisset. Corpus ejus in Ecclesia Cathredali sepultum est Metis. (r)

nescio, quo auctore tradit, ingens tum vitae periculum adiisse Georgium, minantibus ei mortem Belgis, nisi matrimonium Mariae cum Maximiliano perficeret.

(q) *Moyenic.*

(r) MEURISS. l. c. p. 590. & 592.

CAPUT

CAPUT VII.

MARCUS

EPISCOPUS LEODIENSIS POSTULATUS.

§. I.

Postremus filiorum Jacobi Marcus, Ecclesiastico quoque statui a patre dicatus, vix decimum egressus annum tonsuram A. 1445. accepit, uti supra notatum. (a)

Marcus
Canoni-
cus Colo-
nienſis.

A. 1459. possessionem Episcopatus Metensis Georgii fratris nomine adiit; cujus resignatione Colonienſis Ecclesiæ Canonicatum paulo ante impetraverat. (b)

A. 1460. Marcum una cum fratre Georgio Schauenburgici Nobiles Iſenhemii tenuerunt captivum. (c)

Tom. II.

Ff

(a) In vita Georgii, fratris ejus.

(b) MEURISS. *Hiſt. des Eveques de Metz.* p. 559.

(c) Vita Georgii ad A. 1460.

MARCUS.

Eodem anno & sequenti in Comitatu fuit Johannis & Georgii fratrum, quum ille Treviros, hic Metas solenni ceremonia ingrederentur. (d)

A. 1463. occasione transactionis inter Adolphum Nassovium & Dietherum Isenburgicum missus est Tiburum ad Pontificem Maximum legatus, ut ejus consensum impetraret. (e)

§. II.

Fit Protector
Leodiensis.

A. 1465. magna rerum conversio apud Leodienses occurrit, cui implicita fuit Domus Badensis, occasione Ludovici (f) Borbonii, quem Episcopum, post regimen decennale, rejecerant; Marcum nostrum in Mainburnum suum eligentes. Ludovicus, Caroli Borbonii, & Agnetis, quæ Philippi Boni, Burgundiæ Ducis, foror fuit, filius, (g) A. 1456. a Johanne Heinsbergio Co-

(d) Vita Johannis & Georgii.

(e) GOBELLINUS in *Commentar. Pii II. Pont.* p. 328. & HELWICHIVS de *diffidio Mogunt.* Sect. XIII. p. 191.

(f) TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1465. Leodiensem hujus temporis Episcopum vocat Johannem, qui Ludovici fuerat decessor. Johannes jam A. 1455. Ludovico Borbonio Leodiensem Episcopatum traderat, ut ex MERSÆI CRATEPOLII *Electorum Ecclesiasticorum Catalogo* apud GUALTHERIVM (*Gruterum*) *Chronico Chronicorum* Tom. I. p. 1518. addiscimus.

(g) SAINCTE-MARTHE *Hist. Genealogique de la Maison de France* Tom. II. pag. 45.

mite, viro virtutibus & meritis gravi, Leodiensem Episcopatum octodecim annorum juvenis acceperat, commendante avunculo, Leodiensium vicino, in cujus aula educabatur. (h) Calixtus III. Pontifex difficulter consensit. Consensit tamen, postquam Burgundiae Dux bello sacro contra Turcas se accessurum spem fecerat, quam postea fraudavit. Sed & Episcopus juvenis, morum incautus, & a sacerdotio abhorrens, Principis magis, quam Episcopi dignitatem affectavit, atque adeo Leodiensium spem & ipse fefellit; consecrationem Episcopalem pertinaciter recusans. Leodienses suspicati sunt, id quærare Ludovicum, ut consuetudine secularis administrationis continuata, regimen Episcopale dedisceret Civitas, atque adeo pedetentim in Ducalem converteretur, vicini Burgundiae Ducis subitura imperium. (i) Multis in rebus ergo denegata sunt Ludovico & Officialibus ejus obsequia. Philippus, nepotis sui jura vindicaturus, petiit a Papa, Leodienses ut interdicto subjiceret. Voluntati ejus detulit Pius II. Calixti suc-

Tom. II.

Ff 2

(h) SUFFRIDUS PETRI in *vita Ludovici Borbonii* Cap. XX. Gestorum Pontificum Leodiensium a Chapeavillo editor. Tom. III. p. 130.

(i) Docet hæc gravis & magni nominis scriptor, JAC. PICCOLOMINUS, *Cardinalis Papiensis*, in *Commentariis suis*, Mediolani editis A. 1506. vid. Lib. III. p. 396. In causas dissensionis Leodiensium cum Ludovico Borbonio pluribus inquirunt Auctores GALLIAE CHRISTIANAE; qui tamen, quod mirum, ne verbo quidem meminere Marci Badensis. Tom. III. p. 903. & 904.

MARCUS.

cessor. A. 1462. Leodienfibus denunciata censura. (k) Lis tamen in Curia Romana per aliquot annos protracta, A. 1465. mense Januario a Paulo II. pro Ludovico decisa est. (l)

Inter hæc Razo Herensis, & Barius Surleh, ex Proceribus Leodienfibus ad Carolum, Marchionem Badensem, se contulerunt ejusque auxilium contra Episcopum & Philippum, Burgundiae Ducem, implorarunt; tutela Episcopatus Marco, fratri Marchionis, (m) oblata. Marcus, rejecto Borbonio, spem Leodienfis Episcopatus accepit. (n) Badenses, rem minus difficilem arbitrati sunt, quod Ludovicus XI. Galliae Rex, Borbonio Burgundoque infensus, Leodienfibus promiserat auxilia. Redux igitur Leodium Razo, convocatis ordinibus, Dominica Lætare A. 1465. *Mainburnum* (o) seu Protectorem Leodienfium proclamavit Marcum

(k) SUFFRIDUS PETRI Cap. 22. & 23.

(l) Bullam Pauli Pont. exhibet CHAPEAVILLUS in *Annotat. ad SUFFRIDUM PETRI* loco alleg. p. 143.

(m) Marcum SUFFRIDUS male Caroli Marchionis filium adpellat.

(n) SUFFRIDUS loc. alleg. cap. 24.

(o) *Mainburni* nomine utitur ADRIANUS de VETERI BUSCO *Monachus Sancti Laurentii Leodienfis*, scriptor coævus, in *Diario Rerum Leodienfium sub Johanne Heinsbergio & Ludovico Borbonio Episcopis*. Extat in MARTENE *Collect. Veter. Scriptor.* Tom. IV. p. 1267. sqq. *Mainburni* ex *Mundiburdio* medii ævi voce, vulgus corrumpit. Vox denotat tutorem, defenforem & in Chartis Belgicis præsertim varia inflexione occurrit, ut CANGIUS docet.

Badensem, quem Friderici Cæsaris affinitas, triumque fratrum, Caroli Marchionis, Johannis Trevirensis & Georgii Metensis Antistitum opes præsertim commendaverant. Razoni se opposuerunt Johannes & Eberhardus, ex Arenbergensium familia, pater & filius, Comites Marcani, qui Leodiensis ditionis vicinæ protectionem jure hereditario sibi vindicabant; Badensibus alioquin infesti, cum quibus lites eis intercedebant & bella. Prævaluit tamen Razonis auctoritas, atque unanimi omnium consensu Protector electus est Marcus; qui de eventu rei sollicitus, cum tribus fratribus tum Metis (*p*) agebat. Eo missi Leodiensium legati, Marcum invitarunt, ut circa Paschatis festum solennis inaugurationis causa Leodium veniret.

Ludovicus XI. Galliæ Rex, intestinis Procerum turbis agitato, Leodiensibus destinaverat literas, quibus Nivernensem Comitem Protectorem illis obtulit; sed de Badensis electione certior factus, in eandem consensit. (*q*)

F f 3

(*p*) Fratres Marchiones Metis progressi sunt Coloniam, quo Leodiensium legati venientes, armata manu eos duxerunt Leodium. WERNERUS TITIANUS *Annalium Novesiensium* Auctor in MARTENE *Collect. Veterum Scriptorum* p. 608.

(*q*) Singula hæc accurate exponit ADRIANUS *de VETERI BWSCO* p. 1267. sqq.

§. III.

A Leo-
dienfibus
in角度-
ratur.

Marcus secundo Paschatis festo splendide a Leodienfibus exceptus, inter Carolum Marchionem & Johannem Trevirenfem, (r) fratres suos, medius, Episcopali pompa Civitatem ingressus est, peractisque sacris publicum Civitatis palatium invifit. Ibi praestito folenni jurejurando promifit, omnibus viribus eo fe allaboraturum, ut ex Protectore Epifcopus fieret; feque nihil oppigneraturum extraneis, fed civium libertates & jura confervaturum intacta. Viciffim Leodienfes perpetuam Marchioni fidelitatem polliciti funt. Ab hoc tempore Marcus nofter in Literis *Regens & Gubernator ac Administrator Patriae Leodienfis Ducatus Boullionii & Comitatus Loffenfis* adpellatur. Tum etiam Magiftri, Confules & Officialium Praefecti fidem ei praefiterunt.

Marcus, armata manu & praecedente cum albo baculo Razione, Dinantum & reliqua Leodienfis & Loffenfis ditionis oppida invifit ac ubique populos in obfequium recepit. Reverfus Leodium legatos, qui Lovanio, Bruxella, Antwerpia & Silva

---

(r) WERN. TITIANUS *Annalium Novestensium* Auctor in MARTENE loco alleg. pag.608. & TRITHEMIUS in *Chron. Hirfaug.* Johannem Trevir. interfuisse testantur. At silent eum ADRIANUS de VETERIBUSCO p.1269. & SUFFRIDUS PETRI Cap.25.

Ducis advenerant, salutavit. Capitulum Leodiense, quod ab initio Marcum Protectorem agnoscere recusaverat, d. XVII. Maji in ejus quoque partes transivit.

§. IV.

Insequenti Ascensionis festo splendida Galliae Regis legato, cui praerat Castellionensis (s) Leodium venit, contra Burgundos & Borbonios, cum Protectore & Leodienfibus ut percuteret foedus. Res studio praesertim Razonis perfecta die XVII. Junii. Promissa sunt auxilia reciproca. Galli in Hannoniam, Leodienses in Brabantiam impetum faciant. Rex pro ducentis lanceis, quas Leodienses conscribant, menstrua XV. librarum Turorenfium stipendia solvat; in singulas lanceas tres equites computati. Praeterea conventum, ut de confirmatione Marci cum Pontifice Ludovicus Rex ageret, neque obedientiam ei praestaret, antequam obtinuisset petita. (t)

Foedus
init cum
Lud. XI.
Galliae
Rege.

Inito hoc foedere, Carolus Marchio rediit domum, milites ut colligeret pro Gallo. Marcus vafallos Leodiensis Ecclesiae ad investituram feudorum suscipiendam adegit. Bona Episcopatus

(s) Sire de Chastillon.

(t) Foedus hoc extat in LEONARD. *Traité de Paix* Tom. I. pag. 60. & DU MONT *Corps Diplomat.* Tom. III. p. 328. Addatur ADRIAN. *de VETERIBUSCO* loc. alleg. p. 1274.

MARCUS.

fibi asseruit. Absentium, ut & eorum, qui in verba ejus jurare detrectaverant, facultates fisco addixit.

§. V.

Adversa
factione
oppressa
postula-
tur Epi-
scopus.

Exspiraverat quadrimestre tempus, quo Pontifex interdictum in Leodienses suspenderat. Magna inter eos animorum commotio. Clerus Protectorem adiit, rogans, ut de servando interdicto cum populo ageret. Annuit Badensis; sed Dominus de Bare, Razo, alique, qui Leodii rerum potiebantur, intervertunt consilia Cleri, & convocato ad palatium populo, falsam Pontificis bullam & interdictum nullum esse ostenderunt. Canonico- rum, qui aufugerant, vel intermiserant sacra, domus spoliatae, bonaque sub hasta sunt vendita. Protector cum Magistris & Consulibus Urbis, creato suarum partium Officiali, jurisdictionem sibi arrogarunt utramque. Borbonius Hoyo pulsus, & occupato a Leodiensibus oppido, Marcus ibidem inauguratus Protector.

Florentibus ita Marci rebus conscriptae ad Pontificem literae sunt, quibus ille trium statuum nomine postulabatur Episcopus; rejecto Borbonio, quem viginti rationibus allegatis impulsus, Episcopum se agnituros negarunt. Leodiensium literis suas quoque addidit Ludovicus XI. Galliae Rex, qui foedere, supra indicato, ad sollicitandum ea super re Pontificem se obstrinxerat. Literae hae perferendae Romam datae Hugoni Benefacti, thesaurario Metensis Ecclesiae, quem cum fratre Leodii reliquerat Meten-

sis Antistes; eique in mandatis datum, ut pro impetranda Baden-
sis confirmatione, omnem Romæ lapidem moveret.

§. VI.

Hæc dum agerentur Leodii, Carolus Marchio instruendo Indicto Burgundis bello domum redit. adversus Burgundos bello totus incubuit, coactisque domi quadringentis hastiferis & peditibus sexaginta, cum omni apparatu bellico, sub initium mensis Augusti Leodium rediit. Eodem tempore insignis pecuniæ summa, solvendis militum stipendiis, e Gallia fuit allata. Leodieneses tum Philippo, Burgundiæ Duci, bellum denunciarunt. Protector suo quoque nomine facialem misit Bruxellas, quem Dux, lenissimus Princeps, liberaliter habitum, vestibus & auro donavit.

Sed de belli ratione tandem fuerat deliberandum. Heic alii in Brabantiam ex foedere cum Gallis, alii in Limburgensem ditionem educendas esse copias censuerunt. Prævaluit posterior sententia Badensium studio, qui de reditu solliciti, longius progredi noluerant. Unde Leodieneses, Carolo Marchione & Protectore ducibus, Civitate egressi, in Limburgenses terras irruptionem fecerunt, pluribusque vicis immani crudelitate deletis, Falcomontem obsidione cinxerunt quarto die Septembris. Hærente ibi Leodensium exercitu, quum allatus esset nuntius, Ludovicum Borbonium, Burgundicis instructum copiis, liberandi oppidi cau-

MARCUS.

fa, propius accessisse, Marcus, cum fratre Carolo & adducto equitatu, Leodienfium castra noctu reliquit, (u) magnisque itineribus in Marchiam contendit.

Fugæ
hujus
causæ.

Leodienfium crudelitatem animique levitatem horruerunt Marchiones; frequentibus etiam Trevirenfis & Metenfis fratrum Antiftitum literis moniti, ut feditiofi populi causam desererent, quam gravi sententia damnaverat Pontifex. Accessit, quod eodem tempore Ludovicus Gallix Rex, pace cum Carolo, Carolefii Comite Philippi boni filio, facta, Leodienfes neglexerat: quodque Carolefius, ordinatis Gallicis rebus, in eo jam erat, ut conjunctis cum patre copiis, omnem belli molem in Leodienfes converteret. (x)

§. VII.

Acta reli-
qua cum
Leodien-
fibus.

Excusandæ tamen fugæ suæ Marchiones nostri legatos miserunt Leodium, qui bonorum relictorum æstimationem inirent. Sed male a Leodienfibus excepti, re infecta reverfi sunt. Leodienfes cum Ludovico Borbonio & Burgundiæ Duce redierunt in gratiam. At anno insequenti 1466. novam rebellionem parantes, de revocando Badensi iniverunt consilia. Invaluit factio, quæ in contemptum Borbonii, nomen Badensis per omnes Civitatis pla-

(u) D. 5. Sept. A. 1465. ADRIANUS de VETERI BUSCO. SUFFRIDUS PETRI locis allegatis. CHRONICON MAGNUM BELGICUM p. 420.

(x) SUFFRIDUS PETRI loco citato. COMINAEUS *Memoires* Lib. I. Cap. XIV.

teas, festivis acclamationibus circumtulit, detractisque Borbonii insignibus, arma Badensia ubique suffixit. Marci imago ad omnes urbis portas collocata habitu clericali, angelis mitram super caput tenentibus. Missa quoque ad Marcum legatio, quæ reditum ei persuaderet. Hic cum fratribus ea de re se communicatarum respondit, atque in literis ad Leodienses, quibus devotum eis animum spondet, *Regentem* adhuc *patriæ Leodiensis, Ducatus Bouloniensis & Comitatus Loffensis* se scripsit. At Marci cunctationem indignati Leodienses, imagines ejus & Badensia insignia sustulerunt ubique. (y) Carolum autem Burgundiæ Ducem, qui A. 1467. patri successit, perpetuis laceffiverunt injuriis usque ad A. 1468. quo illa ira commotus, inspectante Ludovico XI. Rege, Civitatem flammis delevit. (z)

Abdicata Leodiensium tutela, Argentinensem Canonicatum Marcus accepit. Unde natus eorum error, qui eum Argentineses inter Episcopos ponunt. (a)

Tom. II.

Gg 2

- (y) ADRIANVS DE VETERI BVSCO loco allegat. pag. 1290. seqq. MEYER. in *Annal. Flandricis* Lib. XVI. p. 396.
- (z) COMINES *Memoires* Lib. II. Chap. 1. 2. 3. 4. 7. 10. 11. 12. 13.
- (a) REVSNERVS in *Genealogico Opere* pag. 315. eum in ipso limine officii obiisse tradit A. 1478. quo auctore, ignoro. Vacaverat illo anno Argentin. Ecclesia morte Ruperti Bavari; cui Albertus ex eadem domo Antistes, interjecto vix unius mensis spatio successit. GALLIA CHRISTIANA Tom. V. p. 815.

MARCUS.

A. 1471. Comitibus Ratisbonensibus cum Johanne Trevirensi interfuit.

§. VIII.

Obitus.

Obiit A. 1478. 14. Kal. Sept. postremus filiorum Jacobi; quorum indolem & felicia fata IRENICUS (b) his verbis exponit: „ O felicissime omnium Jacobe Marchio, cui nihil quod „ felicitatis esset, defuit, beatus partu, ac beator fortuna tam „ corporis, quam animi bonis: beatissimus liberis beatissimis, & „ te multo beatoribus. Collocabatur tibi conjugio Caroli Lotharingi Ducis filia, thorus Ducatu insignitus: filios sex fortuna indulgit, unum, cujus nomen inter Divos relatum est, duos „ Episcopatibus amplissimis instructos, tertium Episcopatu Argentinenfi quam proximum. Ante obitum quoque videre tibi „ datum est, Carolo potentissimo, qui adhuc extiterunt, Marchioni, filio, Friderici III. Cæsaris sororem in uxorem copulari, unicam filiam Alberto Brandenburgensi Marchioni ac „ Imperii Romani Electori destinatam. „

(b) *Exegeſis Germaniæ* Lib. III. cap. 101. p. 158.